

Ungdata 2024

Notodden kommune

Resultater

Videregående

Rapporten er utarbeidet av Ungdatasenteret i samarbeid med KORUS Sør

Foto: Skjalg Bøhmer Vold/Ungdata

Ungdatasenteret

Velferdsforskningsinstituttet NOVA
OsloMet – storbyuniversitetet
Stensberggata 26
Postboks 4, St. Olavs plass
0130 OSLO
67 23 50 00
www.oslomet.no
www.ungdata.no

KORUS sør

Kongens gate 33
Pb 1, Sentrum
3717 SKIEN
35 90 47 00
www.korus.no

Innhold

	<u>Om rapporten</u>	2
Kapittel 1	<u>Livskvalitet</u>	4
Kapittel 2	<u>Venner</u>	6
Kapittel 3	<u>Foreldre</u>	10
Kapittel 4	<u>Skole</u>	12
Kapittel 5	<u>Lokalmiljøet</u>	16
Kapittel 6	<u>Framtid</u>	18
Kapittel 7	<u>Medier</u>	20
Kapittel 8	<u>Organisert fritid</u>	22
Kapittel 9	<u>Trening og fysisk aktivitet</u>	24
Kapittel 10	<u>Helse</u>	26
Kapittel 11	<u>Rusmidler</u>	34
Kapittel 12	<u>Regelbrudd</u>	40
Kapittel 13	<u>Vold og trakassering</u>	42
	<u>Nøkkeltall</u>	46
	<u>Definisjoner</u>	50
	<u>Litteratur</u>	52

Om rapporten

Ungdata er et spørreskjemabasert verktøy, som gir et bredt bilde av hvordan ungdom har det og hva de driver med i fritiden. Undersøkelsen gjennomføres på skoler over hele landet og baserer seg på et standardisert og kvalitetssikret spørreskjema som gjør det mulig å sammenlikne ungdoms situasjon på tvers av sted og over tid.

I denne rapporten presenteres hovedresultatene fra Ungdata-undersøkelsen gjennomført blant elever i videregående opplæring i Notodden kommune våren 2024. Rapporten tar for seg ulike temaer, og gir til sammen en oversikt over hvordan ungdom har det og hva de gjør i hverdagen. Innenfor hvert tema vil man få svar på hvordan gutter og jenter har besvart spørsmålene, og om det er forskjeller mellom ungdom på ulike klassetrinn. Alle resultatene i rapporten er oppgitt i prosent.

I rapporten sammenliknes resultatene i 2024 med eventuelle tidligere Ungdata-undersøkelser som er gjennomført i kommunen. Resultatene sammenliknes også med landsrepresentative tall basert på Ungdata-undersøkelser gjennomført over hele landet i 2022 og 2023. Der det sammenliknes med fylkestall, er tallene hentet fra årets undersøkelse.

Hva kan Ungdata si noe om?

Intensjonen med Ungdata er å kartlegge hvordan ungdom har det og hva de driver med i fritiden sin. Undersøkelsen omfatter temaer knyttet til familie, vennskap, skole, lokalmiljø, helse, mobbing, regelbrudd og deltakelse i fritidsaktiviteter. Ved å spørre ungdom direkte om disse temaene kan Ungdata gi en oversikt over hvor mange som for eksempel trives i lokalmiljøet sitt eller som driver med idrett.

Resultatene må tolkes lokalt, og de kan gi en pekepinn på hvilke områder kommunen bør jobbe spesielt med videre.

Ungdata brukes av kommuner og fylkeskommuner over hele landet, som ett av flere kunnskapsgrunnlag for å videreutvikle lokal oppvekstpolitikk. Dataene brukes i det forebyggende folkehelsearbeidet. Resultatene fra Ungdata kan også brukes til å bevisstgjøre ungdom på hvordan andre ungdommer har det og hva som er vanlige aktiviteter blant ungdom.

Om rapporten

Denne rapporten er en del av gratistilbudet som gis til alle kommuner og fylkeskommuner som ønsker å delta i Ungdata. Alle tall er hentet fra den lokale undersøkelsen, mens tekstene er utformet slik at de skal passe i alle kommuner. Det er derfor ikke foretatt egne vurderinger av hva de konkrete resultatene betyr for den enkelte kommune.

Ungdata gjennomføres ved at skoleelever over hele landet svarer på et elektronisk spørreskjema som omfatter ulike sider ved deres livssituasjon. Undersøkelsen gjennomføres i skoletiden med en voksen til stede i klasserommet. De fleste bruker mellom 30 og 45 minutter på å besvare alle spørsmålene.

Det er frivillig for ungdom om de ønsker å være med eller ikke. Alle foresatte blir informert om undersøkelsen i forkant, og foresatte til elever under 18 år kan reservere sin ungdom fra å delta.

” I Ungdata blir ungdom spurt om hvordan de har det og hva de driver med i fritiden

Spørreskjemaet i Ungdata er tilpasset elever på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Denne rapporten omfatter kun videregående. Kommuner som gjennomfører undersøkelsen på ungdomstrinnet får egne rapporter som viser resultater fra den delen av undersøkelsen.

Bakerst i denne rapporten finnes en oversikt over nøkkeltall på tvers av ulike temaområder, der man kan se hvordan ungdom i kommunen har det sammenliknet med ungdom i fylket og i hele landet.

På nettsiden ungdata.no finnes resultater fra Ungdata-undersøkelser gjennomført i andre kommuner. Her finnes mer informasjon om undersøkelsen og om metodene som er brukt. Her kan man også få tilgang til forskningsrapporter som baserer seg på Ungdata.

Hva ungdom i Notodden kommune synes om å være med i Ungdata-undersøkelsen. Andelen som mener utsagnene stemmer

Hvem står bak Ungdata?

Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet – storbyuniversitetet og sju regionale kompetansesentre innen rusfeltet (KORUS) står bak Ungdata.

Undersøkelsen gjennomføres i samarbeid med kommunene og fylkeskommunene, som står for den praktiske gjennomføringen på skolene.

Data fra alle lokale undersøkelser samles i den nasjonale «Ungdatabasen». Databasen inneholder svar fra alle som har deltatt i Ungdata siden de første undersøkelsene ble gjennomført i 2010.

Helsedirektoratet finansierer Ungdata som et gratistilbud til alle kommuner i Norge.

Fakta om undersøkelsen i Notodden

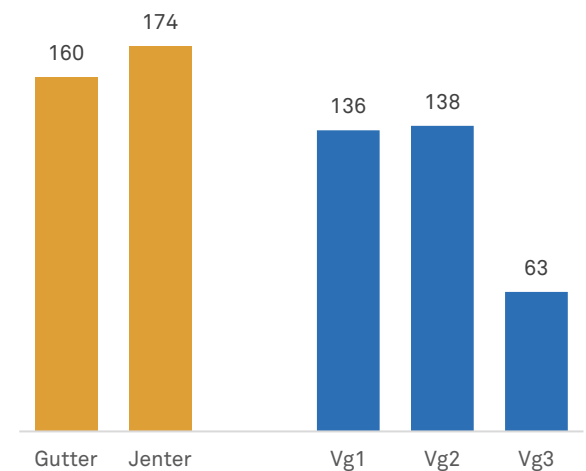
Undersøkelsen ble gjennomført i perioden
Februar - mars 2024

Hvem som deltok i undersøkelsen
Elever fra Vg1 til Vg3

Antall elever som deltok
340

Svarprosent
81

Antall gutter og jenter og på ulike klassetrinn som besvarte undersøkelsen i Notodden kommune

Publiseringsregler

Enkelte figurer i denne rapporten vises ikke fordi tallgrunnlaget ikke tilfredsstillende. Figurene det gjelder, er markert med en gul tekstboks. Publiseringsreglene finnes på ungdata.no.

Om tolkning av resultater

I tolkningen av resultater kan det være lurt å ta hensyn til at det alltid er noe statistisk usikkerhet knyttet til prosentene som oppgis. Usikkerheten er størst i undersøkelser der det er relativt få ungdommer som har svart på undersøkelsen.

Livskvalitet

Livskvalitet handler om det som gjør livet godt å leve, og har både materielle og subjektive aspekter. For den enkelte er livskvalitet en subjektiv opplevelse av det livet man lever – og handler om trivsel og hvor fornøyd man er med livet sitt, men også om følelsen av å være nyttig eller opplevelse av mestring. Ungdom som har det bra, har ofte et positivt selvbilde. En viktig del av livskvaliteten dreier seg derfor om hvordan vi ser på oss selv – på godt og på vondt.

Livskvalitet utvikles i og påvirkes av samspill med andre. Positive tilbakemeldinger kan bidra til et godt selvbilde og økt trivsel, mens stadig kritikk kan føre til det motsatte. Det å bli kjent med seg selv og å finne ut av hvem man er og hva man står for er viktig i ungdomstiden. Derfor er denne fasen en periode i livet der mange kan være spesielt sårbare for andres kommentarer.

Livskvalitet kan måles på ulike måter. I Ungdata får ungdom et helt generelt spørsmål om hvor tilfreds de er med livet de lever. Ungdommene får også spørsmål om positive tanker og følelser – om hvor glade og energiske de er, om de opplever mestringsfølelse og føler seg nyttig, og hvordan de ser på seg selv.

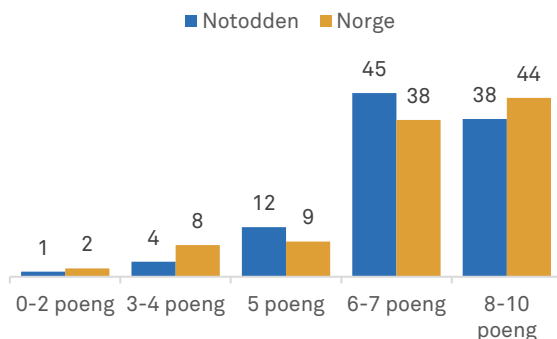
Resultatene viser at det store flertallet har det godt. De aller fleste er fornøyd med hvordan de er, og mange er fornøyd med hvordan de har det. En klar majoritet opplever at livet de lever gir mening. Samtidig finnes det også en god del som gir uttrykk for at ikke alt er like greit.

Tilfredshet med livet

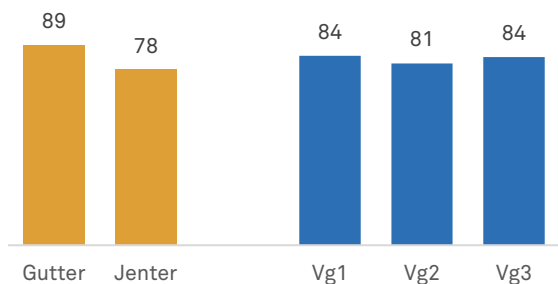
Hvor tilfreds ungdom er med det livet de lever ble målt ved at elevene fikk følgende spørsmål: «Nedenfor er det en skala fra 0 til 10. Øverst på skalaen (10) står for det best mulige livet for deg og nederst (0) er det verst mulige livet for deg. Hvor synes du at du står på denne skalaen nå for tiden?».

De som krysser 6 eller høyere på skalaen regnes som tilfreds med livet sitt.

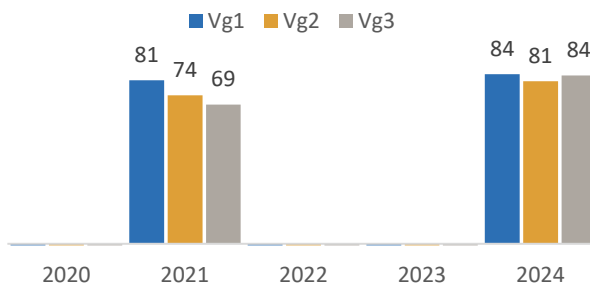
Hvordan ungdom plasserer seg på en skala fra 0 til 10, der 0 er det verst mulige livet de kan tenke seg og 10 det best mulige livet. Prosent

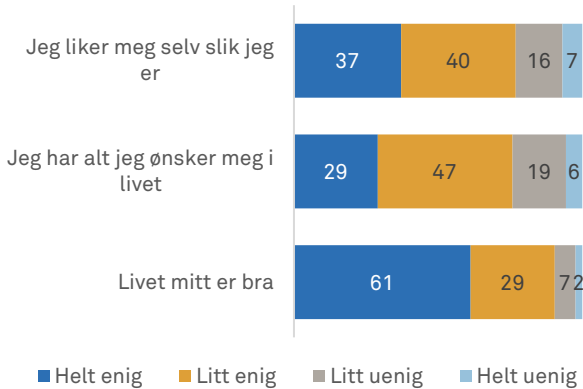
Prosentandel av gutter og jenter på ulike klassetrinn som er tilfreds med livet sitt (seks eller flere poeng på skalaen fra 0-10)

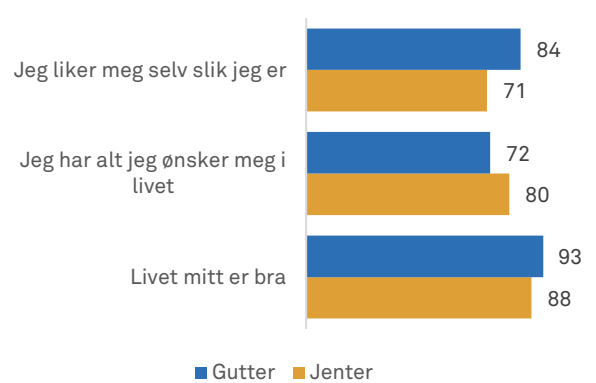
Tidstrend i Notodden kommune. Prosentandel av elevene på videregående som er tilfreds med livet sitt (seks eller flere poeng på skalaen fra 0-10)

Hvordan ungdom oppfatter seg selv og livet sitt. Prosent som er enig og uenig

Prosentandel gutter og jenter som er enige i ulike utsagn om seg selv og livet sitt

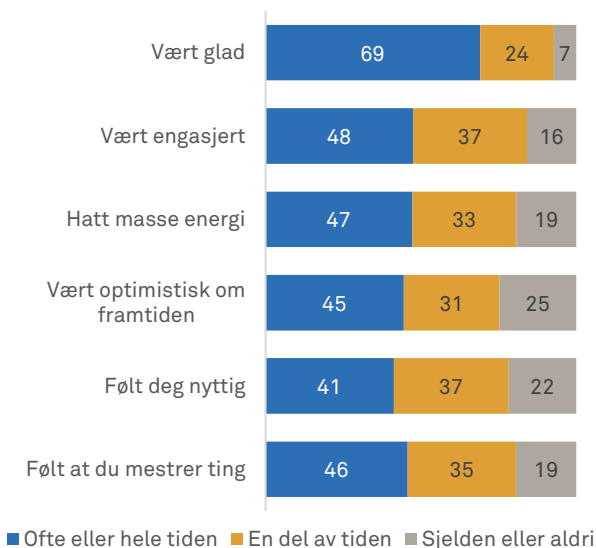

Livskvalitet

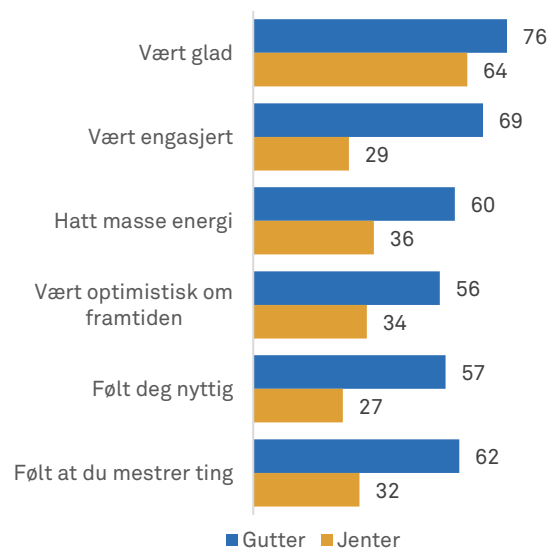
Ungdata kartlegger flere aspekter ved det vi kan kalle de følelsesmessige sidene ved unges livskvalitet, som for eksempel glede, energi og engasjement. De siste årene har det som kalles eudaimoniske aspekter ved folks livskvalitet fått økt oppmerksomhet. Å føle seg nyttig, oppleve mestring og det å få utnyttet sitt potensiale er sentrale aspekter ved denne formen for livskvalitet. I Ungdata får ungdommene også spørsmål om slike forhold.

” De fleste ungdommer er godt fornøyd med livet sitt

Tenk på hvordan du har hatt det den siste uka, hvor ofte har du...

Prosentandel gutter og jenter som den siste uka hele tiden eller ofte har...

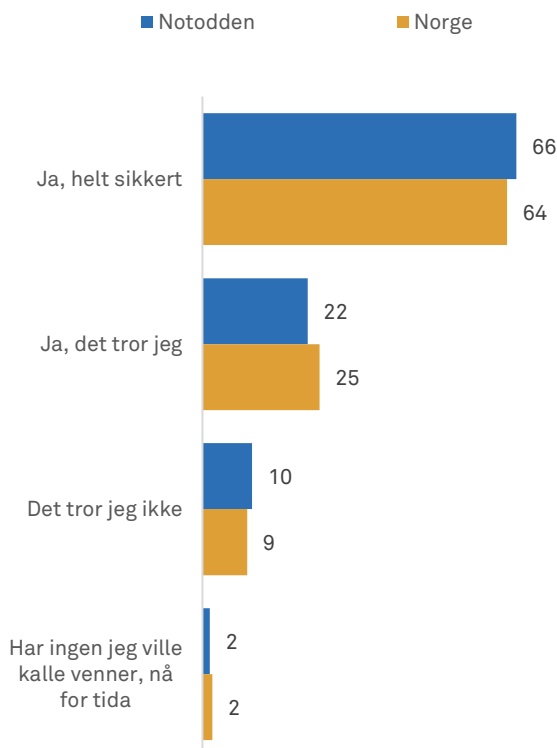
Venner

Ungdomstiden beskrives gjerne som en fase av livet der de jevnaldrende er særlig viktige. Venner på egen alder er for de fleste en kilde til lek, glede, støtte, samhørighet og bekreftelse. I overgangen fra barn til tenåring endres gjerne vennenes betydning. Mens leken står i sentrum blant de yngste, har det etter hvert like stor betydning hvem man er sammen med, som hva man gjør.

Hvilken rolle de jevnaldrende vennene spiller i hver enkelt ungdoms liv vil også variere. Mens noen trives godt med én eller to venner, er andre opptatt av å ha en stor vennegjeng, eller ha flest mulig kontakter på sosiale medier. Med sosiale medier har ungdom fått en ny arena å være sammen på. Ungdom deler informasjon og opplysninger om sine liv, hva de gjør og hvem de er sammen med, på en annen måte enn foreldrene deres gjorde. Dermed er betingelsene for og formen på ungdoms samvær med venner endret. For mange vil kvaliteten på vennskapene likevel fremdeles bety mer enn antallet og hvordan man er sammen.

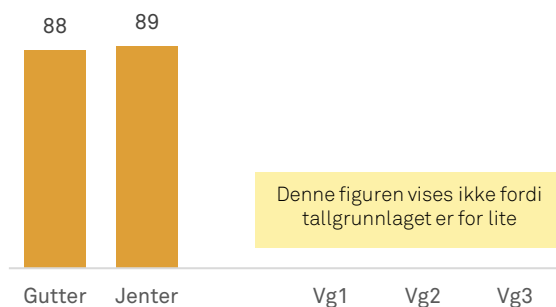
På lengre sikt har samspillet med de jevnaldrende betydning for utvikling av selvbilde og sosial kompetanse. Mange knytter også vennskap i ungdomstiden som varer livet ut. Å ha venner er viktig fordi det gir en opplevelse av at man er godtatt. Hvilke venner man har markerer tilhørighet og sier også noe om hvem man er. Det er derfor positivt når Ungdata viser at de aller fleste ungdommer har venner å være sammen med. Det er samtidig bekymringsfullt at hver tiende ungdom i Norge mangler venner de kan stole på og som de kan snakke med om alt mulig.

Har du minst én venn som du kan stole på og betro deg til om alt mulig? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

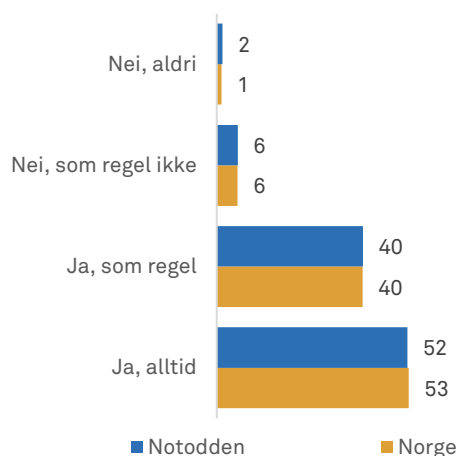

” **Ni av ti unge i Norge har en venn de kan snakke med om alt mulig**

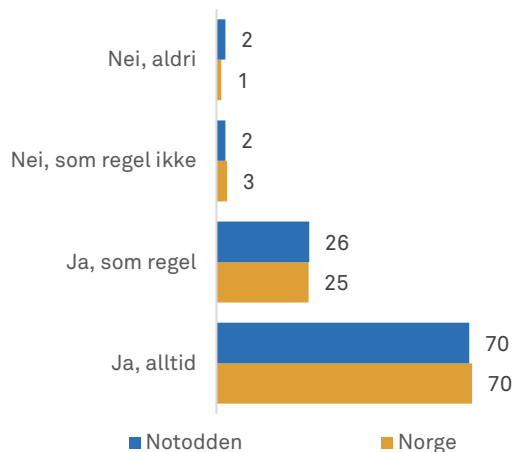
Prosentandel som har en fortrolig venn. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

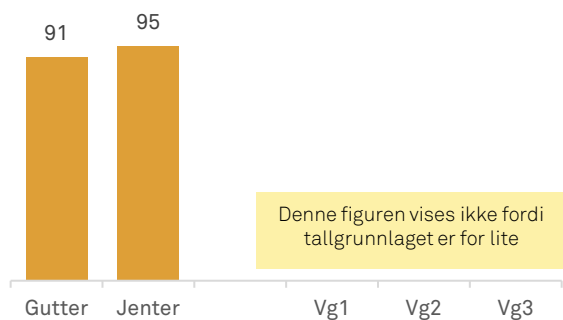
**Har du noen å være sammen med på fritiden?
Prosent i Notodden kommune og nasjonalt**

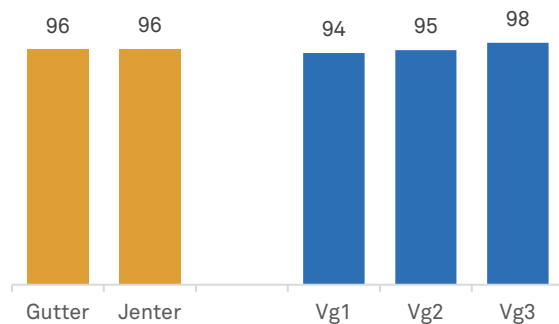
**Har du noen å være sammen med i friminuttene på skolen?
Prosent i Notodden kommune og nasjonalt**

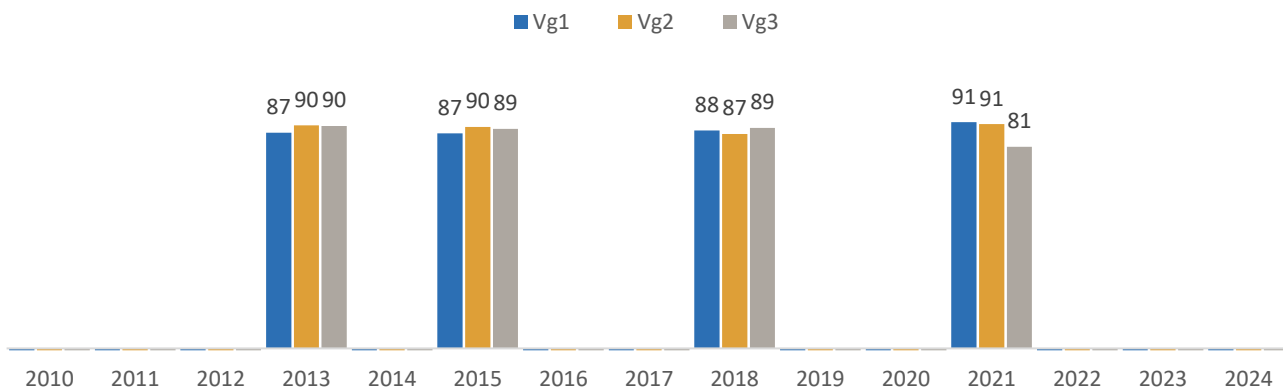
Hvor mange som har venner å være sammen med på fritiden. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

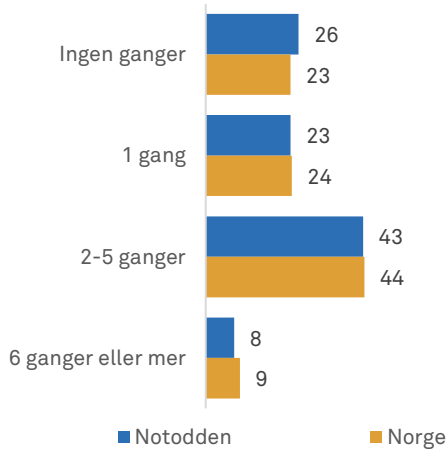
Hvor mange som har venner å være sammen med i friminuttene på skolen. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

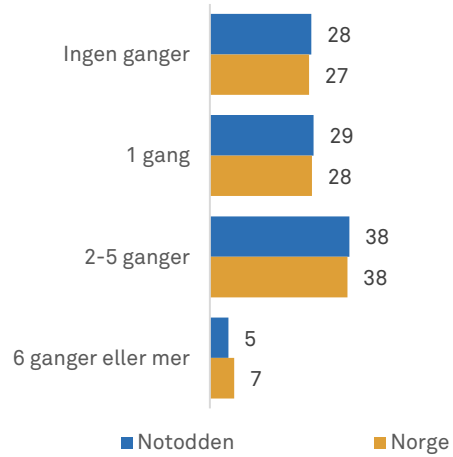
**Tidstrend i Notodden kommune.
Prosentandel av elevene på videregående som har minst én fortrolig venn**

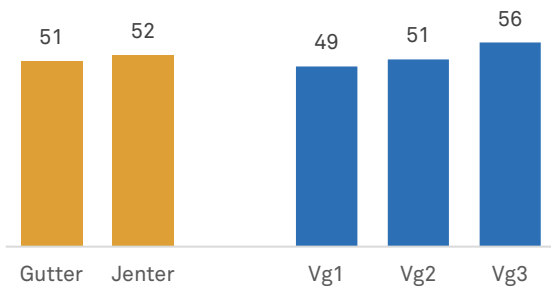
Hvor mange ganger har du vært sammen med venner hjemme hos deg eller hos dem i løpet av den siste uka? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

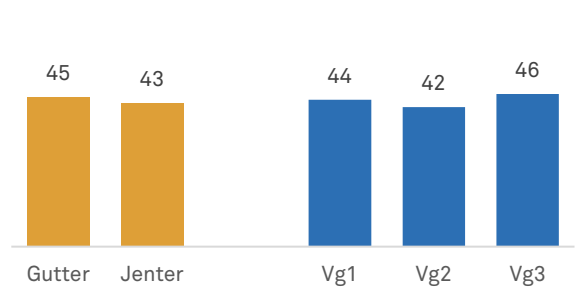
Hvor mange ganger har du brukt størsteparten av kvelden ute sammen med venner? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

Prosentandel som har vært hjemme med venner minst to ganger siste uke. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

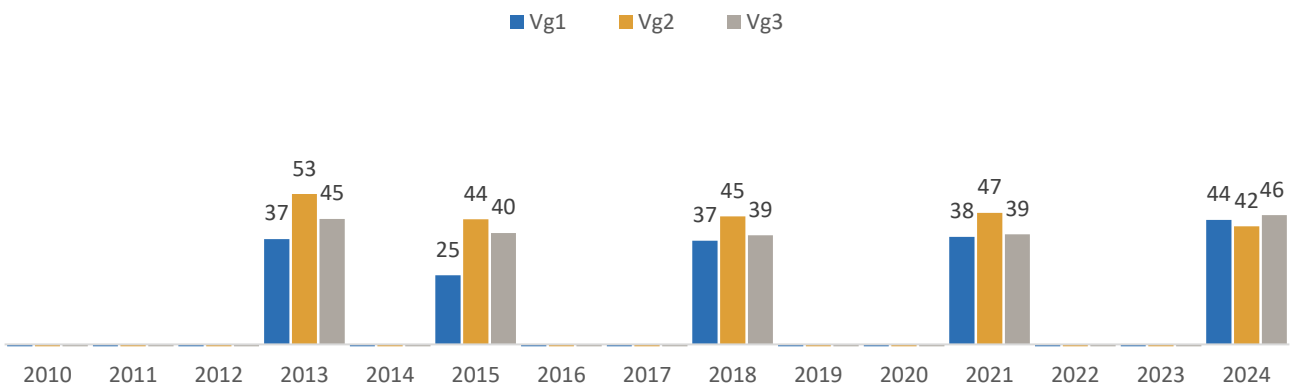

Prosentandel som har vært ute med venner størsteparten av kvelden minst to ganger siste uke. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

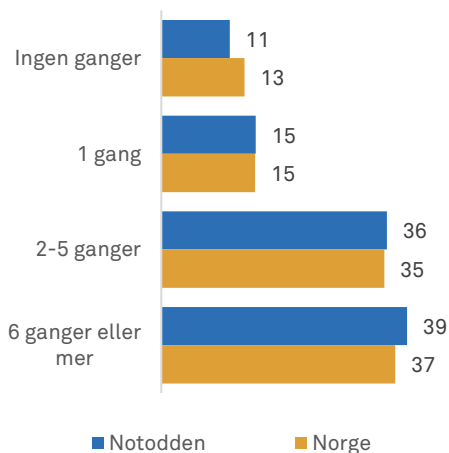

Tidstrend i Notodden kommune.

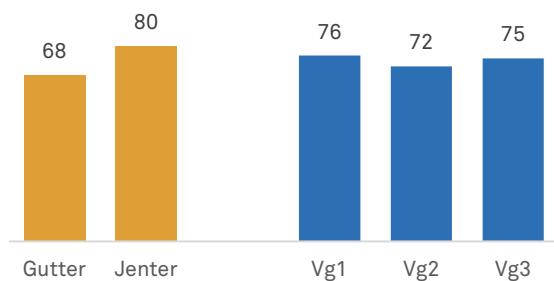
Prosentandel av elevene på videregående som har vært ute med venner størsteparten av kvelden minst to ganger siste uke

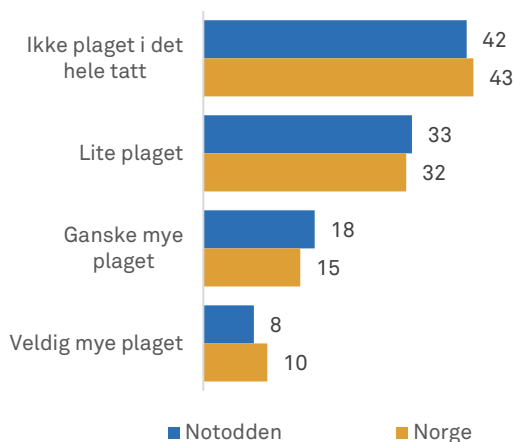
Hvor mange ganger i løpet av siste uke har du vært sosial på nett eller mobil størstedelen av kvelden? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

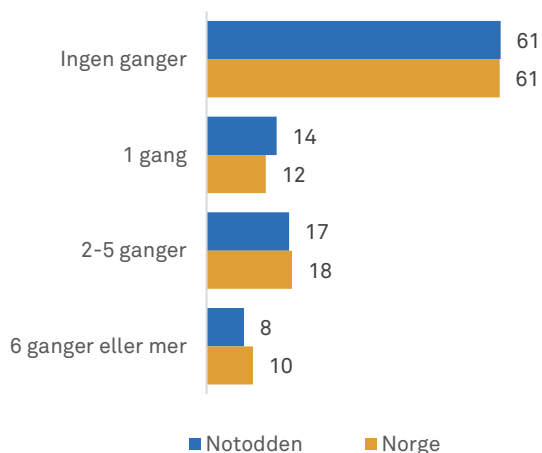
Prosentandel som har vært sosial på nett eller mobil størstedelen av kvelden minst to ganger siste uke. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

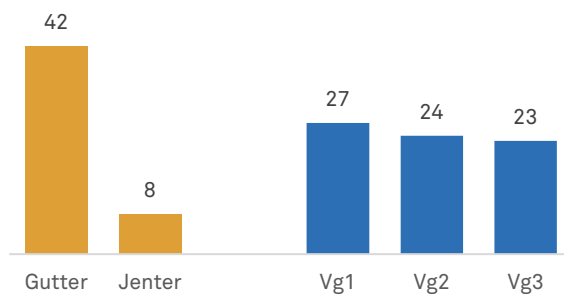
Har du i løpet av siste uke vært plaget av at du har følt deg ensom? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

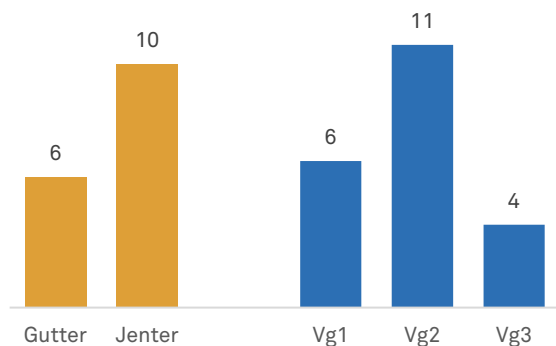
Hvor mange ganger i løpet av siste uke har du spilt onlinespill med andre størstedelen av kvelden? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

Prosentandel som har spilt onlinespill med andre størstedelen av kvelden minst to ganger siste uke. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som har vært veldig mye plaget av følelsen av å være ensom siste uke. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Foreldre

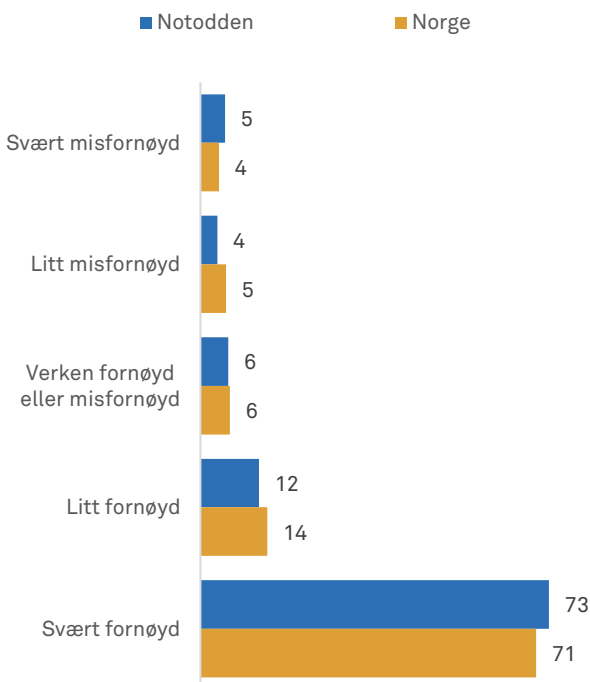
Selv om en stor del av dagens barndom og ungdomstid foregår innenfor barnehage, skole og ulike fritidsordninger, er foreldrene og de nærmeste foresatte fremdeles de viktigste omsorgspersonene i oppveksten. Ifølge barneloven har foreldre plikt til å sørge for økonomisk underhold og omsorg, de skal sikre en forsvarlig oppdragelse og at barnet får en utdanning. Foreldrenes ressurser – økonomisk, kulturelt og sosialt – danner grunnlaget for barn og unges levekår og livskvalitet. Studier tyder på at foreldre betyr mye både for unges utdanningsvalg, og for unges fritidsinteresser.

Samtidig som foreldrene har stor betydning, handler det å være ung også om løsrivelse og det å bli en selvstendig person. Etter hvert som barn blir eldre, blir deres egne meninger og interesser viktigere. I dette kan det ligge kimer til konflikter mellom unge og foreldre.

Likevel vedvarer som regel den emosjonelle nærheten til foreldrene utover i ungdomstiden. De fleste ungdommer har i dag et tillitsfullt og nært forhold til sine foreldre, og mye tyder på at avstanden – eller generasjonskløften – vi har vært vant til å snakke om mellom ungdom og foreldregenerasjonen, har blitt mindre. At båndene mellom dagens ungdom og foreldrene deres er preget av tillit, understrekes av at svært mange opplever at foreldrene har god oversikt over hva de gjør i fritiden og hvem de er sammen med.

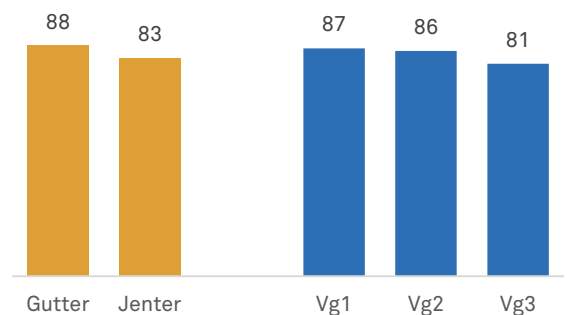
Ungdata viser også at de færreste ungdommer opplever stadige krangler med foreldrene, og at det store flertallet er svært godt fornøyd med foreldrene sine. For mange unge er foreldrene de viktigste støttespillerne når det oppstår problemer av ulik art.

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med dine foreldre/foresatte? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

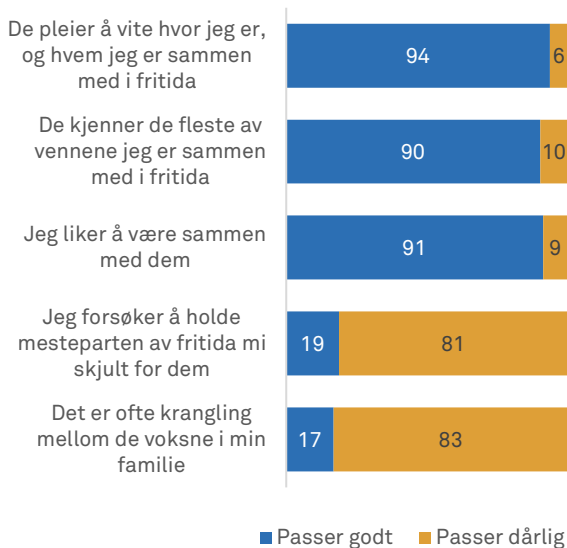

” Det store flertallet av dagens unge er godt fornøyd med foreldrene sine

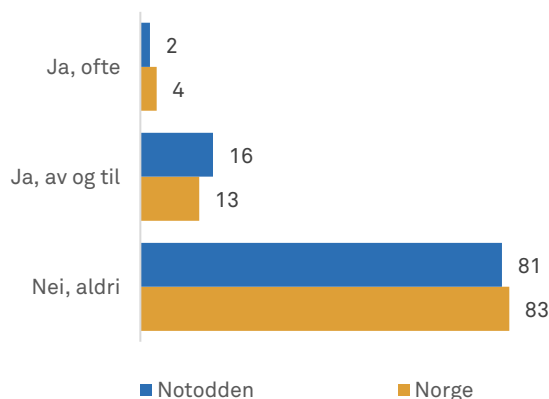
Prosentandel som er fornøyd med sine foreldre/foresatte. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Hvordan ungdom opplever sine foreldre/foresatte

Hender det at dine foreldre eller foresatte mangler penger til å betale for fritidsaktiviteter du ønsker å delta i (idrett, kino, bursdager, reiser etc.)? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

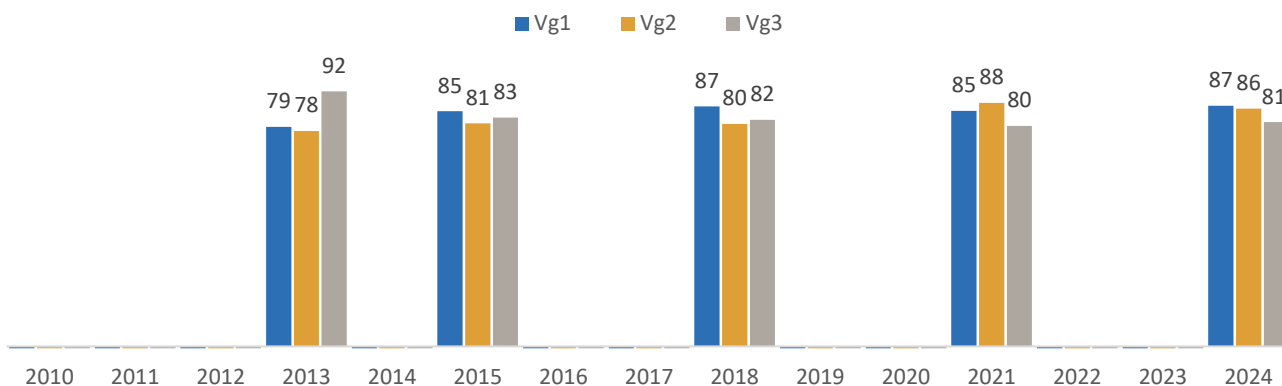
Foreldrerelasjoner

Forholdet mellom ungdom og foreldre har endret seg mye siden dagens foreldre selv var ungdommer. Nesten alle ungdommer i dag opplever at foreldrene deres har oversikt over hvor de er og hvem de er sammen med i fritiden. Samtidig har en del unge behov for å skape sine egne rom, der foreldre ikke har en like naturlig plass. På landbasis svarer rundt en av fire at de forsøker å holde mesteparten av fritiden skjult for foreldrene.

Det er flere spørsmål om foreldre i Ungdata. Som en hovedindikator på hvordan ungdom opplever foreldrene sine, bruker vi et spørsmål om hvor fornøyd eller misfornøyd ungdom er med ulike sider av livet. Ett av forholdene de skal vurdere er foreldre/foresatte – og de blir bedt om å krysse av for om de er «svært fornøyd», «litt fornøyd», «verken fornøyd eller misfornøyd», «litt misfornøyd» eller «svært misfornøyd».

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som er fornøyd med sine foreldre/foresatte

Skole

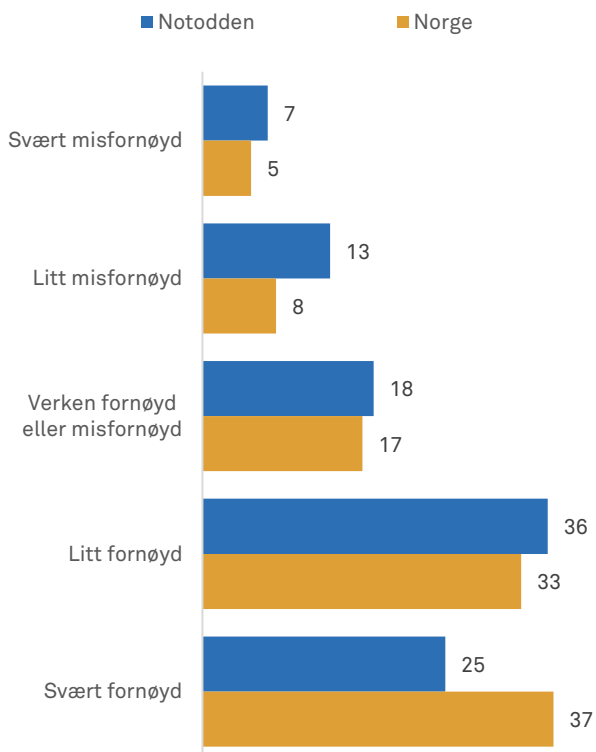
Skolen er ikke bare et sted for læring, men også en viktig arena for sosialt samvær. Skolen er et sted hvor vennskap utvikles – både i timene, i friminuttene og på skoleveien. I en tid der digitale kommunikasjonsformer preger mye av fritiden til ungdom, blir det sosiale ved skolesituasjonen, og det fysiske samværet som finner sted der, kanskje enda viktigere i unges liv enn tidligere.

For mange unge er ikke skolehverdagen ferdig når skoleklokka ringer. Ungdata viser at ungdom flest bruker en del tid på skolearbeid også etter skoletid. Samtidig er det stor variasjon i hvor mye tid hver og en bruker. Mens noen ikke gjør lekser i det hele tatt, bruker andre flere timer hver dag. Jenter bruker i gjennomsnitt mer tid på lekser enn gutter.

Lekser kan legge grunnlaget for gode arbeidsvaner senere i livet, og det kan være en effektiv måte for skolen å få involvert foreldrene i skolearbeidet. Den viktigste begrunnelsen ligger likevel i forventningen om at lekser bidrar til økt læring. Forskning tyder imidlertid ikke på at leksearbeid i seg selv har særlig store læringseffekter. Det vil blant annet avhenge av under hvilke betingelser leksene gis og hvordan skolearbeidet foregår, men også av tilbakemeldingene fra lærerne i etterkant.

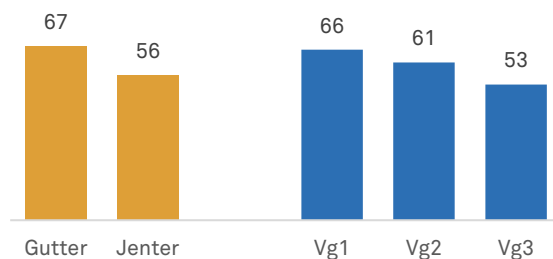
En god del unge opplever skolearbeidet som stressende. Positivt stress kan være bra og bidra til at ungdom fokuserer på læringsoppgavene. Samtidig kan stress være negativt, særlig for de som opplever vedvarende stress over tid og hvor gapet mellom egne ambisjoner og det man får til blir for stort.

Hvor fornøyd er du med skolen du går på? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

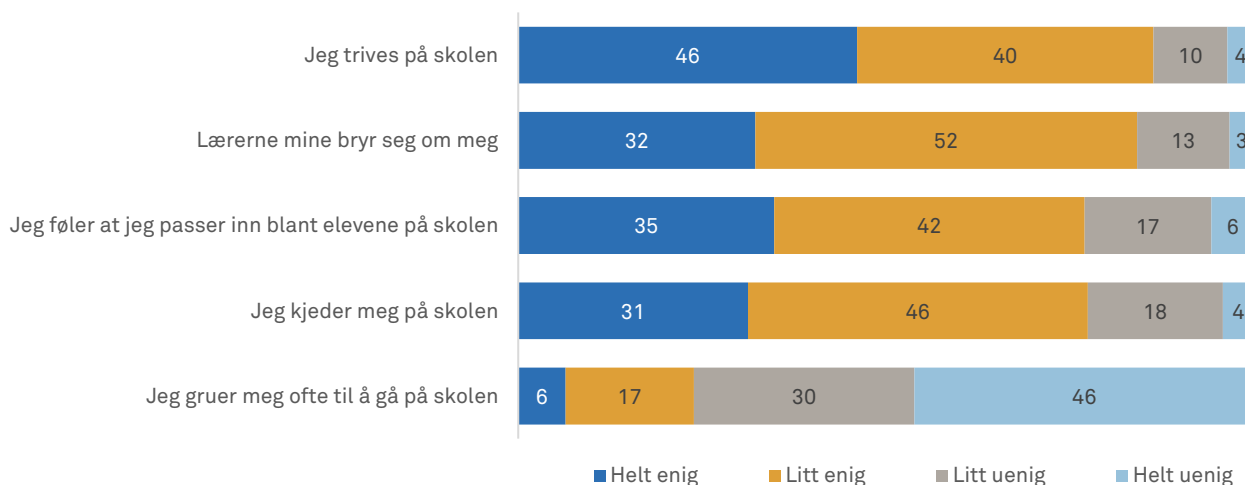

” Skolen er et godt sted å være for de aller fleste – men ikke for alle

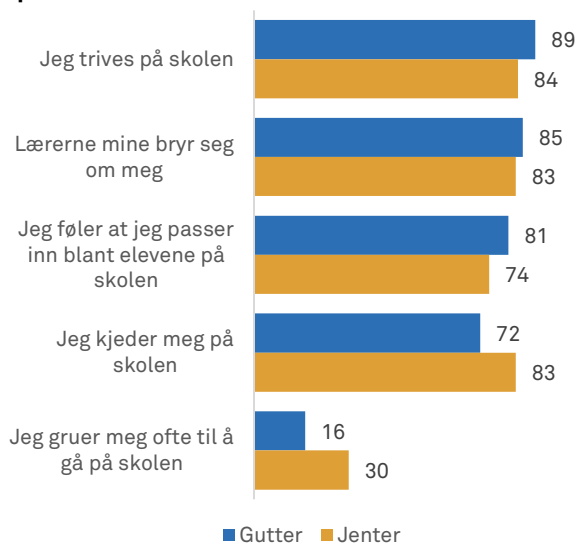
Prosentandel som er fornøyd med skolen de går på. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Hvor mange som er enige og uenige i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen

Prosentandel gutter og jenter som er litt eller helt enig i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen

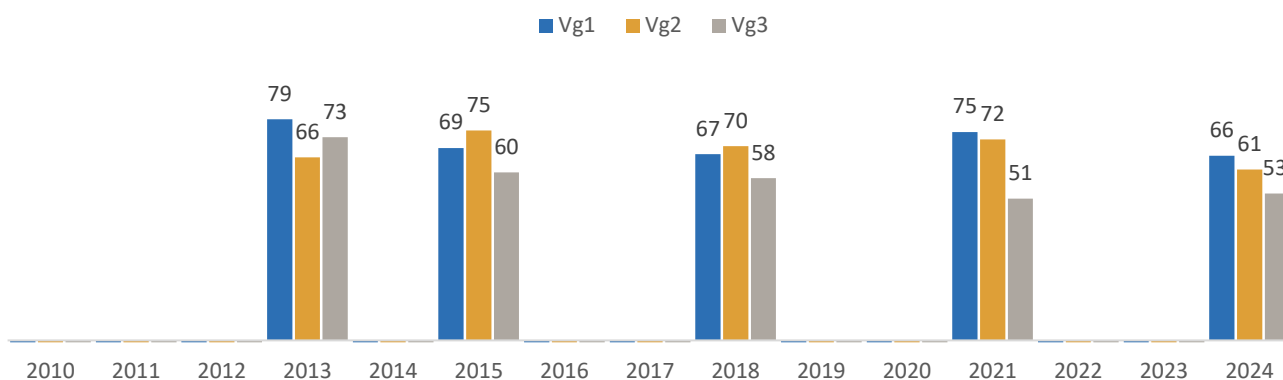

Skoletrivsel

Resultatene viser at de fleste trives på skolen. Det store flertallet mener at både lærerne bryr seg om dem og at de passer inn blant de jevnaldrende på skolen. Svarene tyder på at den norske skolen på mange måter har lyktes med å skape et læringsmiljø som oppleves som positivt av det store flertallet av elevene. Det er likevel en del som har negative opplevelser med skolen. Et mindretall gruer seg ofte til å gå på skolen og ganske mange opplever skolen som kjedelig.

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som er fornøyd med skolen de går på

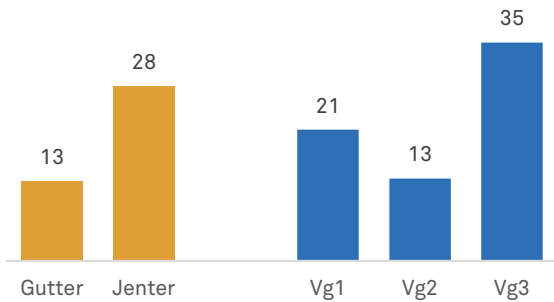

Lekser

I Ungdata kartlegges tiden ungdom bruker på lekser gjennom et spørsmål der de blir bedt om å oppgi hvor lang tid de vanligvis bruker på lekser og annet skolearbeid utenom skoletiden en gjennomsnittsdag. Svarene viser at det er stor variasjon i hvor mye tid ungdom bruker på lekser.

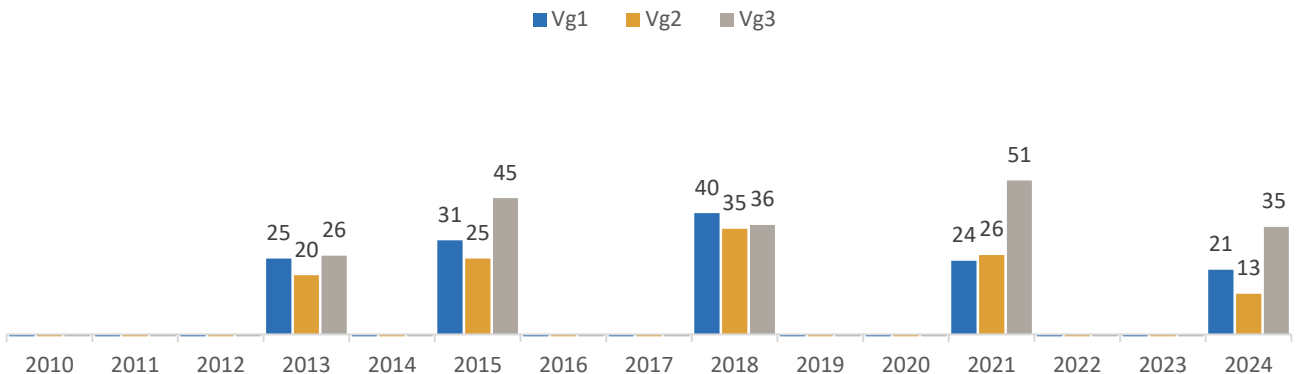
” Det varierer mye hvor lang tid ungdom bruker på skolearbeid utenom skoletiden

Prosentandel som bruker minst én time hver dag på lekser og annet skolearbeid utenom skolen. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

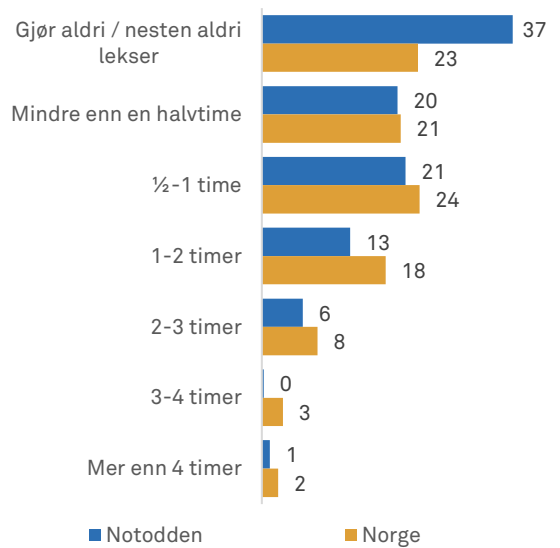

Tidstrend i Notodden kommune.

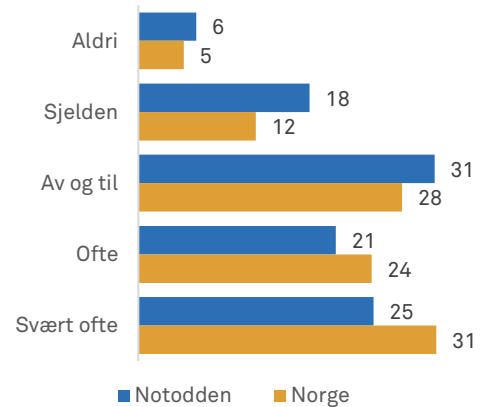
Prosentandel av elevene på videregående som bruker minst én time daglig på lekser og annet skolearbeid utenom skolen

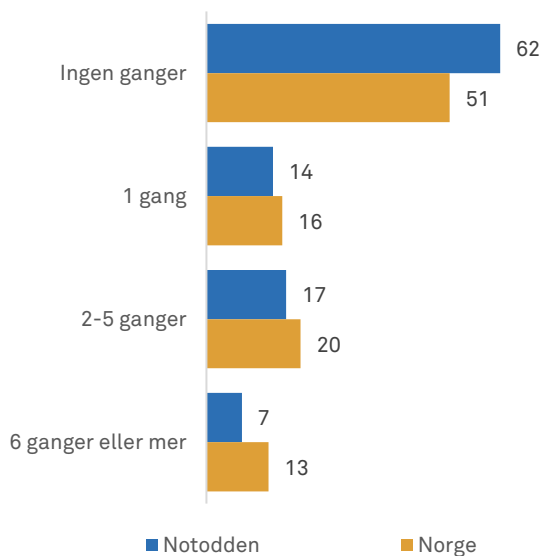
Hvor lang tid bruker du gjennomsnittlig per dag på lekser og annet skolearbeid utenom skolen? Notodden kommune og nasjonalt

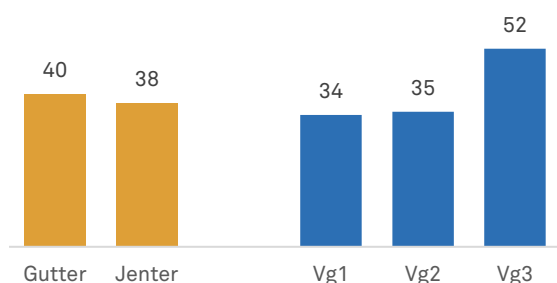
Hvor ofte blir du stresset av skolearbeidet? Notodden kommune og nasjonalt

Hvor mange ganger har du skulket skolen siste år? Notodden kommune og nasjonalt

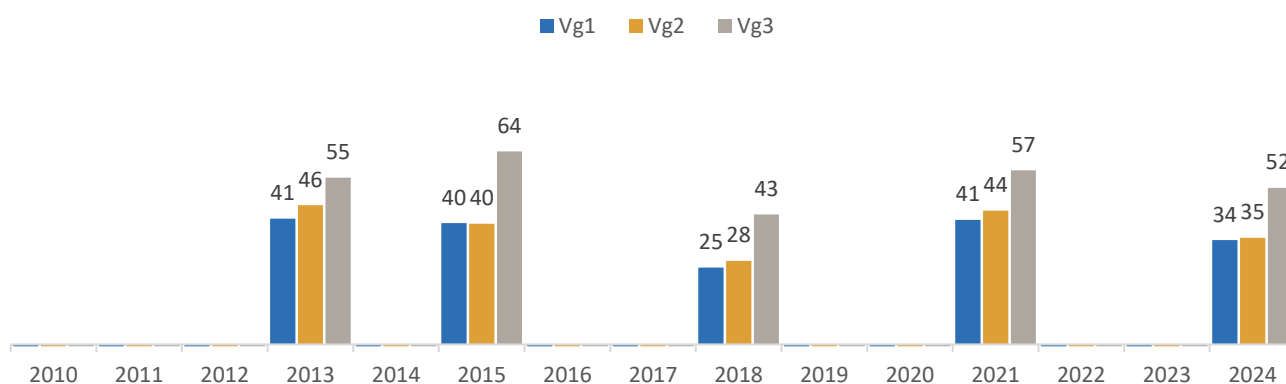

Prosentandel som har skulket skolen minst én gang siste år. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som har skulket skolen minst én gang i løpet av det siste året

Skulking

Motivasjon for å lære er en sentral drivkraft bak den enkeltes skoleresultater, og bidrar til å påvirke sjansene for å gjennomføre skolen på en god måte.

Motivasjonen kan komme til syne på ulike måter, både gjennom arbeidsinnsats, elevenes utdanningsvalg og hvorvidt de slutter opp om skolens formål og regler. Å skulke skolen – særlig når dette skjer gjentatte ganger – kan derimot signalisere det motsatte. Årsakene som ligger bak skulking kan være mange, og kan ofte handle om forhold som ikke direkte har noe med skolen å gjøre.

Skulk henger i mange tilfeller sammen med økt sannsynlighet for en negativ utvikling i ungdomsårene. Særlig alvorlig er det når skoleskulk opptrer sammen med andre sårbarhetsfaktorer og der ungdommen har få beskyttende faktorer i det miljøet de befinner seg i.

” Å skulke skolen regnes gjerne som en sårbarhetsfaktor i ungdomstiden

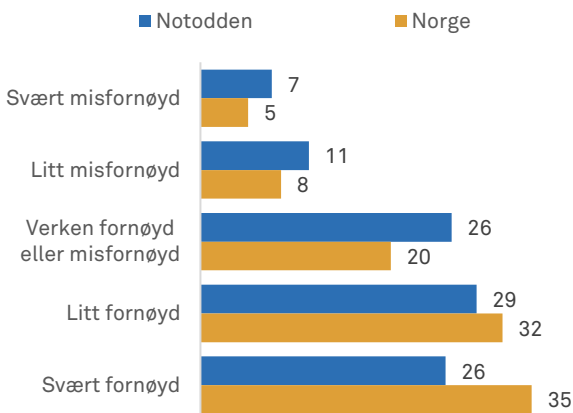
Lokalmiljøet

Å vokse opp betyr som regel å vokse opp på et bestemt sted. Forskjellige lokalmiljøer kan gi ulike muligheter for utfoldelse og sosialt samvær. Tilbudet av organisasjoner, fritids- og kulturtilbud påvirker hvordan den enkelte kan utfolde seg, og bidrar samtidig til å skape identitet og tilhørighet i et lokalmiljø. Det samme gjelder tilgangen på åpne møteplasser, rekreasjonsområder og urørt natur. Opplevelsen av lokalmiljøet vil også være preget av utsiktene til utdanning, arbeid og familieetablering på sikt.

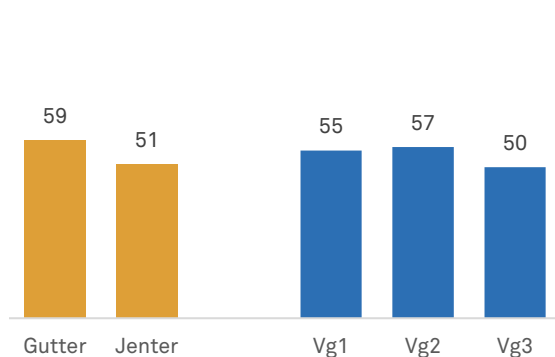
Trygge og sunne lokalmiljøer er særlig viktig for barn og unges velferd, fordi de som regel bruker lokalmiljøet i større grad og på en annen måte enn foreldrene og andre voksne. Barn og unge kan også ha andre meninger enn voksne om hva som gir livskvalitet på hjemstedet. Derfor er det viktig å spørre dem om hvordan de opplever stedet der de bor.

Ungdata viser at de fleste ungdommer er ganske eller svært godt fornøyd med lokalmiljøet sitt. Men det er også en del som ikke er så godt fornøyd. Dette gjelder ofte jentene mer enn guttene. Hva ungdom er fornøyd med og misfornøyd med, varierer mye fra kommune til kommune. Dette viser at kommunene kan gjøre mye for å tilrettelegge for ungdommers trivsel.

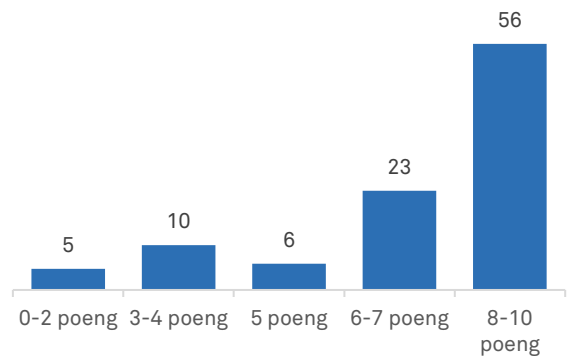
Hvor fornøyd er du med lokalmiljøet der du bor? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

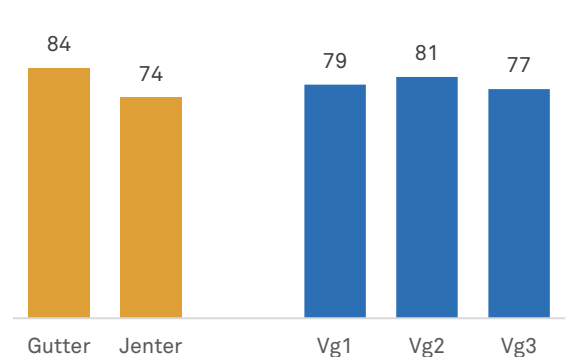
Prosentandel som er fornøyd med lokalmiljøet. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

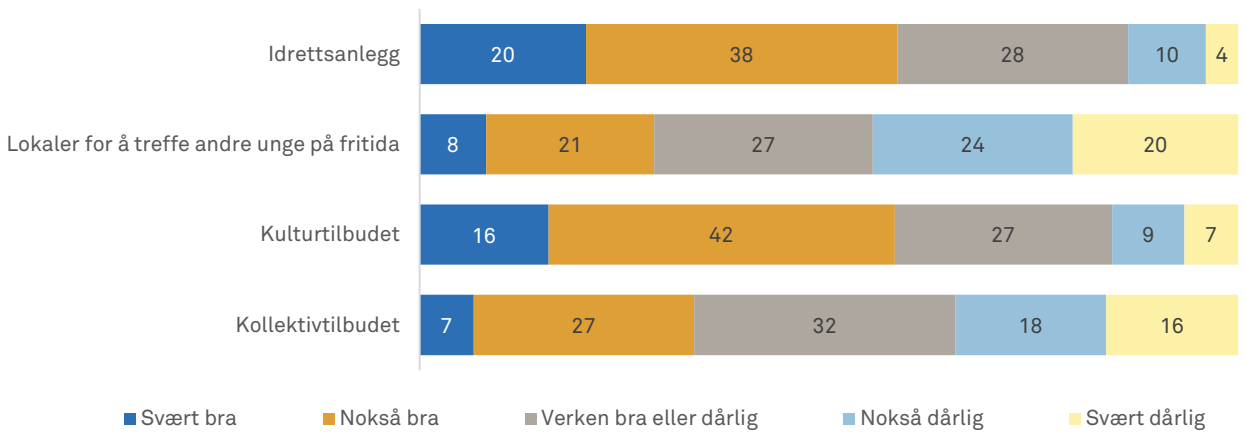
I hvilken grad føler du at du hører til på stedet der du bor? Skala fra 0=ingen tilhørighet til 10=sterk tilhørighet. Prosent i Notodden kommune

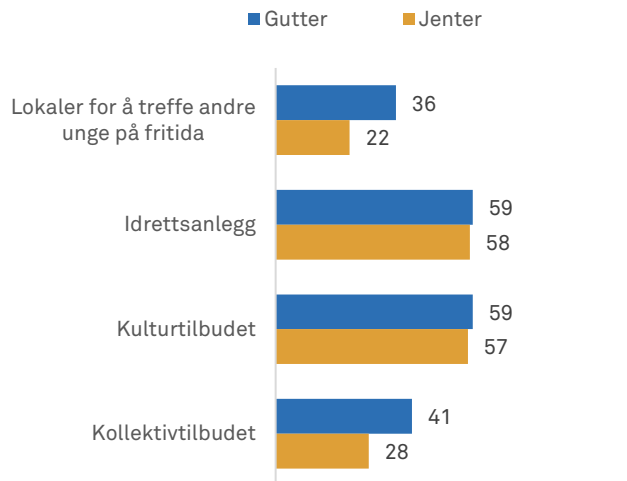
Prosentandel som føler tilhørighet til stedet der de bor (6 poeng eller mer). Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

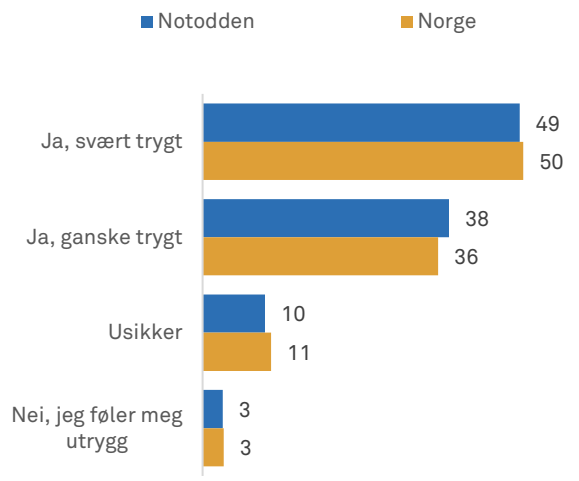
Tenk på områdene rundt der du bor. Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når det gjelder ...

Andel gutter og jenter som opplever ulike tilbud til ungdom i nærmiljøet som svært eller nokså bra

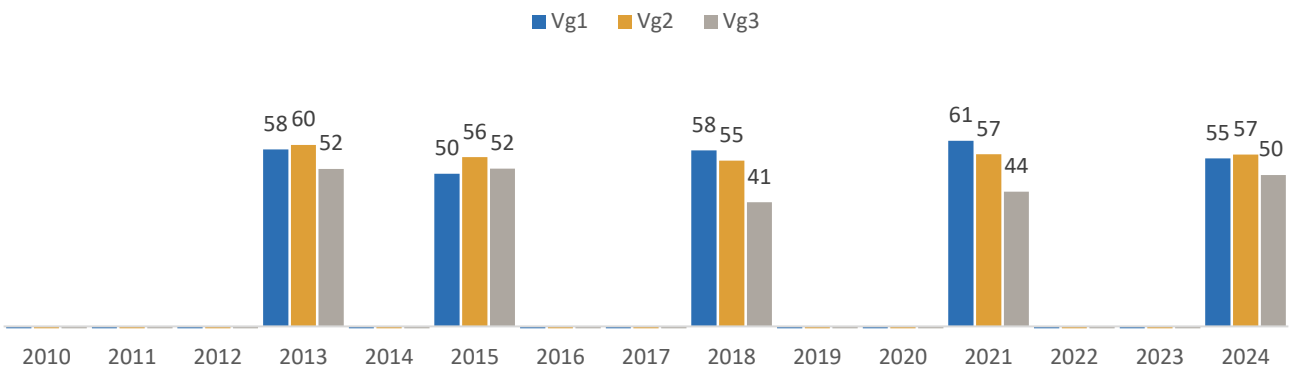

Når du er ute om kvelden, opplever du det som trygt å være i nærområdet der du bor? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som er fornøyd med lokalmiljøet der de bor

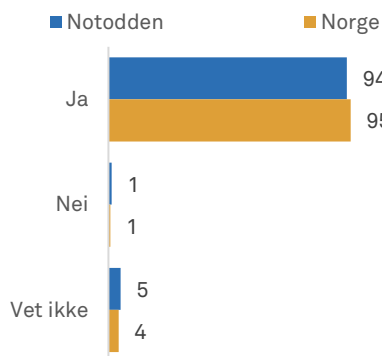
Framtid

Vi har i dag med en utdanningsorientert ungdomsgenerasjon å gjøre. Aldri har det vært så mange unge som tar så lang utdanning som i dag. Mot slutten av 20-årene har over halvparten av jentene, og rundt en tredel av guttene gjennomført en høyere utdanning.

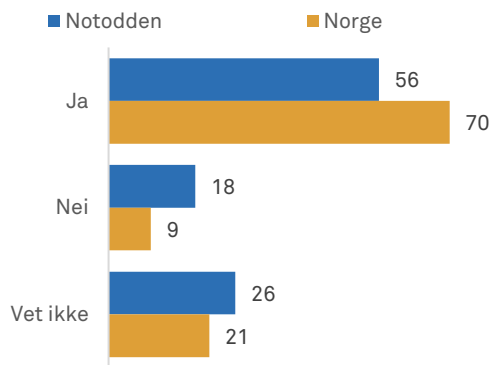
En av de sentrale målsettingene i norsk utdanningspolitikk er sosial utjevning, slik at alle har de samme mulighetene til utdanning. Til tross for et åpent utdanningssystem med gode finansieringsordninger er det fortsatt store forskjeller i valg og gjennomføring av utdanning etter foreldrenes utdanningsnivå, inntekt og yrkesstatus. Etter grunnskolen begynner de aller fleste direkte i videregående opplæring. Likevel er det ikke alle som fullfører. Om lag én av fire faller fra underveis eller har ikke bestått opplæringen etter fem år. Andelen som gjennomfører har økt noe de siste årene, men fordi videregående utdanning i stadig større grad er en betingelse for inntreden i arbeidslivet, er det et nasjonalt mål å øke andelen som gjennomfører ytterligere.

De fleste tror de vil fullføre videregående skole, og en klar majoritet tror de kommer til å ta utdanning på universitet eller høyskole. Fram til 2015 var det en trend på nasjonalt nivå i retning av at stadig flere unge trodde de ville komme til å ta høyere utdanning. Tallene for de siste årene tyder på at denne trenden er brutt eller har flatet ut blant elevene i videregående.

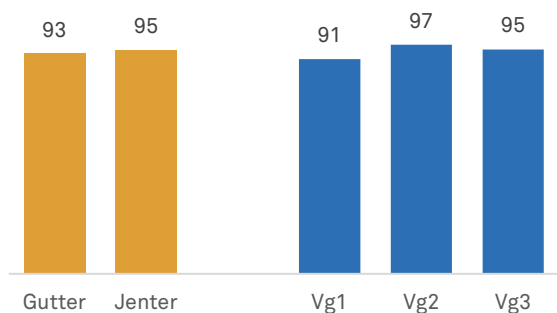
Tror du at du vil komme til å fullføre videregående skole? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

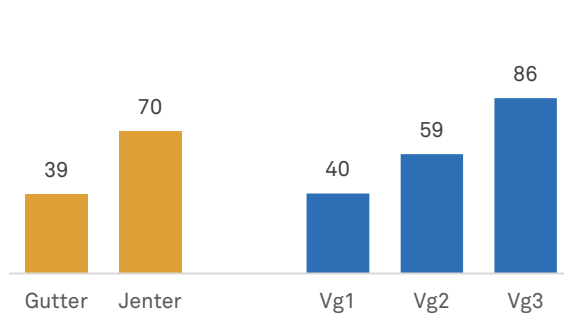
Tror du at du vil komme til å ta utdanning på universitet eller høyskole? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

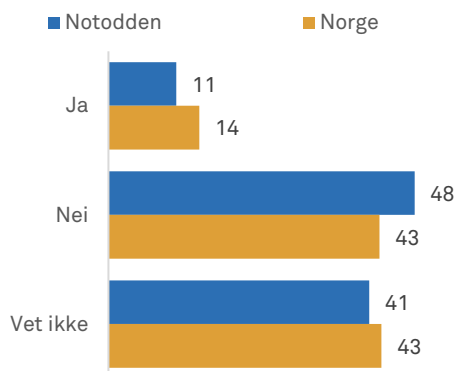
Prosentandel som tror de vil fullføre videregående skole. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

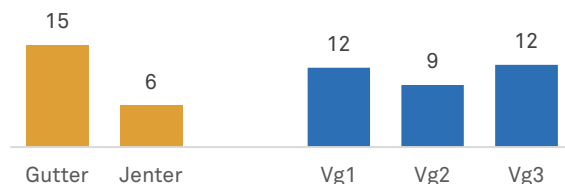
Prosentandel som tror de vil ta utdanning på universitet eller høyskole. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

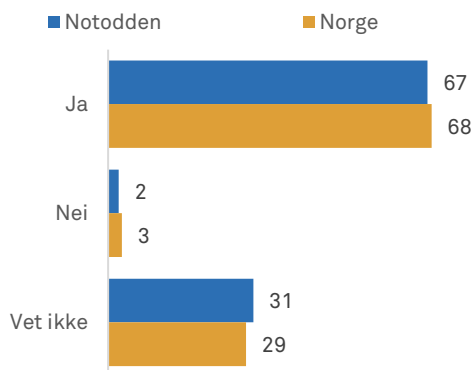
**Tror du at du noen gang vil bli arbeidsledig?
Prosent i Notodden kommune og nasjonalt**

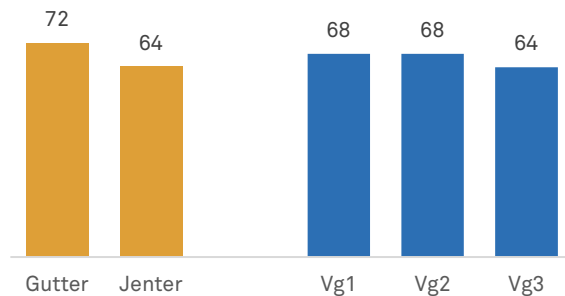
Prosentandel som tror de noen gang vil bli arbeidsledig. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Tror du at du vil komme til å få et godt og lykkelig liv? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

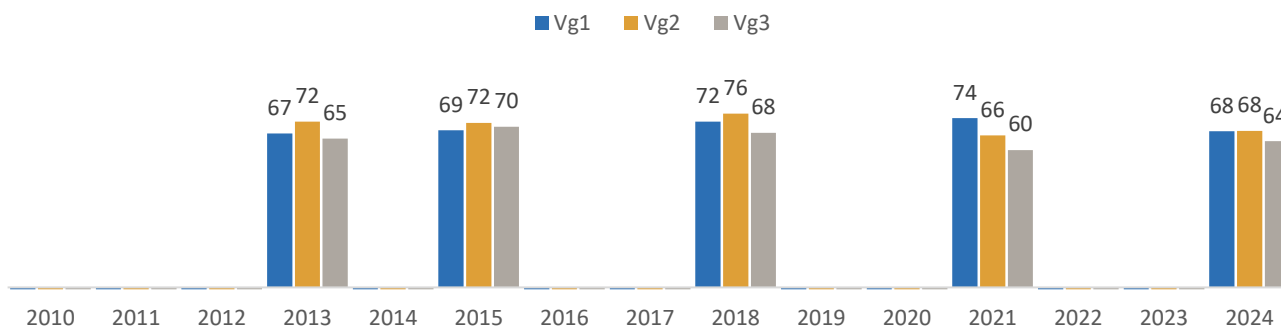

Prosentandel som tror de vil få et godt og lykkelig liv. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som tror de vil få et godt og lykkelig liv

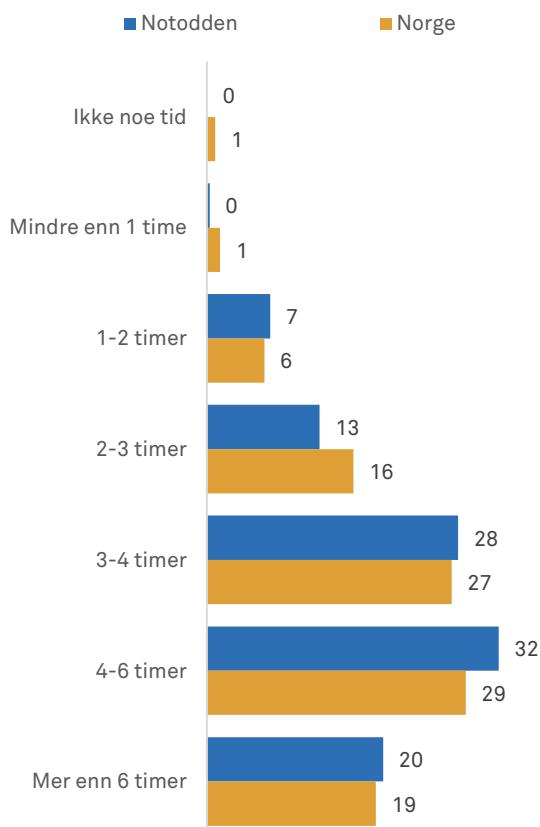
Medier

Digitale medier spiller i dag en sentral rolle i ungdoms hverdagsliv – både for skolearbeidet og det sosiale livet. Teknologien gjør at barn og unge kommer i kontakt med jevnaldrende på nye måter. Særlig utgjør de sosiale mediene en sentral formidlingskanal for hva som ellers skjer i ungdomskulturene. Det kan handle om alt fra å holde kontakt med venner til å arrangere fester, konserter eller politiske markeringer. Mange bruker mye av sin fritid på internett, og for den enkelte ungdom kan det ha store sosiale omkostninger å ikke være til stede. Samtidig har digitale medier gjort ungdoms verden større. Dette betyr at hvem de kommer i kontakt med, og hvilke impulser de får, i mindre grad begrenses av det geografiske stedet der de vokser opp.

Selv om mange bruker mye av fritiden sin på digitale skjermaktiviteter, er det også store variasjoner mellom ungdommer. På landsbasis viser tallene at noen få bruker mindre enn én time daglig foran en skjerm, mens tre av fire bruker mer enn tre timer.

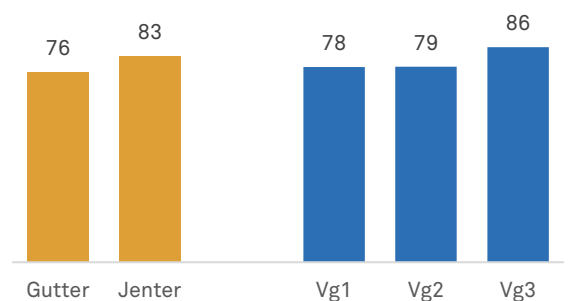
Andelen unge som bruker minst tre timer foran en skjerm har økt siden 2015. Økningen har sammenheng med at stadig flere bruker mye tid på sosiale medier. Videre er det betydelige kjønnsforskjeller i ungdoms skjermaktiviteter. Mens gutter er langt mer opptatt av spill, er jenter oftere på sosiale medier. Jenter bruker også samlet sett noe mer tid enn gutter på filmer, serier og TV-programmer.

Utenom skolen, hvor lang tid bruker du vanligvis foran en skjerm i løpet av en dag? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

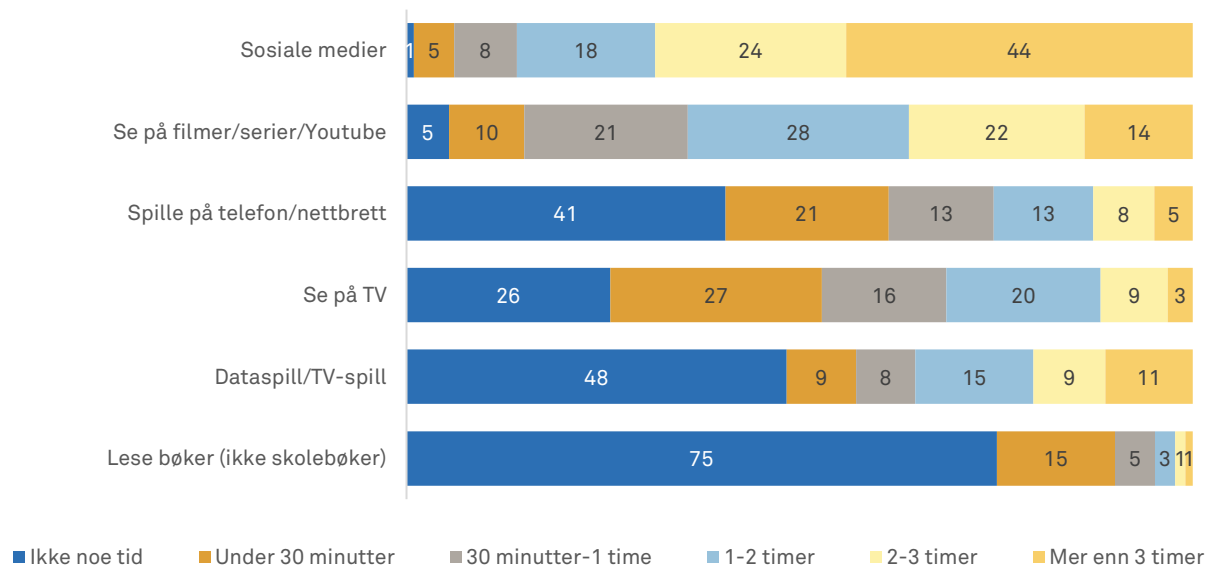

” **Skjermbaserte aktiviteter har stor plass i ungdomstiden**

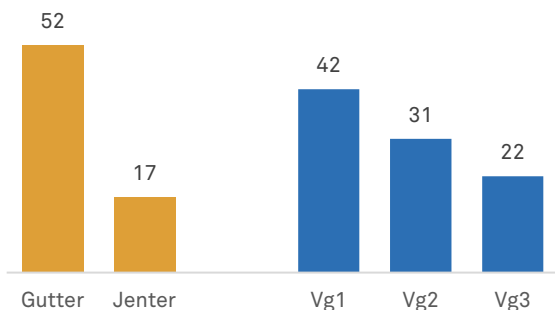
Prosentandel som bruker minst tre timer daglig foran en skjerm. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

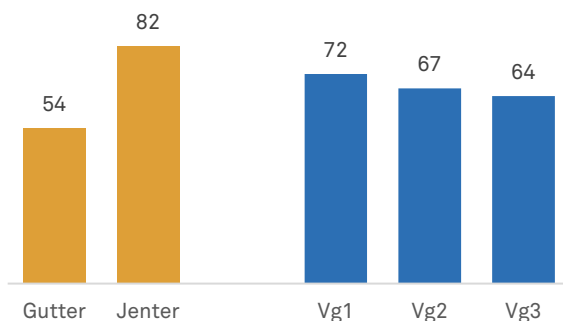
Hvor mye tid bruker du på følgende en gjennomsnittsdag?

Prosentandel som bruker minst to timer daglig på elektroniske spill. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

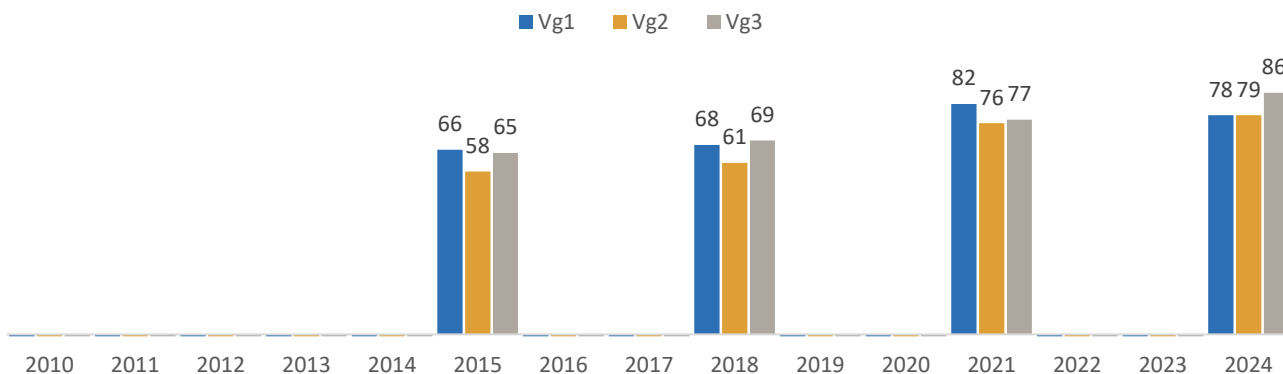

Prosentandel som bruker minst to timer daglig på sosiale medier. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som bruker mer enn tre timer daglig foran en skjerm

Organisert fritid

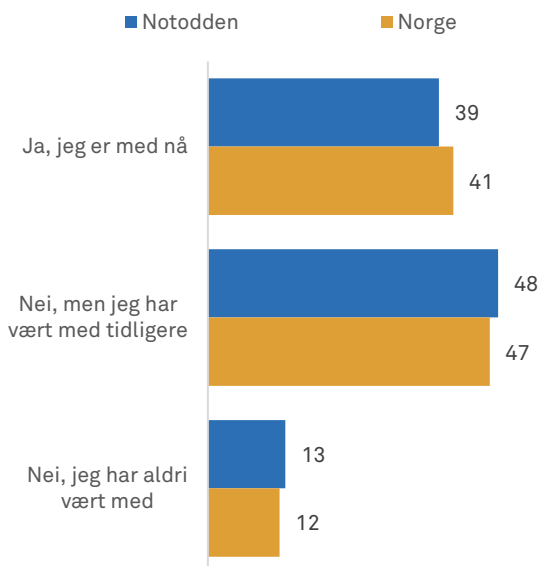
Ungdata viser at langt de fleste barn og unge har deltatt i eller vært innom ulike typer organiserte fritidsaktiviteter gjennom oppveksten. Organisasjoner, klubber, lag og foreninger er viktige arenaer for samvær med andre unge, og gir andre erfaringer og læringsbetingelser enn skolen og mer uformelle situasjoner. På sitt beste gir organisasjonene tilgang på gode og varierte opplevelser, de gir ungdom mulighet til å utvikle sine evner, de gir trening i å fungere i et fellesskap, ytre egne meninger og å jobbe målrettet.

Samtidig tillegges barne- og ungdomsorganisasjonene ofte en forebyggende rolle. Forskning tyder imidlertid på at sammenhengen mellom for eksempel rusmiddelbruk og organisasjonsdeltakelse varierer en del med organisasjonstype. Det er også slik at mange av organisasjonene særlig rekrutterer ungdom som i utgangspunktet er de mest «veltilpassede».

Noen er innom i kort tid, kanskje bare for å prøve seg. Andre velger å slutte i ungdomsårene med noe de har holdt på med fra de var små. Andre holder på med de samme aktivitetene langt inn i tenårene og noen også inn i voksenlivet. I Norge er aktivitetsmangfoldet stort. Hva slags organiserte fritidsaktiviteter ungdom deltar i, avhenger av hvilket tilbud som finnes der de bor. Idretten står spesielt sterkt, og man finner idrettslag over hele landet. Men også andre aktiviteter for ungdom finnes de fleste steder i landet.

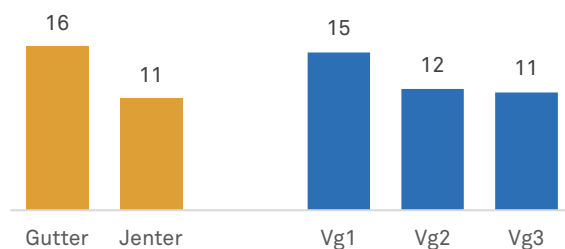
Nasjonale tall fra Ungdata viser at det fra rundt 2018 har vært en markert nedgang i andelen som sier at de er med på organiserte fritidsaktiviteter. Pandemien bidro noe til nedgangen.

Er du, eller har du tidligere vært, med i noen organisasjoner, klubber, lag eller foreninger etter at du fylte 10 år? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

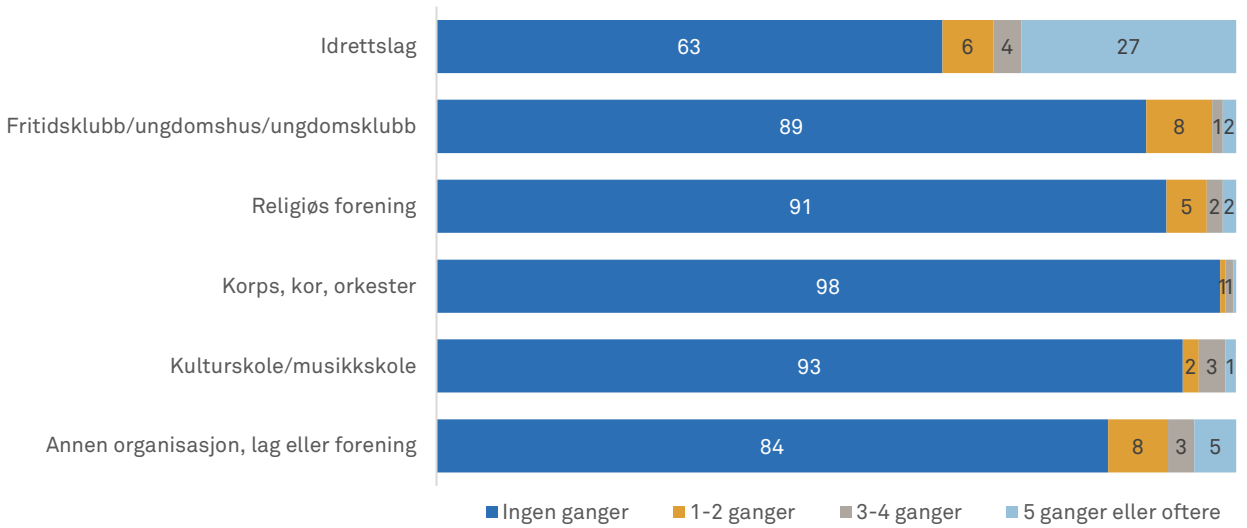

” **De fleste er med på en eller annen form for organisert fritidsaktivitet**

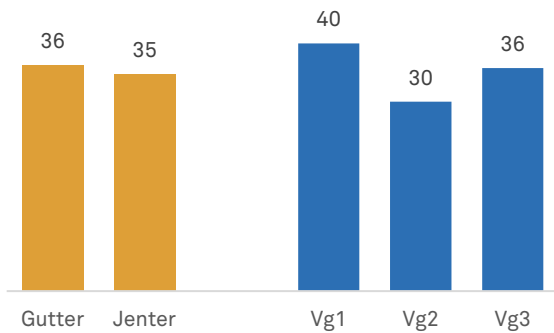
Prosentandel som aldri har vært med i en organisasjon, klubb eller lag. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Hvor mange ganger har du vært med på aktiviteter, møter eller øvelser i følgende organisasjoner, klubber eller lag den siste måneden?

Prosentandel som har deltatt minst fem ganger på organiserte fritidsaktiviteter siste måned. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

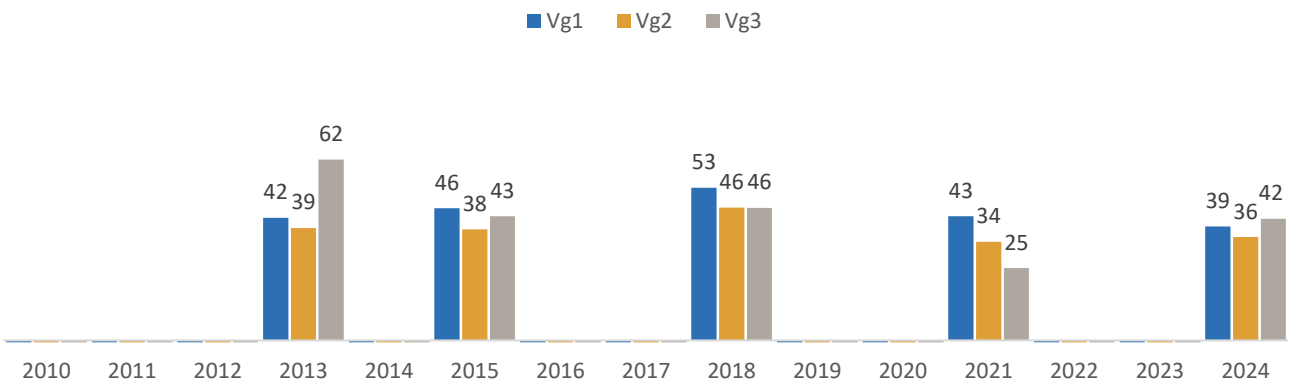
Aktiv i organiserte fritidsaktiviteter

Deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter er kartlagt ved hjelp av spørsmål som måler hvor mange ganger i løpet av den siste måneden ungdom har vært med på aktiviteter, møter eller øvelser i ulike typer foreninger, lag og klubber.

I resultatene som presenteres fra Ungdata omfatter det å være «aktiv i fritidsorganisasjon» de som svarer at de har vært med på slike aktiviteter minst fem ganger siste måned.

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som er med i en organisasjon, klubb eller lag

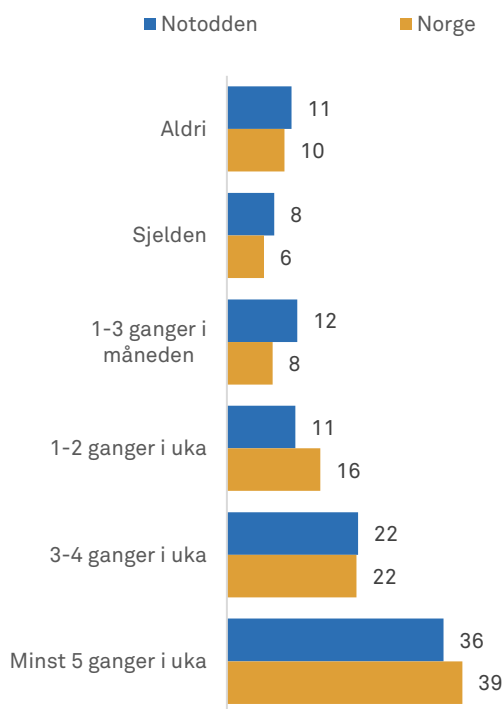
Trening og fysisk aktivitet

Gjennom mediene kan man av og til få inntrykk av at norsk ungdom er i ferd med å forfalle fysisk. Forskning viser derimot at det er like mange i dag som trener som for tjue år siden. De aller fleste ungdom trener, men det er stor variasjon i hvilke treningsaktiviteter de driver med. Mens mange spiller håndball, basket, fotball eller driver med en annen idrett gjennom et idrettslag, har andre treningsinteresserte som sin faste treningsarena. Det er også mange unge som trener på egen hånd, enten helt alene eller sammen med venner.

Ungdata viser at tre av fire norske tenåringer er med i organisert idrettslag i løpet av ungdomstiden, og at enda flere har vært med som barn. Rekrutteringen til idrettslagene er høy de fleste steder i landet, og ingen andre organiserte fritidsaktiviteter aktiviserer en så stor del av ungdomsbefolkningen. Samtidig er frafallet fra ungdomsidretten stor. Nærmere seks av ti som har vært med i ungdomsidrett, har sluttet før de er blitt 18 år. Ungdomstiden er en tid der mange får nye interesser, og det er naturlig at mange velger andre måter å være fysisk aktive på.

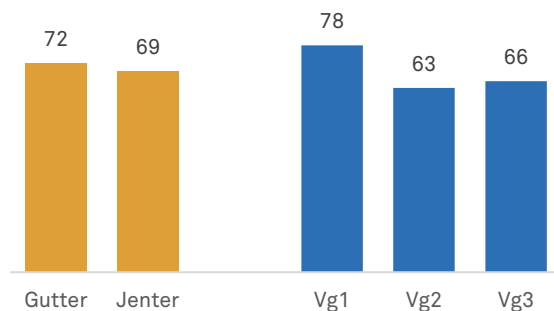
Frafallet skjer nokså jevnt utover i ungdomsalderen, men flere slutter i overgangen mellom ungdomsskolen og videregående enn ellers. Frafallet er større for jentene enn for guttene. Særlig er det flere jenter som slutter i overgangen til videregående. Frafallet i ungdomsidretten har også en sosial profil. Langt flere av de som vokser opp i familier med relativt få ressurser hjemme, slutter i ungdomsidrett, og en god del slutter nokså tidlig i tenårene. Ungdom fra høyere sosiale lag blir dermed værende lengre i ungdomsidretten. I mange idretter stilles det store krav til utstyr og deltakelse, og det kan koste en god del å være med. Dette kan være en utfordring for å nå overordnede målsettinger om «idrettsglede for alle».

Hvor ofte trener du? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

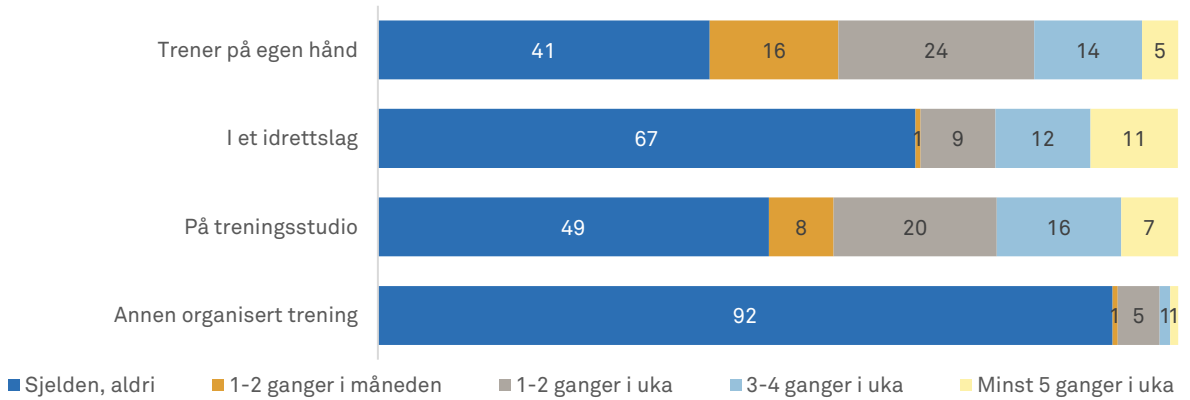

” Å trene er noe de aller fleste driver med. Noen ungdommer trener svært mye

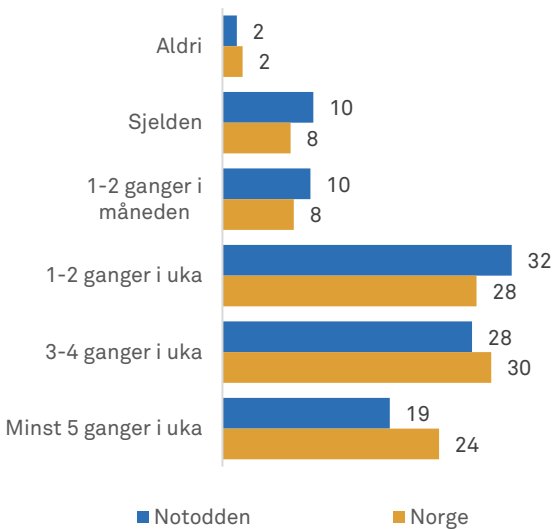
Prosentandel som trener minst én gang i uka. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

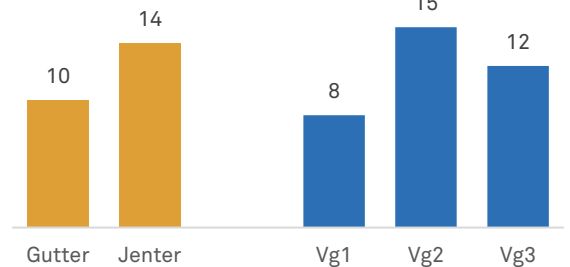
Hvor ofte ungdom trener på ulike måter

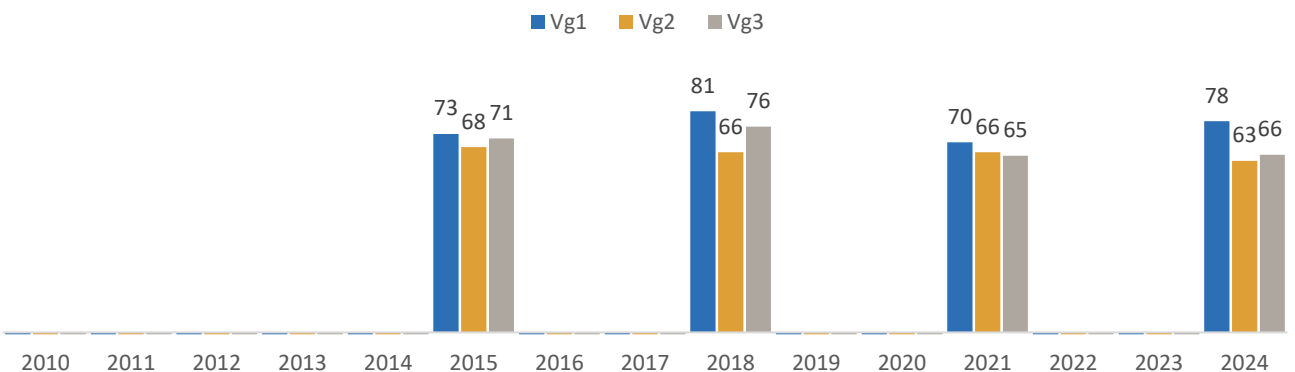
Hvor ofte er du så fysisk aktiv at du blir andpusten eller svett? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

Prosentandel som er fysisk aktiv sjeldnere enn 1-2 ganger i måneden. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Tidstrend i Notodden kommune. Prosentandel av elevene på videregående som trener minst én gang i uka

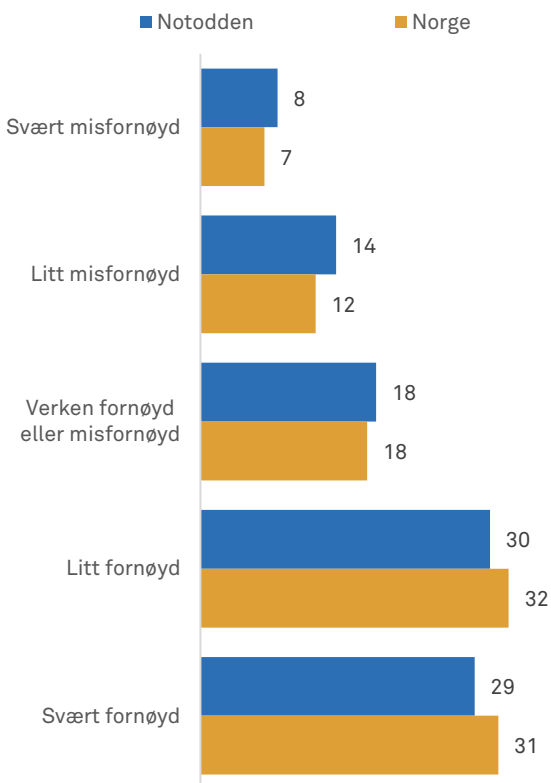
Helse

De aller fleste unge har god helse. Ungdomstiden er en periode der det skjer store forandringer både kroppslig og mentalt. I løpet av ungdomsskolen har de fleste kommet i puberteten, og mange har begynt å kjenne på følelser overfor seg selv og andre som de ikke hadde som barn. Mange opplever dette som en spennende tid, der de får nye erfaringer, utvikler seg sosialt og prøver ut ting de aldri har gjort før. Samtidig er tenårene en periode der stadig flere opplever ulike former for psykiske helseplager, og der vonde tanker og følelser vil kunne sette et preg på hvordan man fungerer i hverdagslivet.

Det er generelt større fokus på helse i dag enn tidligere, og større kunnskap om risikofaktorer har gjort at vi i dag er mer opptatt av å forebygge dårlig helse. Samtidig har vi sannsynligvis også blitt flinkere til å kjenne etter hvordan vi har det, noe som igjen kan påvirke hvordan man vurderer egen helsesituasjon. Ungdata viser likevel at de fleste unge er fornøyd med egen helse. Det er en tendens til at flere blir misfornøyd med egen helse etter hvert som de blir eldre. På landsbasis er det litt flere jenter som er misfornøyd enn gutter. Jenter bruker også ulike helsetjenester litt oftere enn gutter.

Fordi livsstilsvaner etableres tidlig er ungdom en sentral målgruppe for forebyggende helsearbeid. Barn har jevnt over et høyt fysisk aktivitetsnivå opp til en viss alder. Imidlertid synker aktivitetsnivået med alderen og studier viser at 15-åringer er langt mindre fysisk aktive enn for eksempel 9-åringer. Jenter er noe mindre fysisk aktive enn gutter. De siste tiårene har vi sett en tydelig trend der andelen som røyker blant unge i Norge har gått kraftig ned, etter årtusenskiftet har det også vært en klar nedgang i unges alkoholforbruk.

Hvor fornøyd er du med helsa di? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

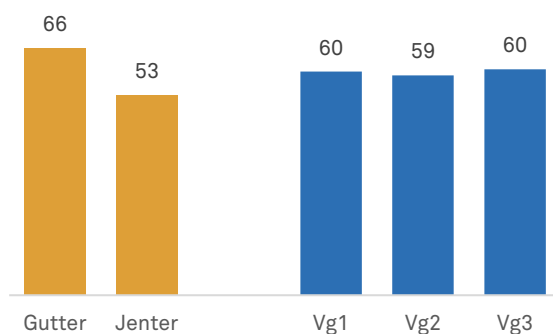

Helse

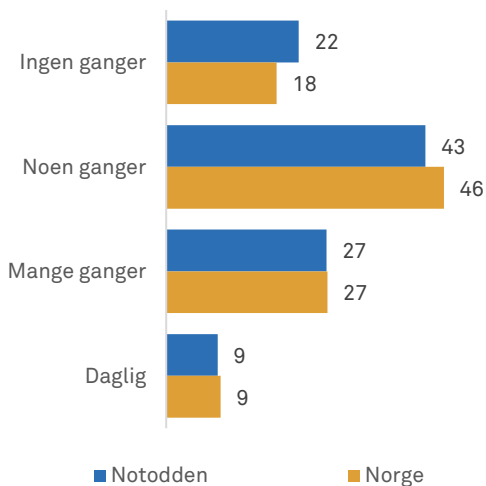
Egenvurdert helse er en viktig indikator for sykkelighet og bruk av helsetjenester, og brukes til overvåking av befolkningens helsestatus over tid.

Nasjonalt svarer rundt to av tre at de er fornøyd med helsa si, mens nær en av fem er misfornøyd. Gutter er i gjennomsnitt noe mer fornøyd med egen helse enn jenter.

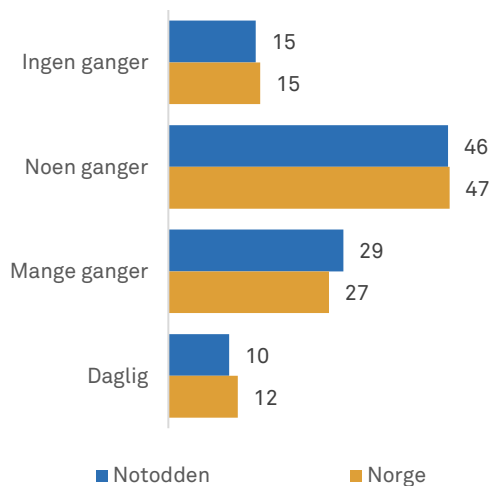
Prosentandel som er fornøyd med helsa si. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

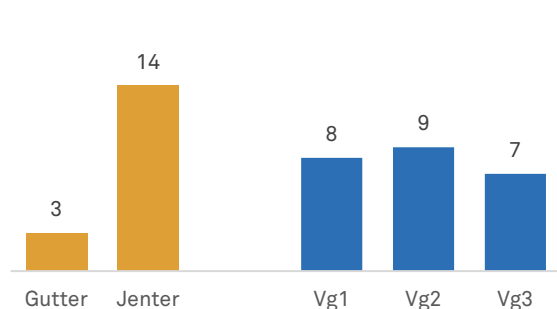
Har du vært plaget av hodepine siste måned? Notodden kommune og nasjonalt

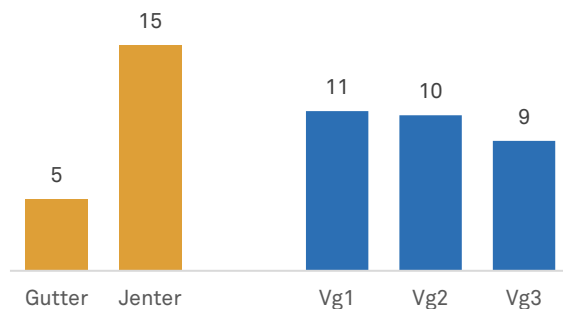
Har du hatt andre fysiske plager (for eksempel kvalme, vondt i magen, smerter i ledd, nakke eller muskler) siste måned? Notodden kommune og nasjonalt

Prosentandel som daglig har hatt hodepine siste måned. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

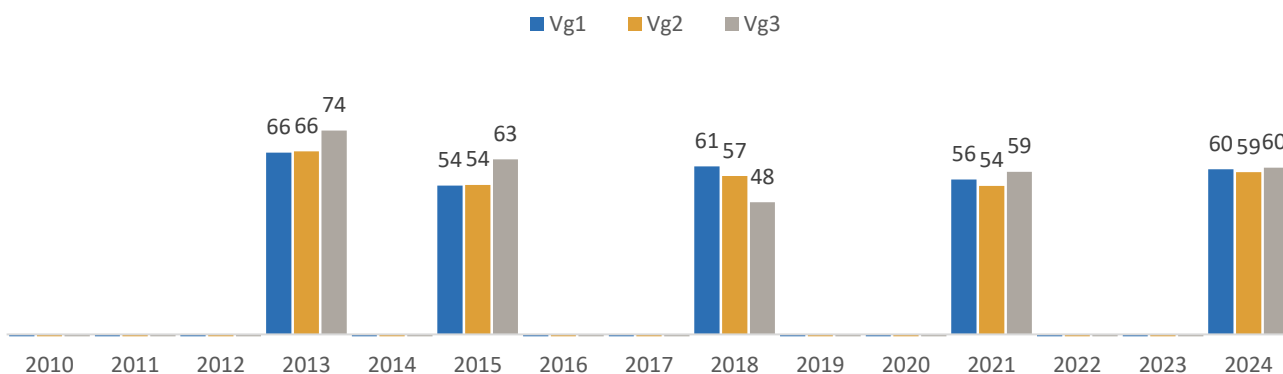

Prosentandel som daglig har hatt andre fysiske plager (enn hodepine) siste måned. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

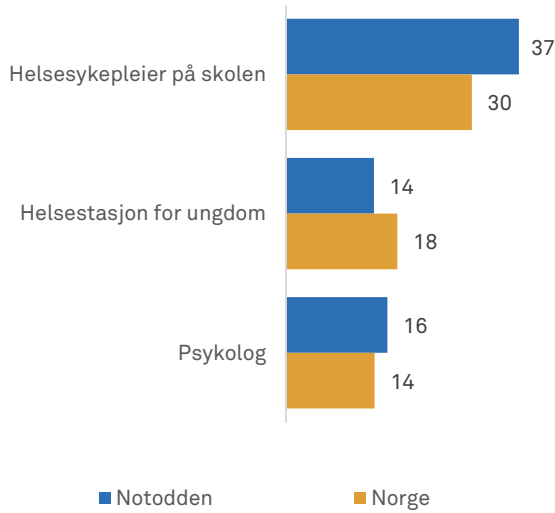

Tidstrend i Notodden kommune.

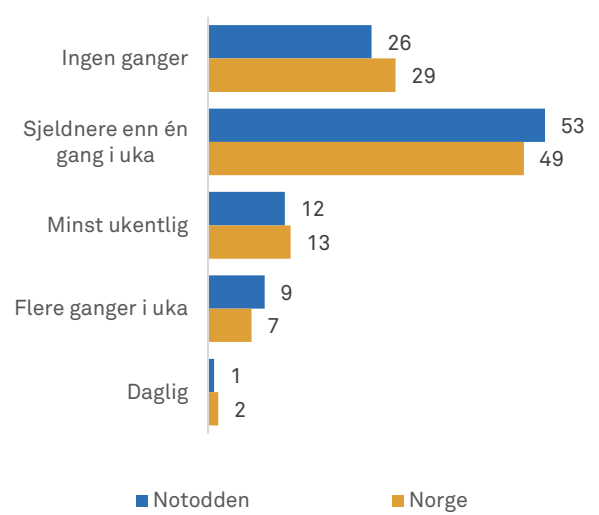
Prosentandel av elevene på videregående som er fornøyd med helsa si

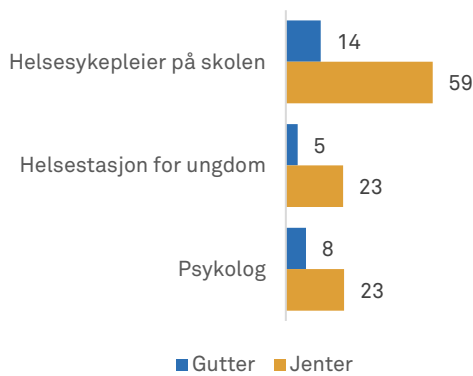
Prosentandel som har brukt følgende helsetjenester i løpet av det siste året. Notodden kommune og nasjonalt

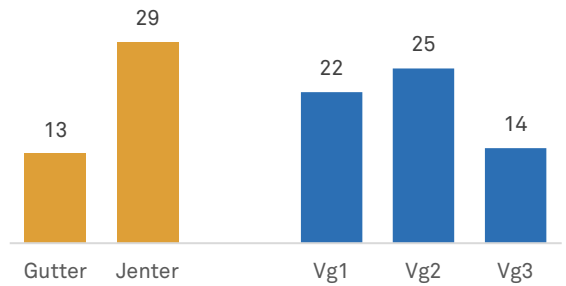
Hvor ofte har du brukt smertestillende tabletter (Paracet, Ibox og lignende) i løpet av siste måned? Notodden kommune og nasjonalt

Prosentandel gutter og jenter som har brukt ulike helsetjenester i løpet av det siste året

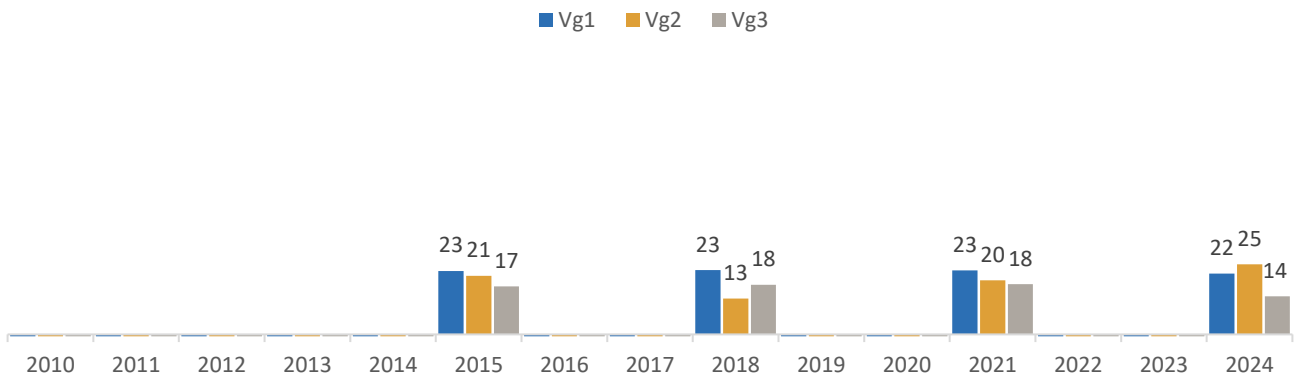

Prosentandel som bruker reseptfrie smertestillende ukentlig eller daglig. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

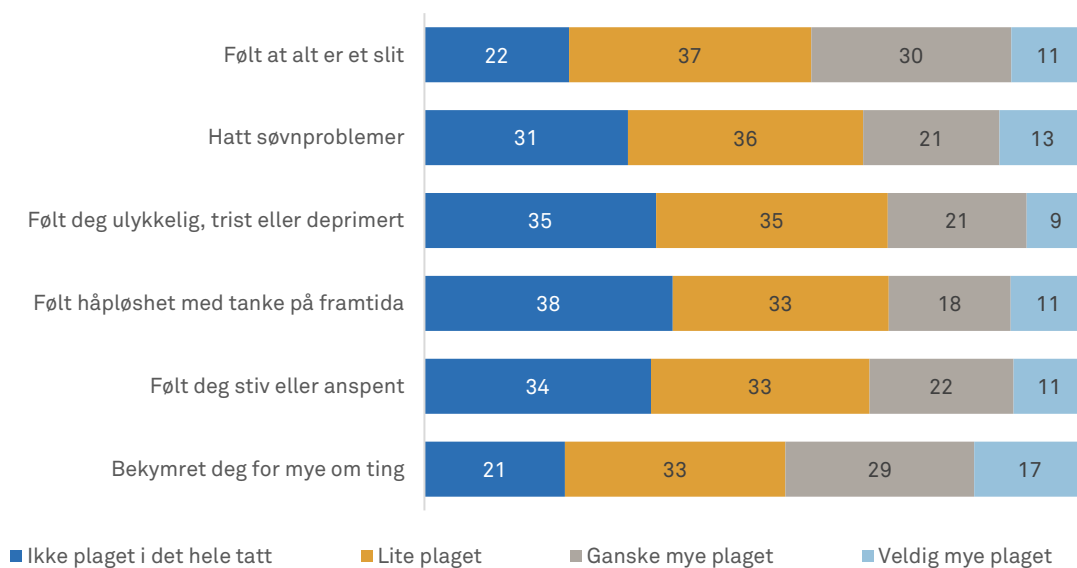

Tidstrend i Notodden kommune.

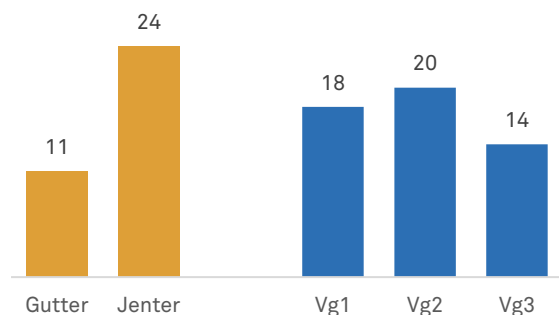
Prosentandel av elevene på videregående som bruker reseptfrie smertestillende ukentlig eller daglig

Har du i løpet av den siste uka vært plaget av noe av dette?

Prosentandel som har hatt mange psykiske plager de siste sju dagene. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Psykiske helseplager

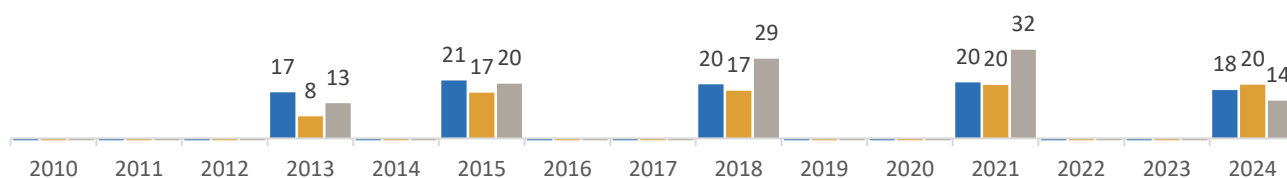
I denne rapporten omtaler vi det som å ha «mange psykiske plager» dersom en ungdom i gjennomsnitt har krysset av for at de – i løpet av en uke – er «ganske mye plaget» av alle de seks plagene i figuren over.

Det er viktig å presisere at Ungdata ikke fanger opp det som ut fra kliniske kriterier regnes som depresjon eller depressive lidelser. Mange av de plagene vi spør om i Ungdata-undersøkelsen er hverdagsplager som mange har, men som kan være utfordrende nok for mange av de som opplever dem. Særlig for de som har et vedvarende høyt nivå av slike helseplager.

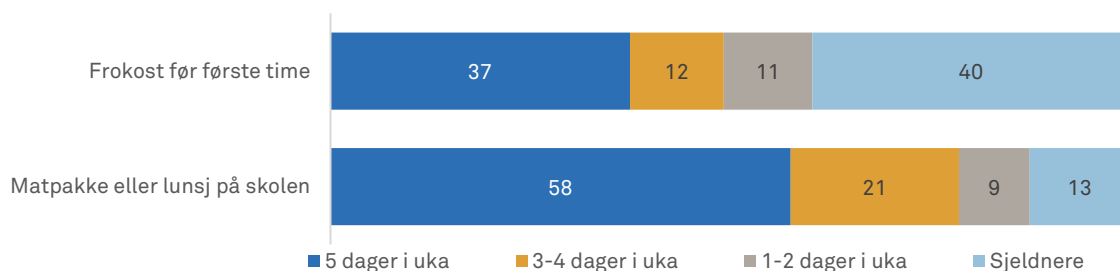
Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som i løpet av de siste sju dagene har hatt mange psykiske plager

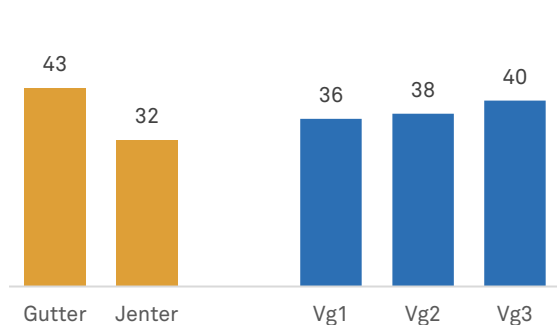
■ Vg1 ■ Vg2 ■ Vg3

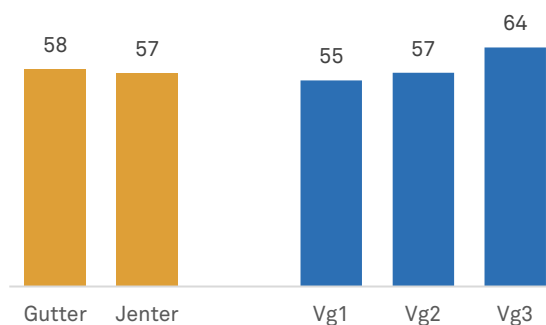
Hvor ofte ungdom i løpet av en vanlig skoleuke pleier å spise frokost og lunsj

Prosentandel som spiser frokost før første time fem ganger i uka. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

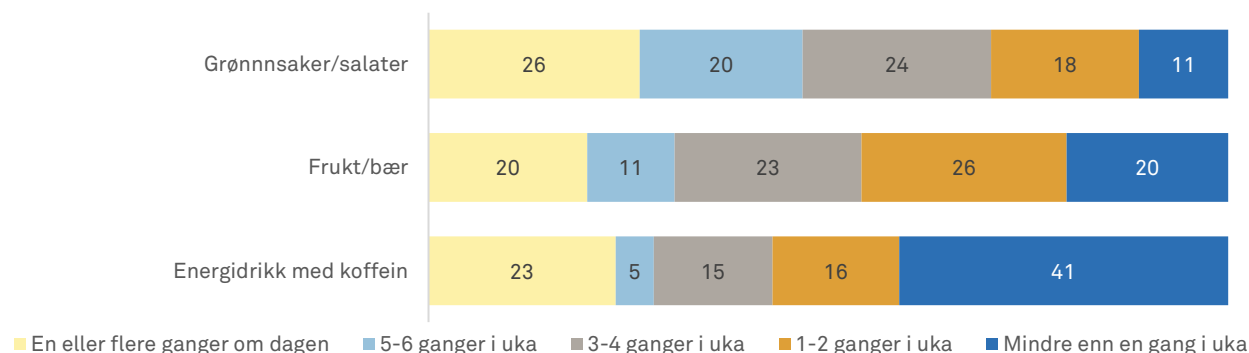
Prosentandel som spiser matpakke eller lunsj på skolen fem ganger i uka. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Matvaner

I ungdomstiden utvikler kroppen seg raskt, og behovet for næringsstoffer øker. Gode kostholdsvaner etableres tidlig og tas med videre i livet. Det vi spiser og drikker påvirker helsa vår. Et sunt kosthold og god ernæring kan redusere risikoen for en rekke sykdommer, og er avgjørende for vekst og utvikling i ungdomstiden. Ifølge nasjonale kostholdsråd bør kostholdet vårt være variert og inneholde mye grønnsaker, frukt og bær, grove kornprodukter og fisk. I tillegg bør vi begrense mengden bearbeidet kjøtt og rødt kjøtt, samt redusere inntaket av sukker og salt.

Hvor ofte ungdom vanligvis spiser eller drikker noe av det som står under

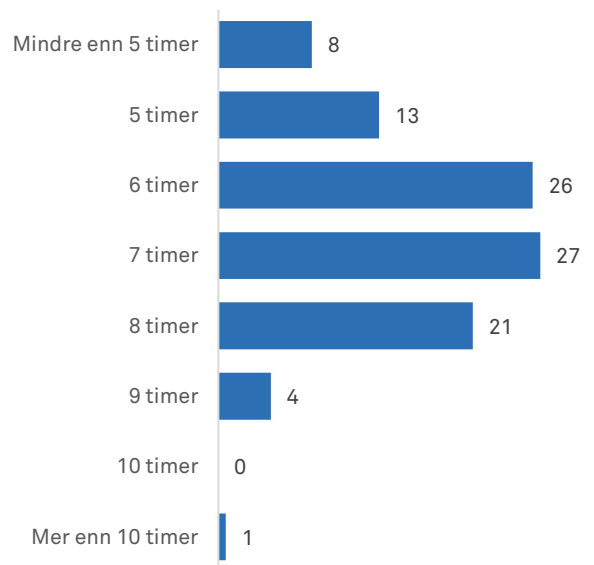
Søvn

Gjennom ungdomstiden skjer det ofte store endringer i søvnvaner og regulering av søvnen. For mange er det en tendens til at søvnen forskyves slik at stadig flere i praksis blir B-mennesker. På skoledager som starter tidlig, kan dette føre til at mange ungdommer ikke får nok søvn. Dette kan igjen få konsekvenser for både konsentrasjon, trivsel og generell velvære.

I Ungdata ble ungdom spurt om hvor mange timer de sov sist natt. Svarene viser at det varierer mye hvor mye ungdom sover. Mens de fleste sover et sted fra seks til åtte timer, er det også ungdommer som sover mindre enn dette. Noen ungdommer sover enda lenger.

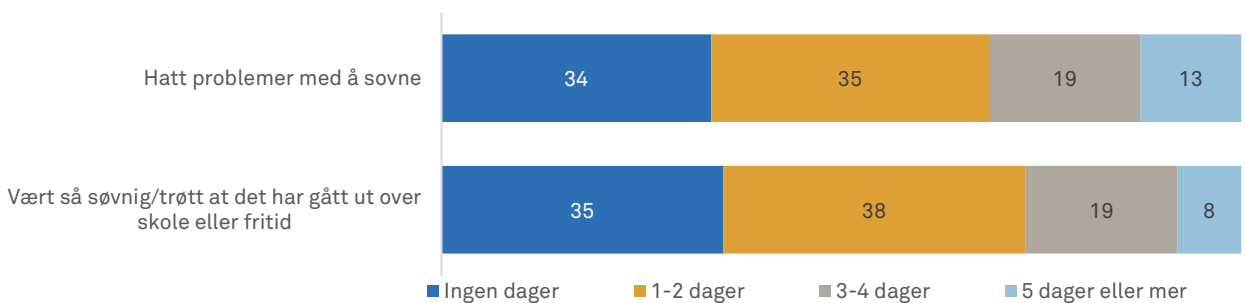
Resultatene fra Ungdata sier også noe om hvor mange som har problemer med å sovne og hvor mange som opplever at mangel på søvn har gått ut over skole og fritid.

Omtrent hvor mange timer sov du natt til i går?

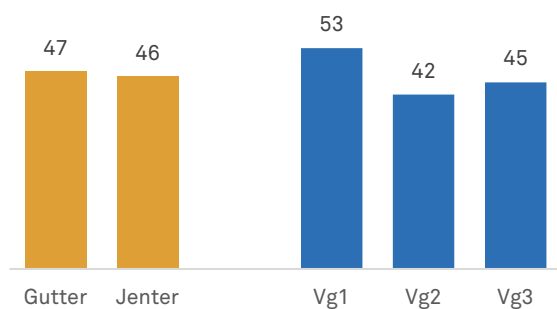

” Gjennom ungdomstiden skjer det ofte store endringer i søvnvaner

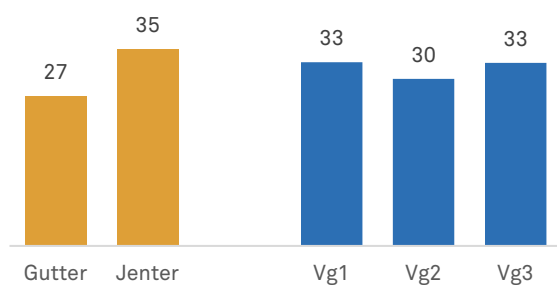
I løpet av den siste uka, hvor mange dager du...

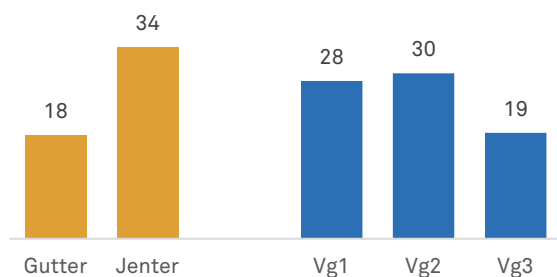
Prosentandel som natt til i går sov seks timer eller mindre. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som i løpet av siste uke har hatt problemer med å sovne minst tre dager. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som i løpet av siste uke har vært så søvnig at det har gått ut over skole eller fritid minst tre dager. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Rusmidler

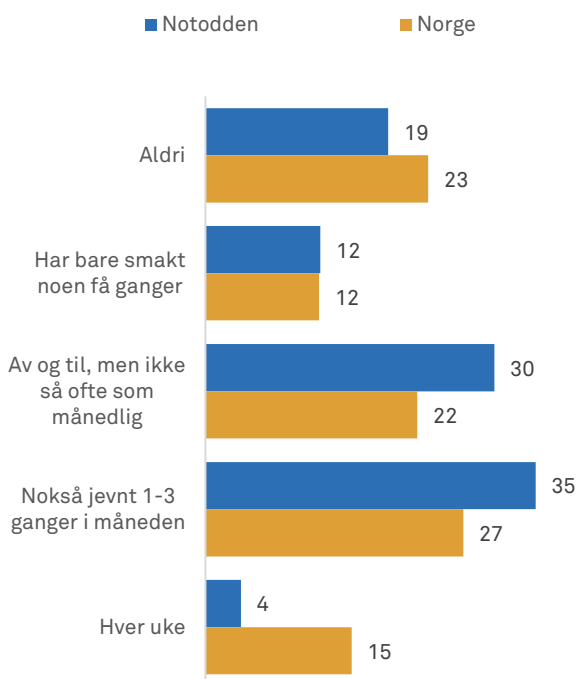
Ungdomstiden er en periode der mange gjør sine første erfaringer med ulike rusmidler. Bruk av rusmidler i ungdomsalderen skjer ofte i sosiale fellesskap, og for mange innebærer eksperimentering med og bruk av rusmidler en symbolsk markering av overgangen fra barn til ungdom. Samtidig vet vi at det å debutere tidlig både øker sannsynligheten for skader eller andre negative opplevelser i ungdomstiden, og for et problematisk forhold til rusmidler senere i livet.

Alkohol er det rusmiddel med størst utbredelse blant ungdom. Selv om vi har sett en nedgang i ungdoms bruk av alkohol siden årtusenskiftet, er det fremdeles mange unge som drikker, og da særlig mot slutten av tenårene. Ungdata viser at det er stor variasjon i hvor gamle ungdom er når de begynner å drikke alkohol. På slutten av ungdomsskolen har omtrent én av fire opplevd å ha vært beruset, og de fleste debuterer på videregående. Det er et mindretall som har prøvd narkotiske stoffer, men bruken av cannabis øker markant i løpet av årene på videregående.

I løpet av de siste 25 årene har kampen mot røyking blitt intensivert. Aldersgrensen for kjøp av tobakk ble hevet fra 16 til 18 år og senere ble det innført en egen røykelov. Tiltakene har ført til en nedgang i andelen dagligrøykere som nærmest er uten sidestykke i norsk sosialhistorie. Andelen røykere både blant ungdom og voksne har gått markant ned fra årtusenskiftet til i dag. Etter en periode der snusing ble mer vanlig blant ungdom, har også tallet på unge som snuser gått ned det siste tiåret. E-sigaretter har imidlertid gjort tobakkslandskapet mer komplisert og noe en del ungdommer har testet ut eller blitt brukere av.

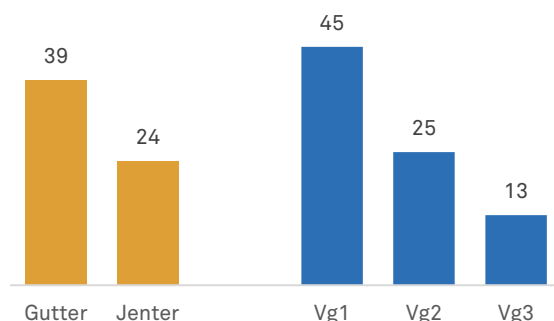
På landsbasis har andelen som har prøvd cannabis på ungdomstrinnet vært nokså stabilt de siste årene, mens det har vært en viss økning på videregående.

Hender det at du drikker noen form for alkohol? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

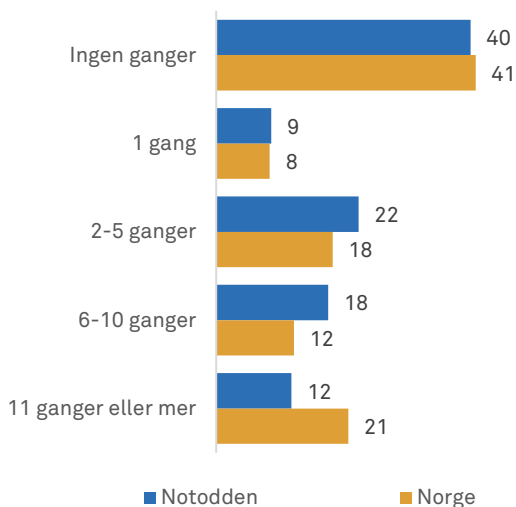

” De fleste debuterer med alkohol i løpet av årene på videregående

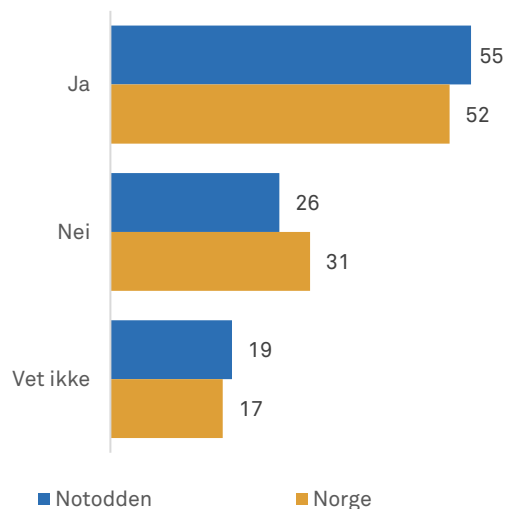
Prosentandel som aldri har smakt alkohol eller bare har smakt noen få ganger. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

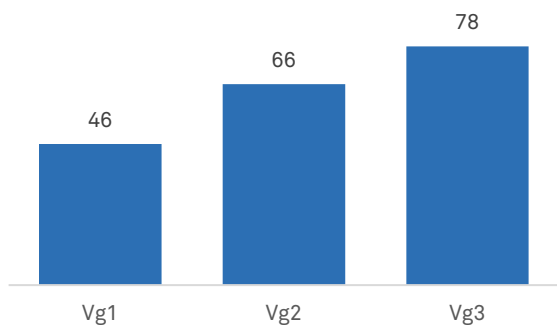
Hvor mange ganger i løpet av det siste året har du vært beruset på alkohol? Notodden kommune og nasjonalt

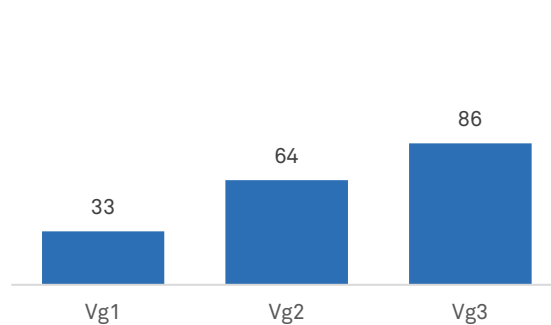
Får du lov til å drikke alkohol av dine foreldre/foresatte? Notodden kommune og nasjonalt

Prosentandel som har vært beruset i løpet av det siste året. Blant elever på ulike klassetrinn

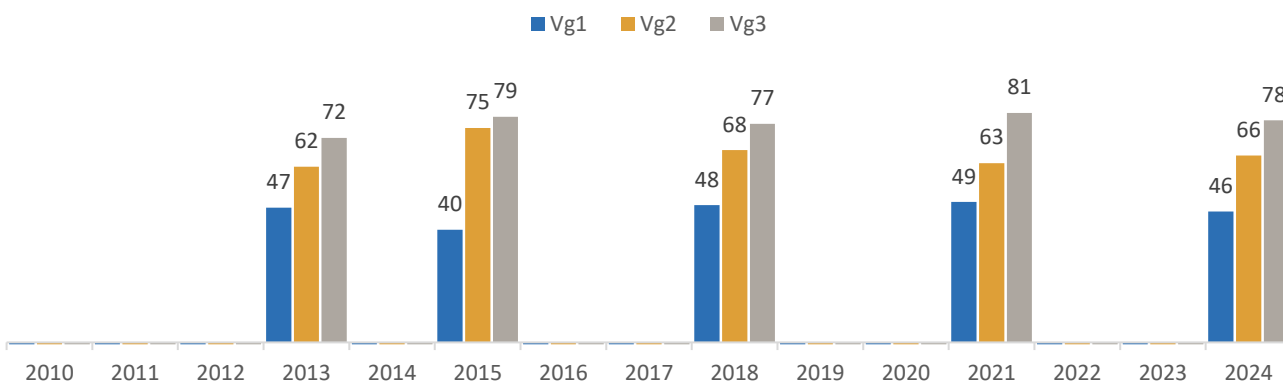

Prosentandel som får lov av foreldre/foresatte å drikke alkohol. Blant elever på ulike klassetrinn

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som har vært beruset på alkohol i løpet av det siste året

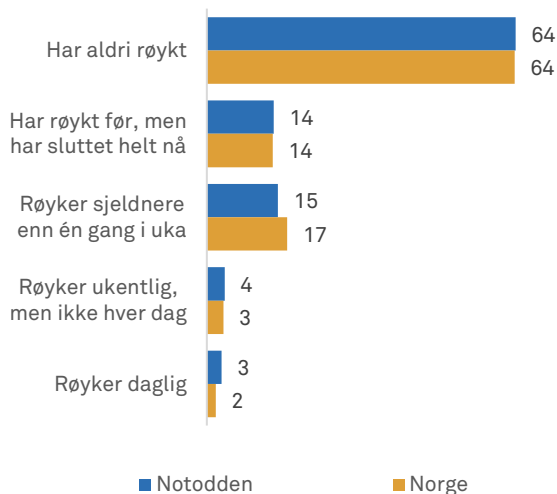
Tobakk og e-sigaretter

Tobakksbruk blant ungdom har endret seg mye de siste tiårene. Røyking er blitt langt mindre utbredt, spesielt den daglige røykingen. Sammenlignet med foreldre og besteforeldre har dagens unge blitt mindre påvirket av røyking i oppveksten. Tiltak som forbud mot innendørs røyking, helseadvarsler og synlig oppstilling av tobakksprodukter i butikker ble innført før deres ungdomstid.

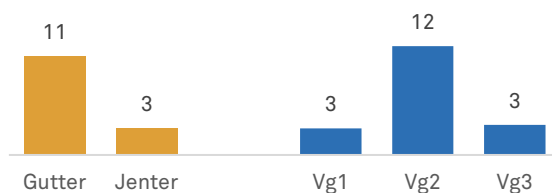
I et lengre tidsperspektiv har snus gått fra å være noe eldre menn brukte til å bli populært blant en del unge. I dag er dette betraktet som mer akseptabelt. Det er likevel et mindretall av de unge som bruker snus. Det siste tiåret har det vært en nedgang i andelen tenåringer som bruker snus.

E-sigaretter har gjort tobakkslandskapet mer komplisert. Etter at e-sigaretter ble patentert som røykesubstitutt i 2003, har to tiår med innovasjon ført til flere produkter og brukere. Ungdoms-kulturen har blitt mer digital og global, og i Norge, der salg av nikotinholdige e-sigaretter har vært forbudt, kan sosiale medier ha bidratt til nye eksponeringsflater og forsyningskilder for e-sigaretter, men også for andre tobakksprodukter.

Røyker du? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

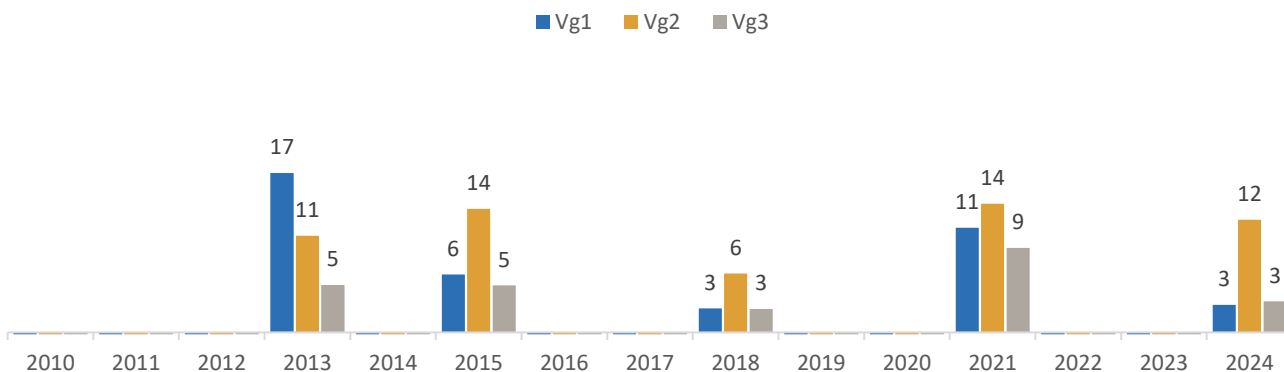
Prosentandel som røyker daglig eller ukentlig. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

” På videregående er det få som røyker, snuser eller vaper e-sigaretter

Tidstrend i Notodden kommune.

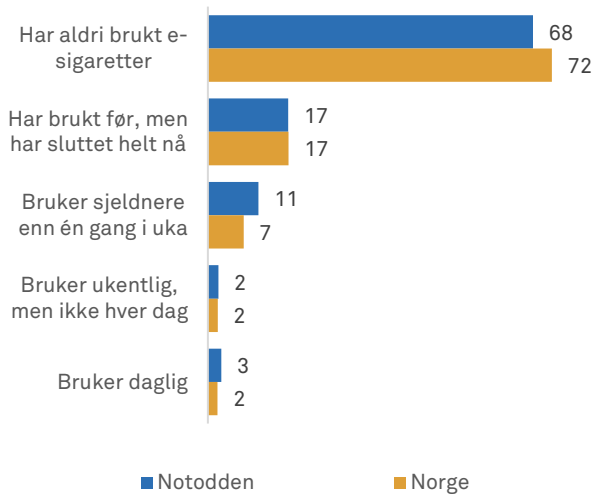
Prosentandel av elevene på videregående som røyker daglig eller ukentlig

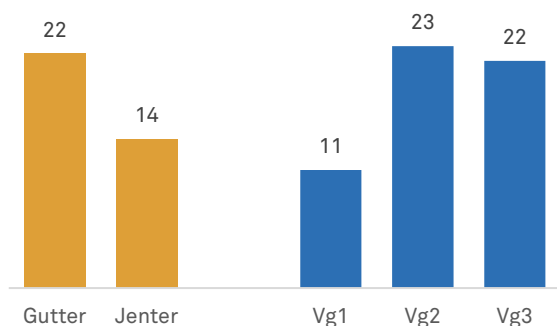
Snuser du? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

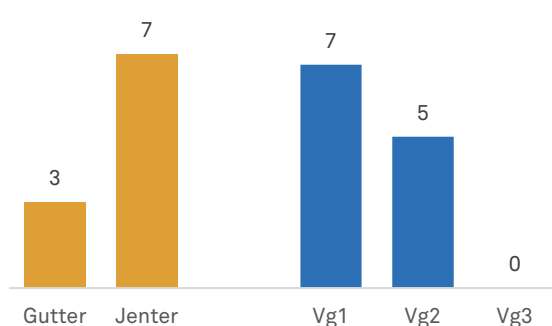
Bruker du vape/e-sigaretter? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

Prosentandel som snuser daglig eller ukentlig. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

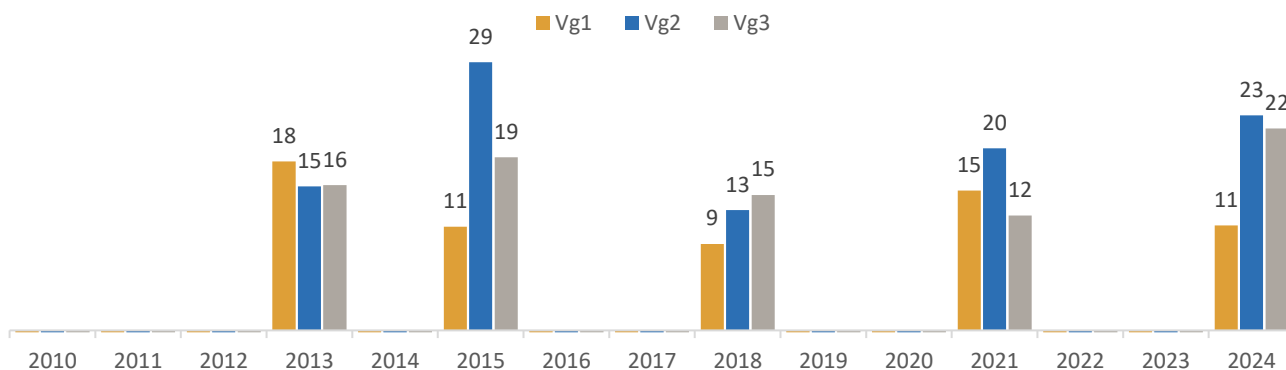

Prosentandel som bruker vape/e-sigaretter daglig eller ukentlig. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som snuser daglig eller ukentlig

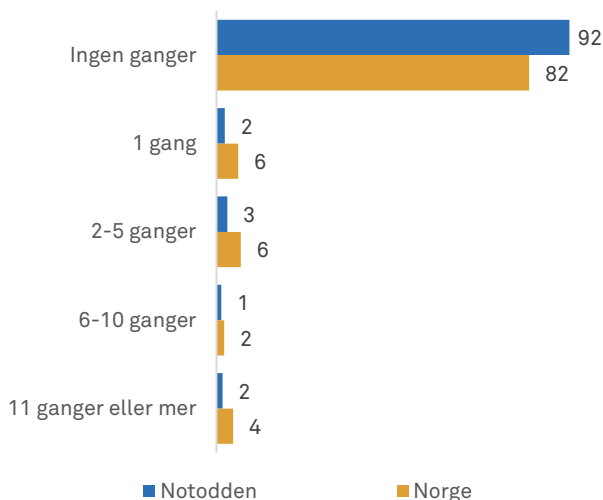
Narkotika

Narkotika og ungdom er et tema som ofte vekker mye bekymring og som får stor oppmerksomhet i det offentlige ordskiftet. For eksempel har spørsmål knyttet til legalisering av narkotika vært mye debattert de senere årene i forbindelse med forslag om å innføre nye måter for samfunnet å reagere på bruk og besittelse av narkotika.

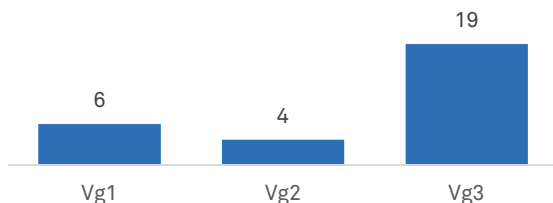
Ungdata viser at de aller fleste norske ungdommer ikke bruker narkotika. Samtidig viser det seg – i likhet med andre rusmidler – at andelen som har prøvd narkotiske stoffer øker etter hvert som ungdom blir eldre. På ungdomstrinnet er det vanligvis få som har erfaringer med denne typen rusmidler. Samtidig er det en del som rapporterer at hasj eller marihuana er stoffer de har blitt tilbudt. Blant elever i videregående er det derimot en god del som har prøvd narkotiske stoffer.

Andelen som rapporterer å ha brukt narkotika er vanligvis en del høyere blant gutter enn jenter.

Hvor mange ganger i løpet av det siste året har du brukt hasj eller marihuana? Notodden kommune og nasjonalt

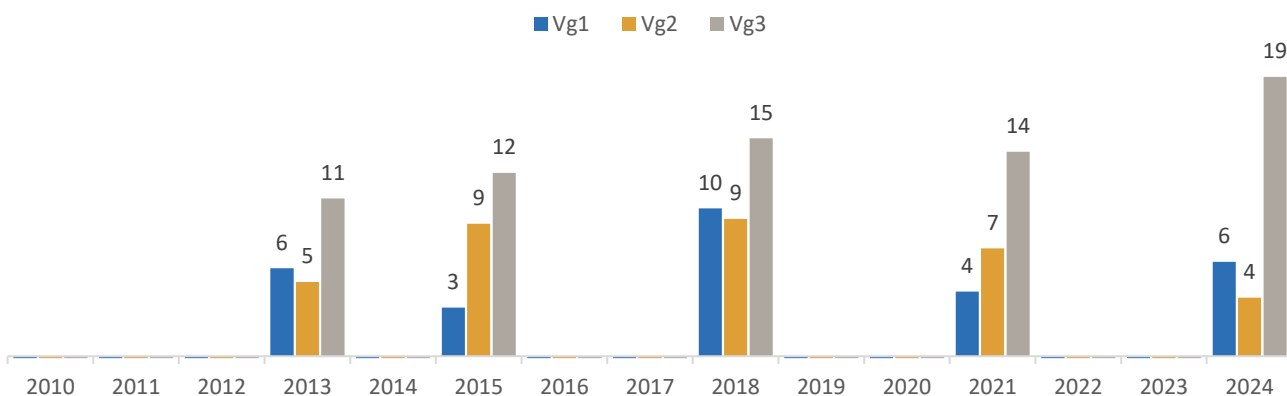
Prosentandel som har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året. Blant elever på ulike klassetrinn

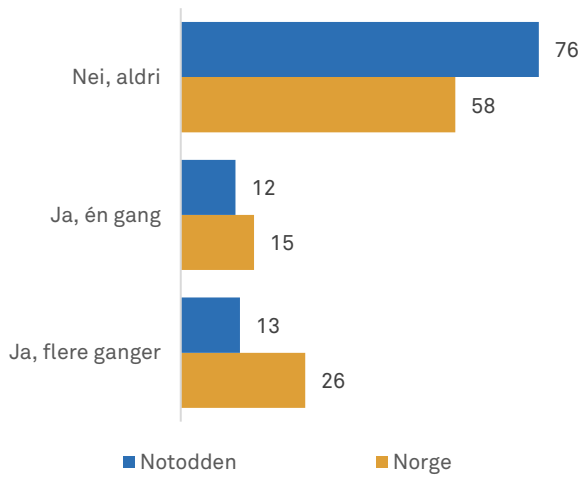
” Bruk av narkotika blant ungdom vekker ofte mye oppmerksomhet

Tidstrend i Notodden kommune.

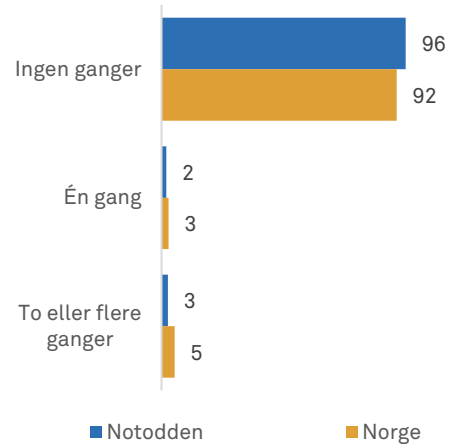
Prosentandel av elevene på videregående som har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året

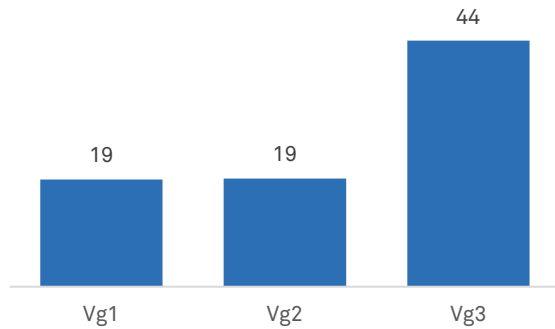
Har du i løpet av det siste året blitt tilbudt hasj eller marihuana? Notodden kommune og nasjonalt

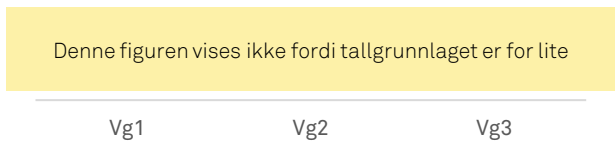
Hvor mange ganger i løpet av det siste året har du brukt andre narkotiske stoffer enn hasj eller marihuana? Notodden kommune og nasjonalt

Prosentandel som har blitt tilbudt hasj eller marihuana i løpet av det siste året. Blant elever på ulike klassetrinn

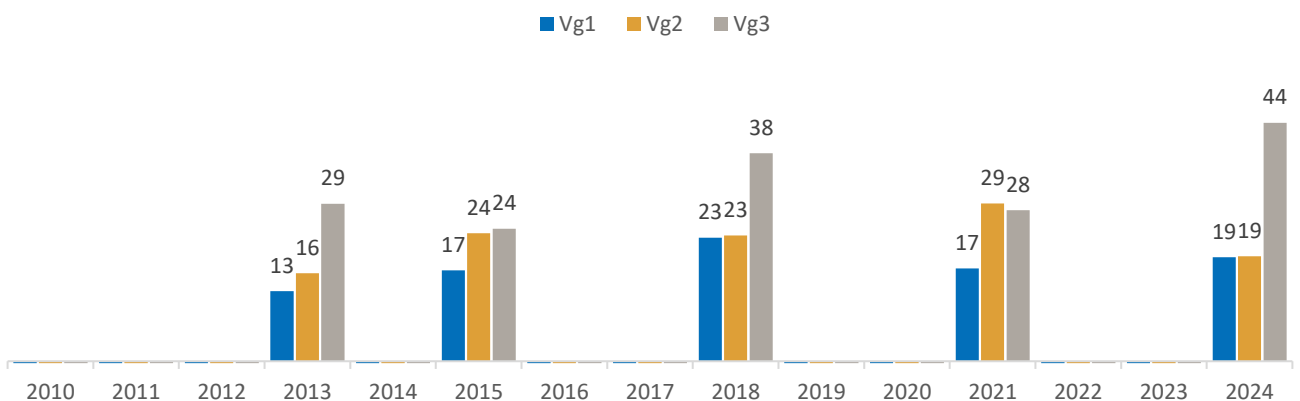

Prosentandel som har brukt andre narkotiske stoffer enn hasj eller marihuana i løpet av det siste året. Blant elever på ulike klassetrinn

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som har blitt tilbudt hasj eller marihuana i løpet av det siste året

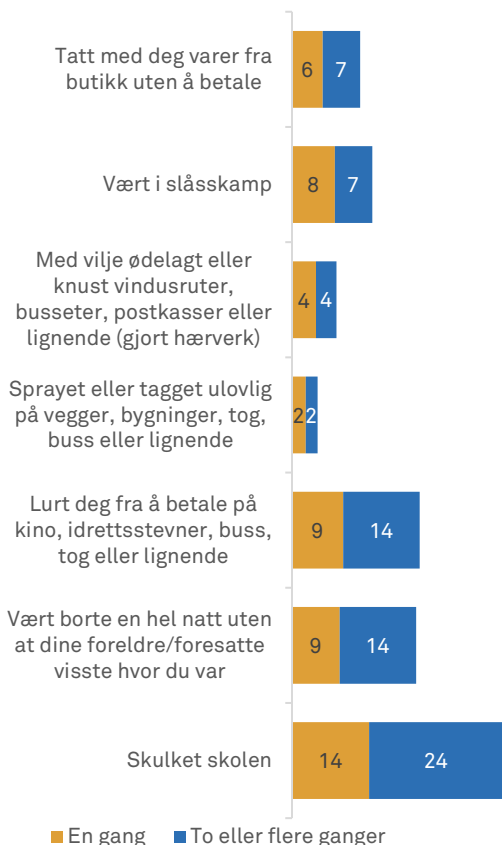
Regelbrudd

Ungdomstiden er en periode for utprøving på nye arenaer. I denne fasen av livet er det ikke uvanlig å være med på aktiviteter som er på kant med det som er alminnelig sosialt akseptert – inkludert å bryte regler foreskrevet gjennom lovverket. Innen kriminologisk forskning er det et etablert funn at lovbrudd forekommer hyppigst blant ungdom og unge voksne. I et historisk perspektiv blir de unge kriminelle likevel stadig eldre. På slutten av 1950-tallet var kriminaliteten i Norge mest utbredt blant 14-åringene. I dag topper 19-åringene kriminalstatistikken.

Å debutere tidlig med kriminalitet, og å begå lovbrudd av alvorlig karakter, øker risikoen for en kriminell løpebane senere i livet. Det er ikke helt tilfeldig hvem som havner i denne gruppen. Ofte har ungdom som begår kriminelle handlinger, tilleggsproblemer som ustabile hjemmeliv, svak psykisk helse, dårlig skoletilpasning, svakt sosialt nettverk og rusproblemer.

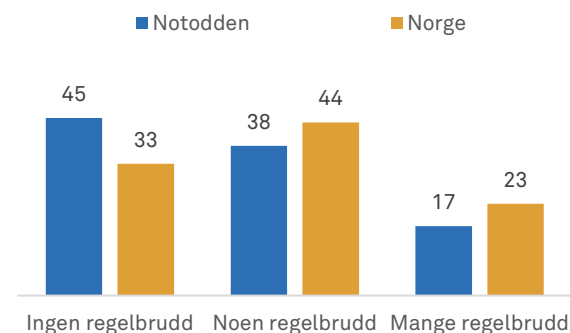
Etter en nokså kraftig økning i ungdomskriminaliteten gjennom store deler av etterkrigstiden, har omfanget av lovbrudd gått ned blant ungdom etter årtusenskiftet. Ungdata viser at dagens ungdom generelt er veltilpasset og ikke spesielt opptatt av å bryte regler. Siden 2015 har det imidlertid vært en økning på landsbasis i andelen unge som begår regelbrudd, noe som særlig gjelder for guttene.

Prosentandel involvert i ulike former for regelbrudd. Prosent i Notodden kommune

” De fleste unge er nokså lovlidige. Det er ofte en liten andel av ungdommene som står for mesteparten av lovbruddene

Prosentandel i Notodden kommune og nasjonalt som i ulik grad er involvert i regelbrudd

Kategorisering

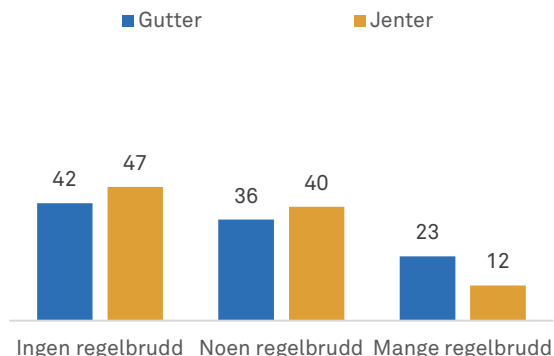
I Ungdata er ungdom plassert i ulike kategorier avhengig av hvor få eller mange regelbrudd de rapporterer om i undersøkelsen.

Kategoriseringen er basert på seks spørsmål om hvor mange ganger i løpet av det siste året den enkelte har vært med på handlinger som enten kan regnes som lovbrudd (nasking, hærverk og tagging) eller andre former for regelbrudd (som å snike seg inn på steder uten å betale, snike seg ut hjemmefra om natten, slåssing og skulking).

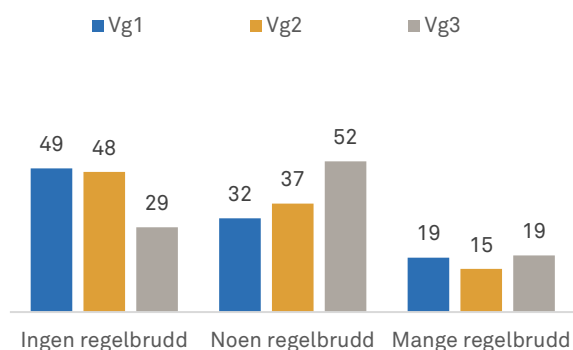
Spørsmålene er valgt ut fordi de har vært med i Ungdata de siste årene, og gir dermed muligheter til å sammenlikne med andre kommuner og regioner og med Norge som helhet.

Gruppen av ungdom som havner i kategorien «Ingen regelbrudd», er alle de som svarer at de ikke har vært med på noen av lov- og regelbruddene de får spørsmål om. «Noen regelbrudd» gjelder de som har vært med på noen handlinger noen få ganger. Gruppen som er omtalt som «Mange regelbrudd» er de som rapporterer om at de har vært med på alle, eller de fleste av disse handlingene, gjerne flere ganger.

Regelbrudd blant gutter og jenter i Notodden kommune

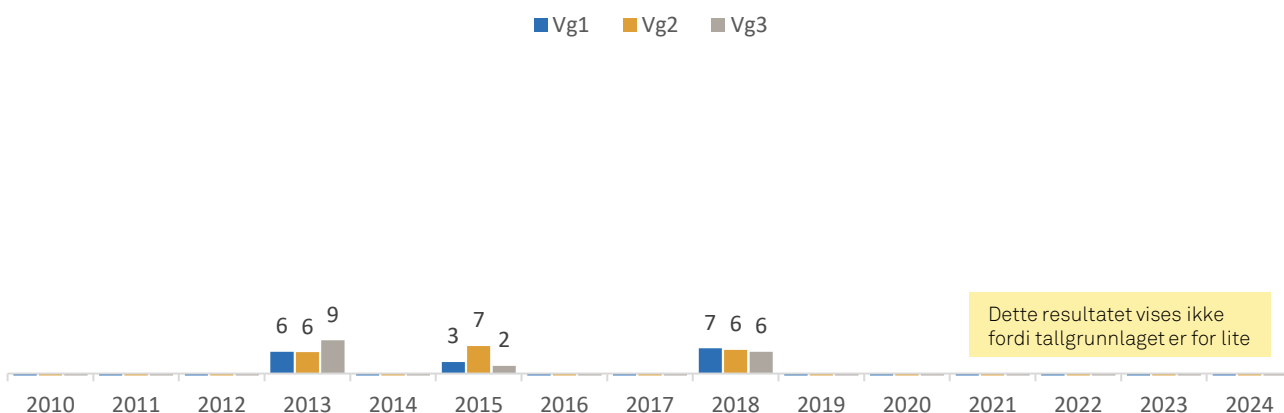

Regelbrudd blant ungdom på ulike klassetrinn i Notodden kommune

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som har tatt varer i butikken uten å betale i løpet av det siste året

Vold og trakassering

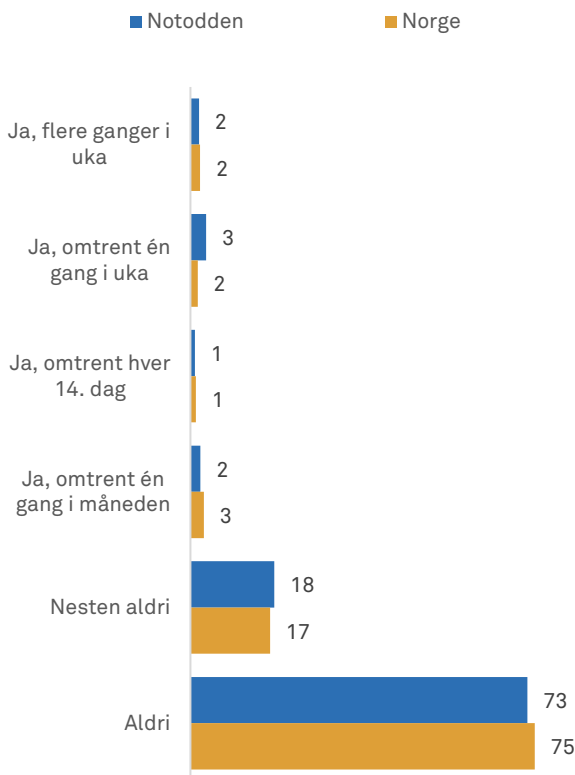
Ungdom i Norge rapporterer generelt om høy trivsel og gode levekår. Samtidig rammes en del unge av mobbing, vold eller andre former for trakassering. Noen opplever vold og krenkelser fra andre unge, og særlig er mobbing og seksuelle krenkelser i ungdomstiden koplet til jevnaldrende.

Mens mobbing har stått høyt på dagsorden i lengre tid, har seksuell trakassering og vold fra foreldre fått mindre oppmerksomhet i forskning blant ungdom. I dag er oppmerksomheten om disse fenomenene større. Å ha god kunnskap og oversikt er ansett som viktig for å kunne utvikle en bedre politikk på området.

Forskningsinstituttene NOVA og NKVTS har begge gjennomført studier av unges utsatthet for vold i familien. Begge finner at majoriteten av ungdom ikke har opplevd vold. Samtidig har ganske mange unge vært utsatt for en eller annen form for fysisk vold fra en forelder, mens langt færre har opplevd alvorlig vold. Ungdata bidrar med oppdaterte lokale og nasjonale tall om unges utsatthet for vold hjemme. Gjennom undersøkelsen kan man få et bilde av hvordan forekomsten varierer geografisk.

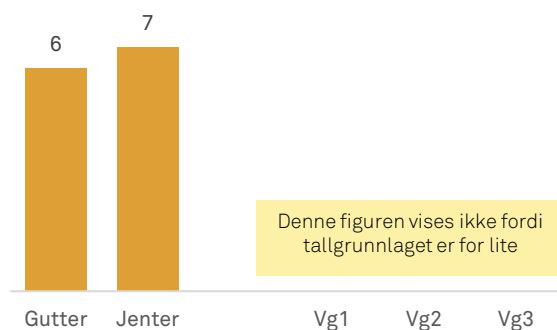
Forebygging er en viktig begrunnelse for å kartlegge omfang og utviklingstrekk av ulike former for vold og trakassering. Ofte vil det være vanskelig å måle effekten av forebyggende tiltak direkte. Kunnskap om forekomst i ulike grupper og eventuelle endringer over tid, er likevel viktig både som grunnlag for planlegging av tiltak, for å kunne si noe om tiltakene treffer den aktuelle målgruppen og om mulige effekter.

Blir du selv utsatt for plaging, trusler eller utfrysing av andre unge på skolen eller i fritiden? Prosent i Notodden kommune og nasjonalt

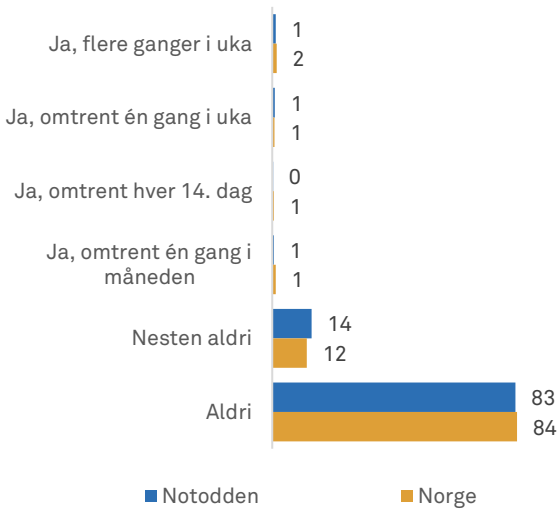

” På landsbasis opplever rundt fem prosent å bli jevnlig plaget, truet eller frosset ut av andre unge

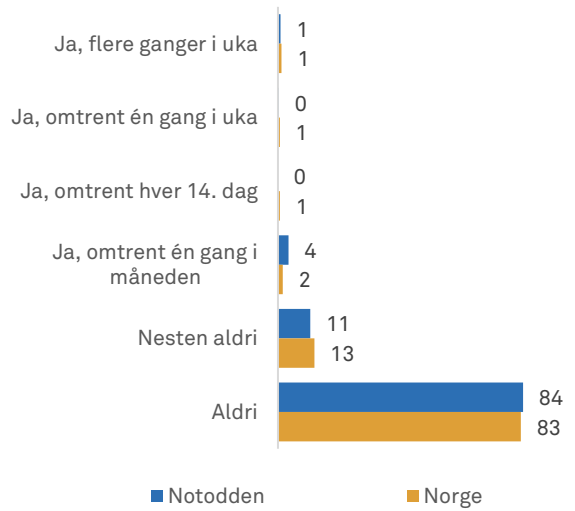
Prosentandel som blir mobbet minst hver 14. dag. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

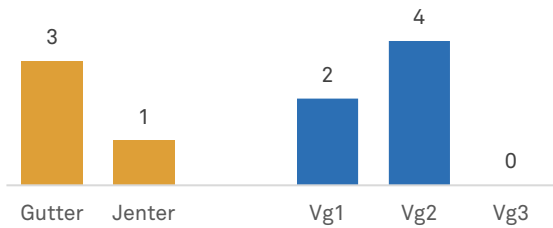
Hender det at du er med på plaging, trusler eller utfrysing av andre unge på skolen eller i fritiden? Notodden kommune og nasjonalt

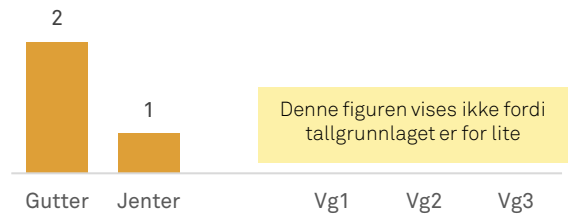
Blir du mobbet, truet eller utestengt på nett? Notodden kommune og nasjonalt

Prosentandel som mobber andre minst hver 14. dag. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

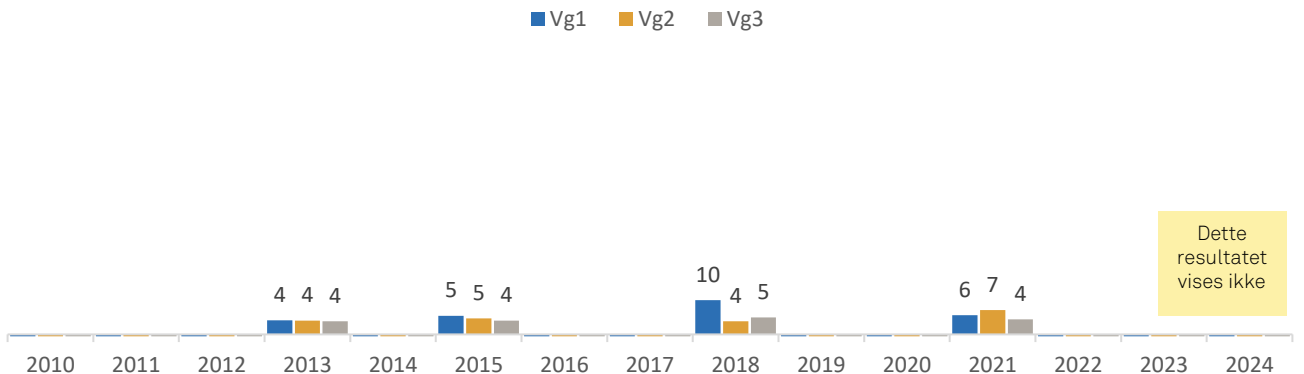

Prosentandel som blir mobbet, truet eller utestengt på nett minst hver 14. dag. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

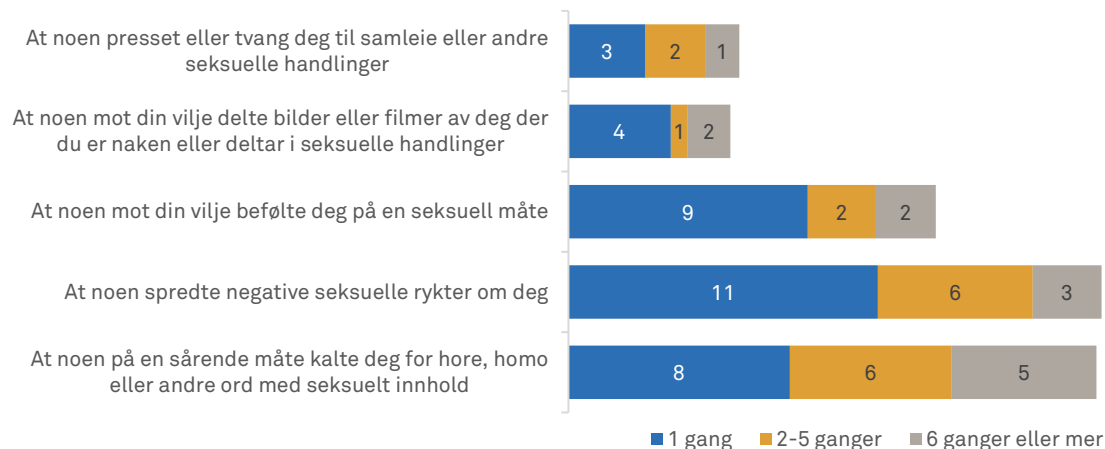

Tidstrend i Notodden kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som blir mobbet minst hver 14. dag

Prosentandel som har blitt utsatt for ulike former for seksuell trakassering i løpet av siste år

Seksuell trakassering

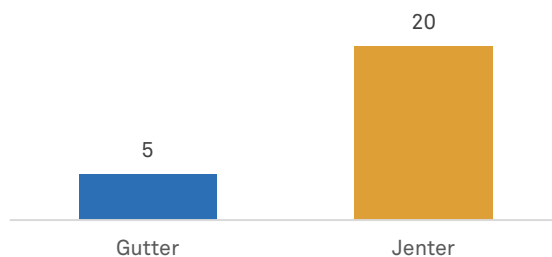
#metoo-kampanjen har bidratt til økt oppmerksomhet om seksuell trakassering. Seksuell trakassering defineres gjerne som uønsket seksuell oppmerksomhet, og handler om oppførsel og handlinger som spiller på kjønn, kropp og seksualitet, og der den ene parten opplever det som ubehagelig eller truende.

Seksuell trakassering kan skje på ulike måter. Ungdata kartlegger verbale former for trakassering, uønsket deling av nakenbilder eller -filmer, negativ seksuell ryktespredning og uønsket beføling.

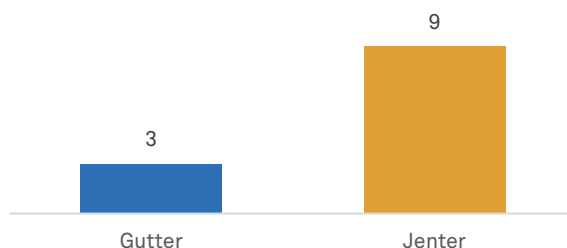
For å avgrense fenomenet fra legitime former for seksuell kontakt, er spørsmålene formulert slik at de fanger opp handlinger som har skjedd mot de unges vilje eller at det har skjedd på en negativ og/eller sårende måte, som de absolutt ikke likte.

Å bli utsatt for seksuell trakassering er noe som gjelder en god del unge. Jenter er generelt mer utsatt enn gutter, men også gutter er utsatt for denne formen for trakassering.

Prosentandel som siste år har opplevd at noen mot sin vilje befølte dem på en seksuell måte. Blant gutter og jenter

Prosentandel som siste år har opplevd at noen har delt bilder eller filmer av dem der de er nakne eller deltar i seksuelle handlinger – uten at de selv ville det. Blant gutter og jenter

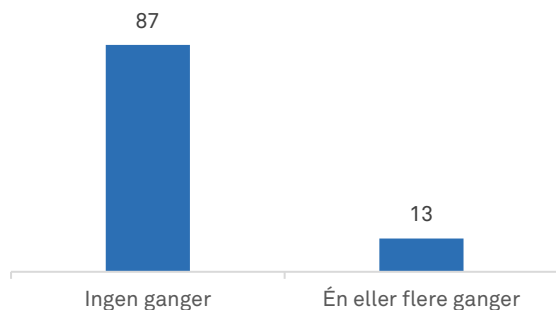
Vold fra jevnaldrende

Mesteparten av volden ungdom blir utsatt for skjer i møte med andre ungdommer. I mange tilfeller skjer volden mellom unge mennesker som kjenner hverandre fra før eller som kjenner til hverandre.

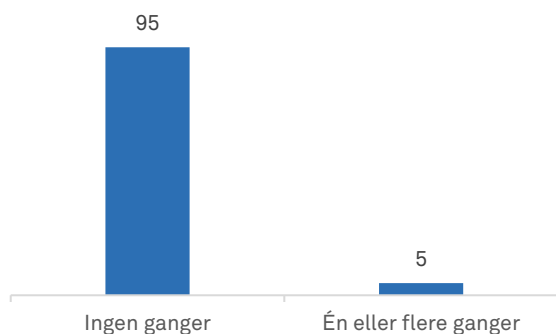
Voldserfaringene oppstår under ulike omstendigheter og har ulik alvorlighetsgrad. Noen handlinger skjer i affekt, mens andre er planlagt. Noen handlinger er mindre alvorlige, mens det andre ganger gjelder svært alvorlige kriminelle hendelser, som for eksempel ran.

To spørsmål i Ungdata handler om vold fra jevnaldrende. Det første dekker handlinger som er relativt utbredt blant ungdom, som slag, spark, lugging eller lignende. Det andre kartlegger erfaringer med å ha blitt truet, angrepet eller ranet med gjenstander eller våpen.

Har en ungdom slått deg, sparket deg, ristet deg hardt, lugget deg eller lignende?

Har en ungdom med gjenstander eller våpen truet, angrepet eller ranet deg?

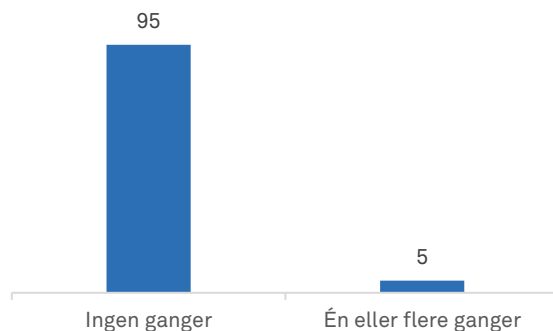
Vold i familien

Vold i familien er en samlebetegnelse som dekker ganske ulike fenomener. Foreldre kan både utøve fysisk og psykisk vold mot barna sine. I dag sier vi at barn og unge utsettes for vold også dersom de lever med vold i familien. Det siste omtales ofte som vitneerfaringer.

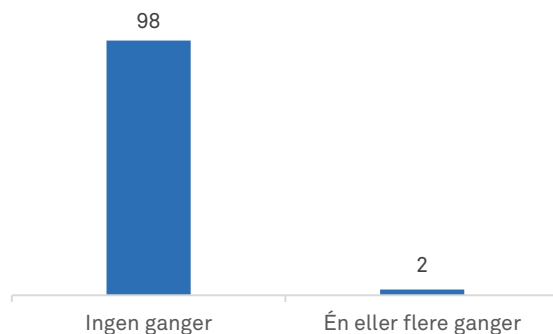
Bak betegnelsen fysisk vold fra foreldre kan det skjule seg ulike fenomener – volden kan være en enkeltstående hendelse, eller den kan være systematisk, og den kan være mer eller mindre grov.

I Ungdata kartlegges vold i familien med to spørsmål. Vi spør om ungdom i løpet av det siste året har opplevd å bli slått med vilje av en voksen i familien og om de har vært vitne til at voksne i familien har blitt utsatt for vold. Resultatene viser at dette er en realitet for noen unge.

Har en voksen i familien din slått deg med vilje?

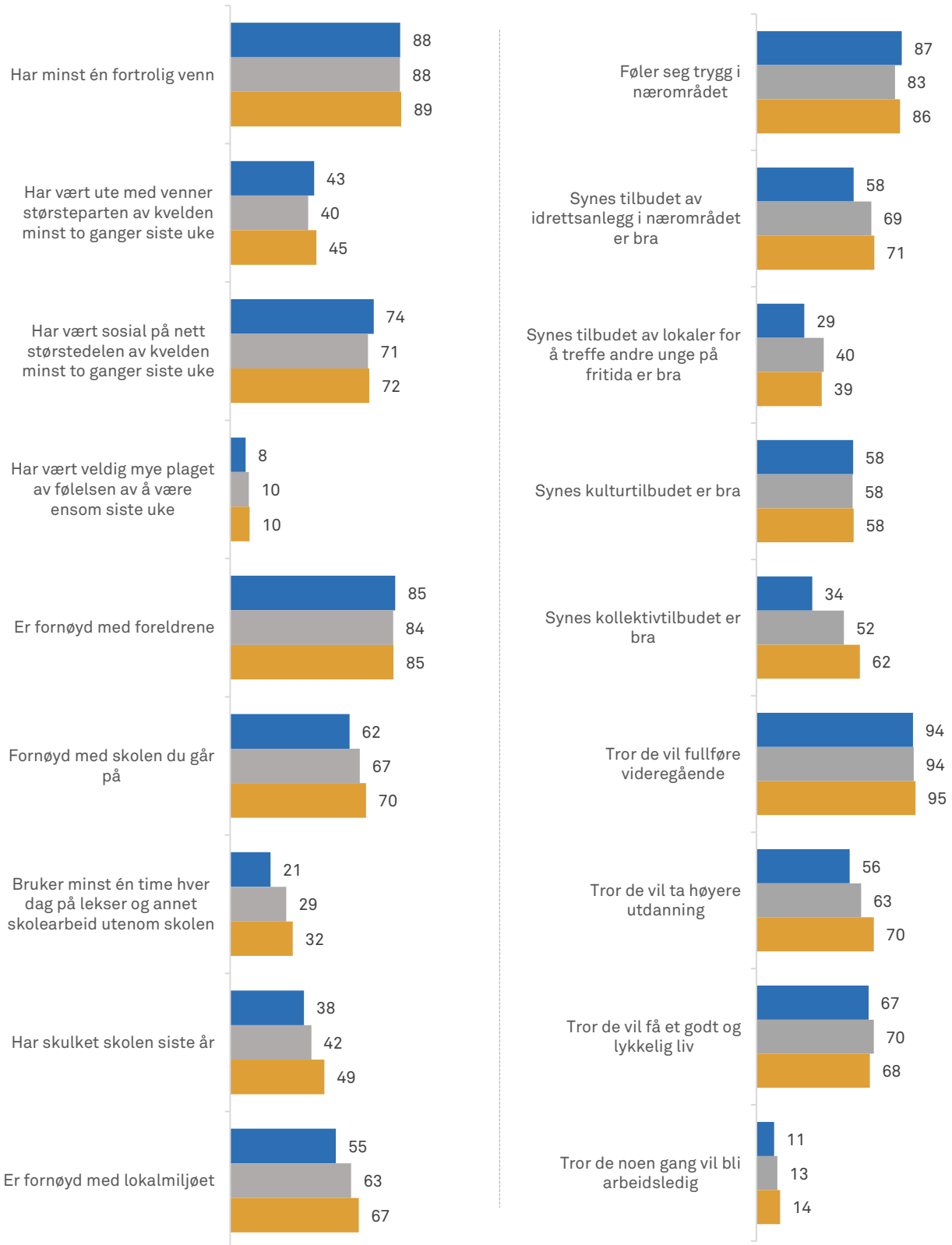

Har du sett eller hørt at en voksen i din familie har blitt slått, sparket, ristet hardt eller lugget av en annen voksen i familien?

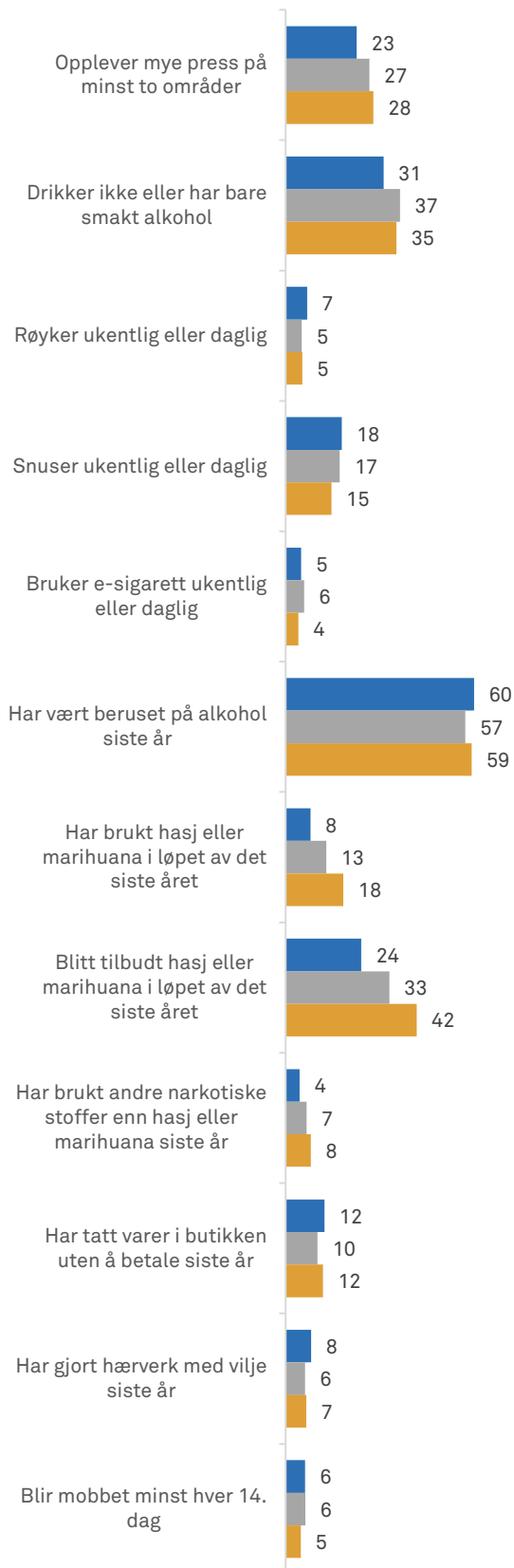
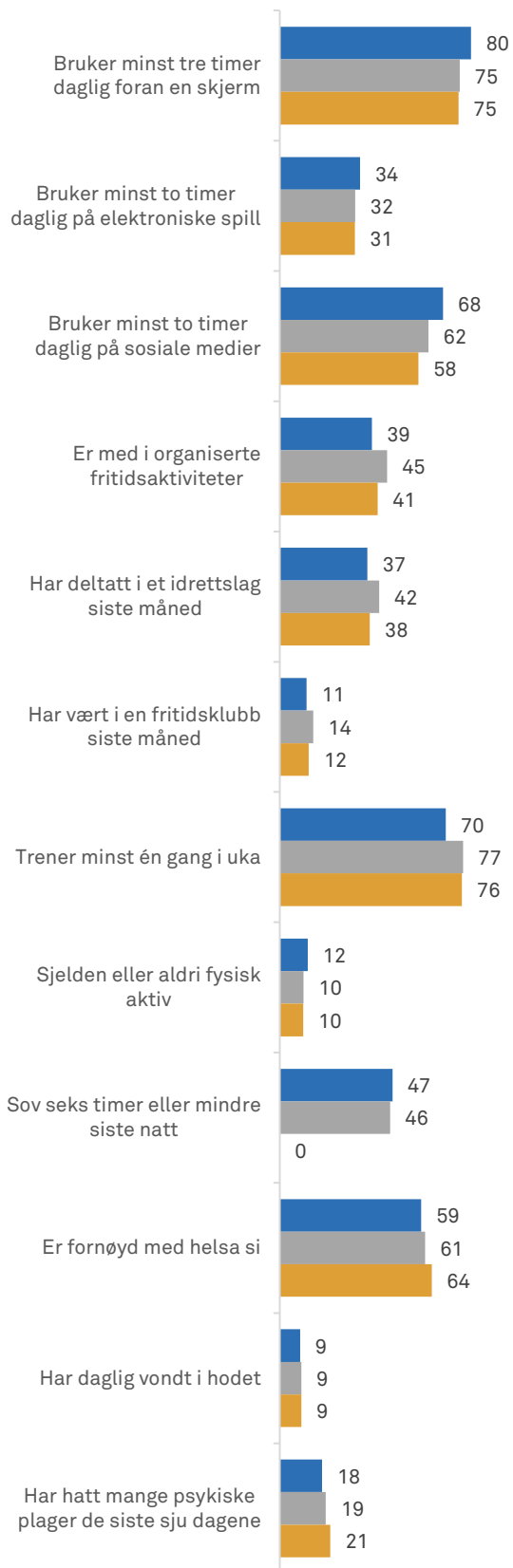

Kommune – fylke – Norge

■ Notodden ■ Telemark ■ Norge

■ Notodden ■ Telemark ■ Norge

Definisjoner

Hvordan nøkkelindikatorerne er målt.

Har minst én fortrolig venn

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du minst én venn som du kan stole fullstendig på og kan betro deg til om alt mulig?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «Ja, helt sikkert» eller «Ja, det tror jeg».

Har vært ute med venner størsteparten av kvelden minst to ganger siste uke

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «I løpet av siste uke (siste sju dager), hvor mange ganger har du brukt størsteparten av kvelden ute med venner?». Indikatoren viser hvor mange prosent som har svart minst to ganger.

Har vært sosial på nett størstedelen av kvelden minst to ganger siste uke

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «I løpet av siste uke (siste sju dager), hvor mange ganger har du vært sosial på nett eller mobil størstedelen av kvelden (snakket, chattet el.)?». Indikatoren viser hvor mange prosent som har svart minst to ganger.

Har vært veldig mye plaget av følelsen av å være ensom siste uke

Indikatoren er målt gjennom spørsmål som kartlegger hvor mange som er plaget av ulike former for psykiske helseplager. Indikatoren viser hvor mange som svarer at de er «veldig mye plaget» av «følt deg ensom».

Er fornøyd med foreldre/foresatte

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med (...) dine foreldre/foresatte?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

Er fornøyd med skolen du går på

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med (...) skolen du går på?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

Bruker minst én time hver dag på lekser og annet skolearbeid utenom skolen

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor lang tid bruker du gjennomsnittlig per dag på lekser og annet skolearbeid (utenom skoletiden)?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de daglig bruker minst én time på lekser.

Har skulket skolen siste år

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du skulket skolen det siste året?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de har gjort dette minst én gang.

Er fornøyd med lokalmiljøet

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med (...) lokalmiljøet der du bor?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

Føler seg trygg i nærområdet

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Når du er ute om kvelden, opplever du det som trygt å ferdes i nærområdet der du bor?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja, svært trygt» eller «ja, ganske trygt».

Synes tilbudet av idrettsanlegg i nærområdet er bra

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på områdene rundt der du bor. Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når det gjelder (...) idrettsanlegg?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «svært bra» eller «nokså bra».

Synes tilbudet av lokaler for å treffe andre unge på fritiden er bra

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på områdene rundt der du bor. Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når det gjelder (...) lokaler for å treffe andre unge på fritiden (fritidsklubb, ungdomshus el.)?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «svært bra» eller «nokså bra».

Synes kulturtilbudet er bra

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på områdene rundt der du bor. Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når det gjelder (...) kulturtilbudet (kino, konsertscener, bibliotek el.)?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «svært bra» eller «nokså bra».

Synes kollektivtilbudet er bra

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på områdene rundt der du bor. Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når det gjelder (...) kollektivtilbudet (buss, tog, trikk el.)?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «svært bra» eller «nokså bra».

Tror de vil fullføre videregående skole

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tror du at du vil komme til å fullføre videregående skole?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja».

Tror de vil ta høyere utdanning

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tror du at du vil komme til å ta utdanning på universitet eller høyskole?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja».

Tror de vil få et godt og lykkelig liv

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tror du at du vil komme til å få et godt og lykkelig liv?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja».

Tror de noen gang vil bli arbeidsledig

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tror du at du noen gang vil bli arbeidsledig?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja».

Bruker minst tre timer daglig på skjermaktiviteter

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Utenom skolen, hvor lang tid bruker du vanligvis på aktiviteter foran en skjerm (TV, data, nettbrett, mobil) i løpet av en dag?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer tre timer eller mer.

Bruker minst to timer daglig på elektroniske spill

Indikatoren er målt gjennom to spørsmål med følgende innledningstekst: «Tenk på en gjennomsnittsdag. Hvor lang tid bruker du på (...) dataspill/TV-spill?». Og «Hvor lang tid bruker du på (...) spille på telefon/nettbrett?». Indikatoren viser hvor mange prosent som tilsammen svarer to timer eller mer.

Bruker minst to timer daglig på sosiale medier

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på en gjennomsnittsdag. Hvor lang tid bruker du på (...) sosiale medier?» Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer to timer eller mer.

Er med i organiserte fritidsaktiviteter

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Er du, eller har du tidligere vært, med i noen organisasjoner, klubber, lag eller foreninger etter at du fylte 10 år?» Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «Ja, jeg er med nå».

Har deltatt i et idrettslag siste måned

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor mange ganger den siste måneden har du vært med på aktiviteter, møter eller øvelser i (...) et idrettslag?» Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer minst én gang.

Har vært i en fritidsklubb siste måned

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor mange ganger den siste måneden har du vært med på aktiviteter, møter eller øvelser i (...) en fritidsklubb/ ungdomshus/ungdomsklubb?» Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer minst én gang.

Trener minst én gang i uka

Indikatoren er målt gjennom fire spørsmål om hvor ofte ungdom trener eller driver med følgende aktiviteter: «Trener eller konkurrerer i et idrettslag», «Trener på treningsstudio eller helsestudio», «Trener eller trimmer på egen hånd (løper, svømmer, sykler, går tur)» og «Driver med annen organisert trening (dans, kampsport eller lignende)». Indikatoren viser hvor mange prosent som tilsammen svarer at de trener minst én gang i uka.

Sjelden eller aldri fysisk aktiv

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor ofte er du så fysisk aktiv at du blir andpusten eller svett?» Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «aldri» eller «sjelden».

Sov seks timer eller mindre sist natt

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor mange timer sov du natt i dag?» Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «mindre enn 5 timer», «5 timer» eller «6 timer».

Er fornøyd med helsa si

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med (...) helsa di?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

Har daglig vondt i hodet

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du hatt noen av disse plagene i løpet av siste måned?» Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de «daglig» har hatt hodepine.

Har hatt mange psykiske plager de siste sju dagene

Indikatoren er målt gjennom et spørsmål om man siste uka har vært plaget av: «Følt at alt er et slit», «Hatt søvnproblemer», «Følt deg ulykkelig, trist eller deprimert», «Følt håpløshet med tanke på framtida», «Følt deg stiv eller anspent» og «Bekymret deg for mye om ting». Indikatoren viser hvor mange prosent som i gjennomsnitt svarer at de minst er ganske mye plaget av disse symptomene.

Opplever mye press på minst to områder

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «Opplever du press i hverdagen din?» Ungdommene ble bedt om å svare om de opplever «press om å se bra ut eller ha en fin kropp», «press om å gjøre det bra på skolen», «press om å gjøre bra i idrett», «press om å ha mange følgere og likes på sosiale medier». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de opplever «mye press» eller «svært mye press» på minst to av disse områdene.

Drikker ikke eller har bare smakt alkohol

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «Hender det at du drikker noen form for alkohol?» Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «aldri» eller «har bare smakt noen få ganger».

Røyker daglig eller ukentlig

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Røyker du?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «røyker daglig» eller «røyker ukentlig, men ikke hver dag».

Snuser daglig eller ukentlig

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Bruker du snus?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «snuser daglig» eller «snuser ukentlig, men ikke hver dag».

Bruker e-sigaretter daglig eller ukentlig

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Bruker du e-sigaretter/vape?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «bruker daglig» eller «bruker ukentlig, men ikke hver dag».

Har vært beruset på alkohol siste år

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Det siste året (siste 12 måneder), hvor mange ganger har du (...) drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de har gjort dette minst én gang.

Har brukt hasj eller marihuana siste år

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Det siste året (siste 12 måneder), hvor mange ganger har du (...) brukt hasj eller marihuana?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de har gjort dette minst én gang.

Har blitt tilbudt hasj eller marihuana

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du i løpet av det siste året (siste 12 måneder) blitt tilbudt hasj eller marihuana?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at dette har skjedd minst én gang.

Andre narkotiske stoffer enn hasj og marihuana

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Det siste året (siste 12 måneder), hvor mange ganger har du (...) brukt andre narkotiske stoffer enn hasj eller marihuana?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de har gjort dette minst én gang.

Har tatt varer fra butikk uten å betale siste år

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «Det siste året (siste 12 måneder), hvor mange ganger har du (...) tatt med deg varer fra butikk uten å betale?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de har gjort dette minst én gang.

Har gjort hærverk med vilje siste år

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «Det siste året (siste 12 måneder), hvor mange ganger har du (...) med vilje ødelagt eller knust vindusruter, busseter, postkasser el. (gjort hærverk)?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de har gjort dette minst én gang.

Har blitt mobbet minst hver 14. dag

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «Blir du selv utsatt for plaging, trusler eller utfrysing av andre unge på skolen eller i fritiden?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja, flere ganger i uka», «ja, omtrent én gang i uka» eller «ja, omtrent hver 14. dag».

Litteratur

Liste over forskningslitteratur som berører temaene i denne rapporten.

Livskvalitet

Samdal, O., F. K.S. Mathisen, T. Torsheim, Å. R. Diseth, A-S. Fismen, T. Larsen, B. Wold & E. Årdal (2016). *Helse og trivsel blant barn og unge*. Hemil-rapport 1/2015. Bergen: Hemil-senteret, Universitetet i Bergen.

Helsedirektoratet (2018). *Livskvalitet. Anbefalinger for et bedre målesystem*. Oslo: Helsedirektoratet.

Helsedirektoratet (2016). *Gode liv i Norge. Utredning om måling av befolkningens livskvalitet*. Oslo: Helsedirektoratet.

Unicef (2020). *Worlds of Influence. Understanding What Shapes Child Well-being in Rich Countries* Firenze: UNICEF Office of Research

Folkhelseinstituttet (2019). *Fakta om livskvalitet og trivsel*. Hentet fra www.fhi.no

Venner

Frøyland, L.R. & C. Gjerustad (2012). *Vennskap, utdanning og framtidsplaner. Forskjeller og likheter blant ungdom med og uten innvandrerbakgrunn i Oslo*. NOVA rapport 5/2012. Oslo: NOVA.

Sletten, M. Aa. (2013). «Betydningen av å lykkes sosialt i ungdomstiden - er dårlige venner bedre enn ingen venner?» I T. Hammer og C. Hyggen (red.): *Ung voksen og utenfor. Mestring og marginalitet på vei til voksenlivet*. Oslo: Gyldendal Akademiske.

Foreldre

Elstad, J.I. & K. Stefansen (2014). «Social Variations in Perceived Parenting Styles Among Norwegian Adolescents». *Child Indicators Research*, 7(3): 649–70.

Øia, T. & V. Vestel (2014). «Generasjonskløfta som forsvant. Et ungdomsbilde i endring». *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 14(1): 99–133.

Bakken, A., L.R. Frøyland & M. Aa. Sletten (2016). *Sosiale forskjeller i unges liv. Hva sier Ungdata-undersøkelsene?* NOVA Rapport 3/2016. Oslo: NOVA, Høgskolen i Oslo og Akershus.

Andersen, P.L., & M. Dæhlen (2017). *Sosiale relasjoner i ungdomstida: identifisering og beskrivelse av ungdom med svake relasjoner til foreldre, skole og venner*. NOVA rapport 8/2017. Oslo: NOVA.

Stefansen, K., I. Smette & Å. Strandbu (2016). «Understanding the increase in parents' involvement in organized youth sports». *Sport, Education and Society*. <http://dx.doi.org/10.1080/13573322.2016.1150834>

Strandbu, Å., K. Stefansen, I. Smette & M. Renslo Sandvik (2017). «Young people's experiences of parental involvement in youth sport». *Sport, Education and Society*.

Skole

Birkelund, G.E. & A. Mastekaasa (2009). *Integrert? Innvandrere og barn av innvandrere i utdanning og arbeidsliv*. Oslo: Abstrakt forlag.

Øia, T. (2011). *Ungdomsskoleelever. Motivasjon, mestring og resultater*. NOVA rapport 9/2011. Oslo: NOVA.

Borg, E. (2013). «Does Working Hard in School Explain Performance Differences between Girls and Boys? A Questionnaire-based Study Comparing Pakistani Students with Majority Group Students in the City of Oslo». *YOUNG*, 21(2): 133–154.

Skaalvik, E. & R. Andre Federici (2015). Prestasjonspresset i skolen. *Bedre skole*, (3): 11–15.

Elstad, J.I. og A. Bakken (2015). «The effects of parental income on Norwegian adolescents' school grades: A sibling analysis». *Acta Sociologica*, (58): 265–282.

Bakken, A. (2016). «Endringer i skoleengasjement og utdanningsplaner blant unge med og uten innvandringsbakgrunn. Trender over en 18-årsperiode». *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 16(1): 40–62.

Grøgaard, J.B. & C.Å. Arnesen (2016). «Kjønnforskjeller i skoleprestasjoner: Ulik modning?». *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 16(2): 42–68.

Bunting M., G. H. Moshuus (2017). *Skolesamfunnet: Kompetansekrav og ungdomsfellesskap*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Erstad, O. & I. Smette (2017). *Ungdomsskole og ungdomsliv. Læring i skole, hjem og fritid*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Nielsen, H. B. & I. Henningsen (2018). «Guttepanikk og jentepress – paradokser og kunnskapskrise». *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 42(01-02): 6-28.

Vogt, K.C. (2018). «Svartmaling av gutter». *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 2(02): 177-193.

Lokalmiljøet

Sandlie, H.C. & P. L. Andersen (2016). «'Rotløs ungdom' – ungdom, flytting og livssjanser». *Sosiologi i dag*, 46(3-4): 130-158.

Brattbakk, I. & T. Wessel (2013). «Long-term Neighbourhood Effects on Education, Income and Employment among Adolescents in Oslo». *Urban Studies*, 50(2): 391-406.

Pettersen, O.M. & M. Aa. Sletten (2019). «Å ha lite der de fleste har mye». *Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 18(2): 139-170.

Rye, J.F. (2019). 'Å være ung i distrikts-Norge'. Kunnskaps oversikt med utgangspunkt i nyere norsk forskning om distriktsungdommer. NTNU: Trondheim.

Bakken, A. (2020). *Ungdata – Ung i Distrikts-Norge*. NOVA Rapport 3/20. Oslo: NOVA/OsloMet.

Framtid

Sletten, M. Aa. (2011). «Limited Expectations? How 14-16-Year-Old Norwegians in Poor Families Look at Their Future». *YOUNG*, 19(2): 181-218.

Gjerustad, C. & T. von Soest (2012) «Socio-economic status and mental health – the importance of achieving occupational aspirations». *Journal of Youth Studies*, 15(7): 890-908.

Hyggen, C. & C. Gjerustad (2013). «Knuste drømmer? Aspirasjoner, yrkeskarriere og mental helse fra ung til voksen». I T. Hammer & C. Hyggen (red.): *Ung voksen og utenfor. Mestring og marginalitet på vei til voksenlivet*. Oslo: Gyldendal Akademiske.

Hegna, K. (2014). «Changing educational aspirations in the choice of and transition to post-compulsory schooling – a three-wave longitudinal study of Oslo youth». *Journal of Youth Studies*, 17(5): 592-613.

Medier

Medietilsynet (2016). *Barn og medier 2016*. Hentet fra www.barnogmedier2016.no

Frøyland, L.R., M.B. Hansen, M. Aa. Sletten, L. Torgersen & T. von Soest (2010). *Uskyldig moro? Pengespill og dataspill blant norsk ungdom*. NOVA rapport 18/2010. Oslo: NOVA.

Sletten, M. Aa., Å. Strandbu & Ø. Gilje (2015). «Idrett, dataspilling og skole – konkurrerende eller 'på lag'?» *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 99(05): 334-350.

Arvola, A. K. & A. Clancy (2014). «World of Warcraft – til ungdommers begjær og foreldres besvær - Unge online-spillende menns opplevelse av spillet med foreldre og medspillere». *Fokus på familien*, 42(03): 184-203.

Eklund, L. & S. Roman (2018). «Digital Gaming and Young People's Friendships: A Mixed Methods Study of Time Use and Gaming in School». *YOUNG*, 27(1): 32-47.

Overå, S. & H-J. Weihe Wallin (2016). *Spillavhengighet. Gaming og gambling*. Stavanger: Hertervig Akademisk.

Overå, S. (2016). «Moderne oppvekst på boks: om dataspill, unge, identitet og læring». *Rusfag*, 1(2016): 19-29.

Décieux, J.P., A. Heinen & H. Willems (2019). «Social media and its role in friendship-driven interactions among young people: A mixed methods study». *YOUNG*, 27(1): 18-31.

Wichstrøm, L., F. Stenseng, J. Belsky, T. von Soest & B.W. Hygen (2019). «Symptoms of Internet gaming disorder in youth: Predictors and comorbidity». *Journal of abnormal child psychology*, 47(1): 71-83.

Organisert fritid

Ødegård, G. (2007). «Troløs ungdom. Endringer i ungdoms deltagelse i frivillige organisasjoner fra 1992 til 2002». I Å. Strandbu & T. Øia (red): *Ung i Norge. Skole, fritid og ungdomskultur*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Ødegård, G., K. Steen-Johnsen & B. Ravneberg (2012). «Rekruttering av barn og unge til frivillige organisasjoner – Barrierer, tiltak og institusjonelt samarbeid». I B. Enjolras, K. Steen-Johnsen & G. Ødegård (red.): *Deltagelse i frivillige organisasjoner. Forutsetninger og effekter*. Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Ødegård, G. & A. Fladmoe (2017). *Samfunnsengasjert ungdom: Deltakelse i politikk og organisasjonsliv blant unge i Oslo*. Rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/2442826>.

Eriksen, I.M. & I. Seland (2019). *Ungdom, kjønn og fritid*. NOVA Notat 6/19.

Seland, I. & P.L. Andersen (2019). *Fritidsklubber i et folkehelseperspektiv. Analyser av statlige dokumenter 2007–2017 og Ungdata 2015–2017*. NOVA Notat 1/19.

Seland, I. & P.L. Andersen (2020). «Hva kjennetegner ungdom som går på norske fritidsklubber og ungdomshus?». *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning*, 1(1): 6-26.

Fysisk aktivitet

Broch, T.B. (2016). «Trening til samfunnsdeltakelse. Hvordan idrettsungdom leker med og etablerer solidaritet til hierarkier». *Sosiologi i dag*, 46 (3-4): 64-86.

Seippel, Ø., M.K. Sisjord & Å. Strandbu (2016). *Ungdom og idrett*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Andersen, P.L. & A. Bakken (2018). «Social class differences in youths' participation in organized sports: What are the mechanisms?». *International Review for the Sociology of Sport*, 54(8): 921-937.

Bakken, A. (2019). *Idrettens posisjon i ungdomstida. Hvem deltar og hvem slutter i ungdomsidretten?* NOVA rapport 2/2019.

Strandbu, A., A. Bakken & M. Aa. Sletten (2019). «Exploring the minority-majority gap in sport participation: different patterns for boys and girls?». *Sport in Society*, 22(4): 606-624.

Stenee-Johansen, J. mfl (2019). Nasjonalt overvåkingssystem for fysisk aktivitet og fysisk form. Kartlegging av fysisk aktivitet, sedat tid og fysisk form blant barn og unge 2018 (ungKan3). Oslo: Norges idrettshøgskole.

Fysisk aktivitet

Logstein, B., A. Blekesaune & R. Almås (2013). «Physical activity among Norwegian adolescents – a multilevel analysis of how place of residence is associated with health behavior: the Young-HUNT study». *International Journal for Equity in Health* 2013, 12(1): 56.

Ødegård, G., A. Bakken & Å. Strandbu (2016). *Idrettsdeltakelse og trening blant ungdom i Oslo. Barrierer, frafall og endringer over tid*. Rapport 7/2016. Oslo/Bergen: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Lillejord, S., A. Vågan, L. Johansson, K. Børte & E. Ruud (2016). *Hvordan fysisk aktivitet i skolen kan fremme elevers helse, læringsmiljø og læringsutbytte. En systematisk kunnskapsoversikt*. Oslo. Kunnskapssenter for utdanning. Hentet fra www.kunnskapssenter.no

Torstveit, M.K., B.T. Johansen, S.H. Haugland & T.H. Stea (2018). «Participation in organized sports is associated with decreased likelihood of unhealthy lifestyle habits in adolescents». *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 28(11): 2384-2396.

Helse

Wichstrøm, L. (2006). «Internaliserende vansker». I L.L. Kvalem & L. Wichstrøm (red): *Ung i Norge – psykososiale utfordringer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

von Soest, T. & C. Hyggen (2013). «Psykiske plager blant ungdom og unge voksne - hva vet vi om utviklingen de siste årtiene?». I T. Hammer & C. Hyggen (red): *Ung voksen og utenfor. Mestring og marginalisering på vei til voksenlivet*. Oslo: Gyldendal akademiske.

von Soest, T. & L. Wichstrøm (2014). «Secular Trends in Depressive Symptoms Among Norwegian Adolescents from 1992 to 2010». *Journal of Abnormal Child Psychology*, 42(3): 403-415.

Sletten, M. Aa. (2015). «Psykiske plager blant ungdom. Sosiale forskjeller og historien om de flinke pikene». *Barn i Norge*. Hentet fra <http://hdl.handle.net/10642/2997>

Sletten, M. Aa. & A. Bakken (2016). *Psykiske helseplager blant ungdom – tidstrender og samfunnsmessige forklaringer. En kunnskapsoversikt og en empirisk analyse*. NOVA notat 4/16. Oslo: NOVA.

Eriksen, I.M., M. Aa. Sletten, A. Bakken & T. von Soest (2017). *Stress og press blant ungdom: Erfaringer, årsaker og utbredelse av psykiske helseplager*. NOVA rapport 6/2017 Oslo: NOVA.

Gammelsrud, T. F., L. G. Kvarme & N. Misvær (2017). «Hvem går til helsesøster?». *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 17(1): 54-77.

Helse

Bakken, A., M. Aa. Sletten & I.M. Eriksen (2018). «Generasjon prestasjon? Ungdoms opplevelse av press og stress». *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 18(2): 45-75.

Pedersen, W. & I.M. Eriksen (2019). «Hva de snakker om når de snakker om stress». *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 2(3): 101-118.

Eriksen, I.M. (2020). «Class, parenting and academic stress in Norway: middle-class youth on parental pressure and mental health». *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*.

Rusmidler

Abebe, D.S., G.S. Hafstad, G.S. Brunborg, B.N. Kumar & L. Lien (2015). «Binge drinking, cannabis and tobacco use among ethnic Norwegian and ethnic minority adolescents in Oslo, Norway». *Journal of immigrant and minority health* 17(4): 992-1001.

Pape, H., I. Rossow & G.S. Brunborg (2018). «Adolescents drink less: How, who and why? A review of the recent research literature». *Drug and Alcohol Review*, 37(1): 98-S114.

Pape, H. & I. Rossow (2020). Less adolescent alcohol and cannabis use: More deviant user groups? *Drug and Alcohol Review*, DOI: 10.1111/dar.13146.

Pedersen, W. (2015). *Bittersøtt*. Oslo: Universitetsforlaget.

Pedersen, W., A. Bakken & T. von Soest (2015). «Adolescents from affluent city districts drink more alcohol than others». *Addiction*, 110(10): 1595-1604.

Pedersen, W. & T. von Soest (2015). «Adolescent alcohol use and binge drinking: An 18-year trend study of prevalence and correlates». *Alcohol and Alcoholism*, 50(2), 219-225.

Pedersen, W. & A. Bakken (2016). «Urban landscapes of adolescent substance use». *Acta Sociologica*, 59(2): 131-150.

Pedersen, W., A. Bakken & T. Soest (2018). «Neighborhood or School? Influences on Alcohol Consumption and Heavy Episodic Drinking Among Urban Adolescents». A Multidisciplinary Research Publication 47(10): 2073-2087.

Pedersen, W., A. Bakken & T. von Soest (2019). «Mer bruk av cannabis blant Oslo-ungdom: Hvem er i risikozonen?». *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 3(6): 457-471.

Tokle, R. & A. Bakken (2023). Røyking, snusing og vaping. Kort oppsummert, nr 2, 2023. OsloMet: Velferdsforskningsinstituttet NOVA.

Øia, T. (2013). *Ungdom, rus og marginalisering*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Regelbrudd

Frøyland, L.R. & M. Aa. (2012). «Mindre problematferd for de fleste, større problemer for de få? En studie av tidstrender i problematferd: 1992, 2002 og 2010». *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 12(2): 43-66.

Arnett, J.J. (2018). Getting better all the time: Trends in risk behavior among American adolescents since 1990. *Archives of Scientific Psychology*, 6(1): 87.

Oslo Kommune, SALTO (2018). *Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo: Rapport basert på data fra 2018*. Hentet fra www.politiet.no

Vold og trakassering

Barbovschi, M. & E. Staksrud (2020). *The experiences of Norwegian adolescents with online sexual message*. EU Kids Online and the Department of Media and Communication, Universitetet i Oslo. Hentet fra <https://www.hf.uio.no/imk/english/research/projects/eu-Kids-onlineIV/publications/2020/>

Breivik, K., E. Bru, C. Hancock, T. Idsøe, E. Cosmovici Idsøe & M.E. Solberg (2018). *Å bli utsatt for mobbing. En kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak*. Stavanger: Læringsmiljøsesteret.

Eriksen, I.M. & S. Therese Lyng (2015). *Skolers arbeid med elevenes psykososiale miljø. Gode strategier, harde nøtter og blinde flekker*. NOVA rapport 14/2015. Oslo: NOVA/AFI Høgskolen i Oslo og Akershus.

Eriksen, I.M. & S. Therese Lyng (2016). «Relational aggression among boys: blind spots and hidden dramas». *Gender and Education*, 30(3): 396-409.

Mossige, S. & K. Stefansen (2016). *Vold og overgrep mot barn og unge. Omfang og utviklingstrekk 2007-2015*. NOVA rapport 5/2016. Oslo: NOVA.

Stefansen, K., I. Smette og D. Bossy (2014). «Angrep mot kjønnsfriheten: Unge jenters erfaringer med uønsket befalling». *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 38(1): 3-19.

Frøyland, L.R. & T. von Soest (2020). «Adolescent boys' physical fighting and adult life outcomes: Examining the interplay with intelligence». *Aggressive Behavior*, 46(1): 72-83.

Frøyland, L.R. & T. von Soest (2018). «Trends in the perpetration of physical aggression among Norwegian adolescents 2007-2015». *Journal of Youth and Adolescence*, 47(9): 1938-1951.

Frøyland, L.R., Lid, S., Schwencke, E.O. & Stefansen, K. (2023). *Vold og overgrep mot barn og unge. Omfang og utviklingstrekk 2007-2023*. NOVA Rapport 11/23.

Hafstad, G.S. & E.M. Augusti (2019). *Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten. En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år*. Rapport 4/2019. Oslo: NKVTS.

Vold og trakassering

Harder, S.K., K.E. Jørgensen, J.P. Gårdshus & J. Demant (2019). «Digital sexual violence: Image-based sexual abuse among Danish youth». I M. Heinskou, M.L. Skilbrei & K. Stefansen (red.): *Rape in the Nordic countries. Continuity and change*. London: Routledge.

Pedersen, W., Bakken, A., Stefansen, K., von Soest, T. (2022). *Sexual Victimization in the Digital Age: A Population-Based Study of Physical and Image-Based Sexual Abuse Among Adolescents*. *Arch Sex Behav* (2022). <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02200-8>

Stefansen, K., M. Løvgren & L.R. Frøyland (2019): «Making the case for 'good enough' rape prevalence estimates. Insights from a school-based survey experiment among Norwegian youths». I M. Heinskou, M.L. Skilbrei & K. Stefansen (red.): *Rape in the Nordic countries. Continuity and change*. London: Routledge.

Överlien, C. (2015). *Ungdom, vold og overgrep: skolen som forebygger og hjelper*. Oslo: Universitetsforlaget.

Överlien, C. (2015). «Våldsforskning om och med barn och ungdom». *Socialvetenskaplig tidskrift*, 22(3-4): 231-243.

Studier om unge under pandemien

Bakken, A., Pedersen, W., von Soest, T. & M. Aa. Sletten (2020). *Oslo-ungdom i koronatiden. En studie av ungdom under covid-19-pandemien*. NOVA Rapport 12/20. Oslo: OsloMet – storbyuniversitetet.

Bekkehus M, von Soest T, Fredriksen E. Psykisk helse hos ungdommer under covid-19. Om ensomhet, venner og sosiale medier. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. 2020;57(7):192 - 501.

Hafstad GS, Sætren SS, Wentzel-Larsen T et al. Adolescents' symptoms of anxiety and depression before and during the COVID-19 outbreak – A prospective population-based study of teenagers in Norway. *Lancet Reg Health Eur*. 2021;5:100093.

Nøkleby H., R. Berg, A.E. Muller, H.M.R. Ames (2021). *Konsekvenser av covid-19 på barn og unges liv og helse: en hurtigoversikt*. <https://www.fhi.no/publ/2021/konsekvenser-av-covid-19-pa-barn-og-unges-liv-og-helse/>

von Soest, T., Bakken, A., Pedersen, W. & Sletten, M.A. (2020). *Livstilfredshet blant ungdom før og under covid-19-pandemien*. *Tidsskriftet Den norske legeforening*. doi: 10.4045/tidsskr.20.0437

von Soest, T., W. Pedersen, A. Bakken M.A. Sletten (2020). *Smittevern blant Oslo-ungdom under covid-19-pandemien*. *Tidsskriftet Den norske legeforening* doi: 10.4045/tidsskr.20.0449

Nasjonale resultater Ungdata

Anders Bakken (2022). *Ungdata 2022. Nasjonale resultater*. NOVA rapport 5/2022.

Se www.ungdata.no for mer informasjon

Ungdata 2024

Notodden kommune

Videregående

OSLOMET

STORBYUNIVERSITETET
VELFERDSFORSKNINGSINSTITUTTET NOVA

KORUS